

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2020

19 - 25 Ekim Günleri

i

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
19-25 EKİM 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
MERKEZ BANKASI RAPORUNDA YILLIK Yİ-ÜFE ENFLASYONUNUN KUR ARTIŞLARIYLA YÜZDE 14,33 OLDUĞUNA DİKKAT ÇEKİLDİ!	8
EYLÜL 2020 ENFLASYON VERİLERİ GERÇEĞİ YANSITMIYOR!	9
BÜTÇE VE MALİ DİSİPLİNİ ALT ÜST OLDU	9
YERALTI ZENGİNLİKLERİMİZİN SATIŞINA ZEMİN HAZIRLANIYOR!	11
TEK ADAM YÖNETİMİ TÜRKİYE'Yİ GERİYE GÖTÜRÜP YOKSULLAŞTIRDI	12
OVMP HEDEFLERİ KENDİ İÇİNDE TUTARSIZ VE ÇELİŞKİLİ!	13
TÜRKİYE ÜÇ YILDA 600 MİLYAR TL FAİZ ÖDEYECEK!	14
DIŞ BORÇ ARTIYOR VADESİ KISALIYOR	14
BÜTÇEYİ DE KARARTTILAR	15
SALGINI YANDAŞ İÇİN FIRSATA ÇEVİRDİLER	15
SEMPTOM GÖSTERMEYEN İŞSİZLER ARTTI	19
PANDEMİ DÖNEMİNDE TARIM	20
OY YOKSA YATIRIM DA YOK	22
SALGIN VE EKONOMİK SORUNLAR ESNAFI DÜŞÜNDÜRÜYOR	23
MIZRAK ÇUVALA SİGMİYOR	23
10,4 MİLYON KİŞİ İSSİZ	25
İŞ GÖRÜŞMELERİNE ÇAĞRILMA ORANI %78,7, İŞE YERLEŞTİRME ORANI YARI YARIYA AZALDI!	26
TÜRK LİRASI'NDAKİ DEĞER KAYBININ NEDENİ SİYASİ	27
58 MİLYONLUK KAMU ZARARININ 40,7 MİLYONU TAHSİL EDİLEMEDİ	29
AKP YOKSULLUĞU SEÇİM STRATEJİSİNİN BİR PARÇASI OLARAK KULLANIYOR	29
DEVLETİN-MİLLETİN PARASINI SAÇMIŞLAR	30
ÇİĞ SÜTTE MALİYETLERDEKİ ARTIŞA RAĞMEN ALIM FİYATLARI SABİT KALDI	31
KAYNAĞI BELİRSİZ PARAYA AF	31
MÜTEAHHİT VE DANIŞMANLARA 14 MİLYAR TL	32
MÜTEAHHİTLERDEN 25'İ LÜKS 96 ARAÇ ALINDI	33
SAYIŞTAY'DAN KİŞİYE ÖZEL İLAN VE 'LİYAKAT' UYARISI	34
USULSÜZLÜK 'USUL' OLMUŞ	35
VERİLEN ZARAR İTİRAF EDİLDİ	36
YERLİYE DEĞİL 'BAZILARINA' DESTEK	36
TORBA ENERJİ YASASI YURTTAŞLARIN DEĞİL ŞİRKETLERİN ÇIKARINA	37
TDK İLE İZAH	39
SÜREKLİ ZARAR EDEN ÇAYKUR, BU KEZ DE 21 BİN TAKVİM ALMAK İÇİN İLANA ÇIKTI	39
LİYAKAT YERİNE TARİKAT DÖNEMİ	40
DEVLET BÜROKRASİSİNİN KİLİT NOKTALARINDA CEMAAT-TARİKAT YAPILANMASI!	40
NE İSTEDİLERSE VERMİŞLER!	41
PARSELE 'ÖZEL' İLAVE	42
DOĞALGAZ MÜJDESİ VATANDAŞA DEĞİL YANDAŞA VERİLDİ	42
'SKANDAL' TALEP	43
AFYONKARAHİSAR DEVLET HASTANESİ'NİN TEMELİ ÇÜRÜYOR	43
BAKANLIK BİNASINA 580 BİN TL	44
İKİ YILDIR GİDERİLMİYEN USULSÜZLÜK	44
JANDARMA HESABINI BİLMİYOR	44
"KARARTILMAYA ÇALIŞILAN ÇOK BÜYÜK BİR AYIP VAR"	45

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

YENİ TORBA YASAYLA MADEN ALANINDA NELER DEĞİŞECEK	46
HATAY YANMADI, YAKILDI	46
CUMHURBAŞKANI SİT ALANINI İMARA AÇTI	47
KORUMA STATÜLÜ KIYILAR MUÇEV'DE	48
CANLI HAYVAN İTHALATIYLA ÜRETİM BİTİRİLİYOR, HAYVANLARA EZİYET EDİLİYOR	49
MADENLERİ İHALESİZ OLARAK PEŞKEŞ ÇEKECEKLER	49
ORMANIN ORTASINA DİNAMİT	49
AKP'Lİ BELEDİYE GELİRİNİ DEVLETTEN SAKLAMIŞ	50
HİBRİT KAYUMLAR MI GELİYOR?	50
KATAR KRALİYET AİLESİ İÇİN YALOVA'DA SARAY YAPILIYOR	52
SUUDİ ARABİSTAN'DAN TÜRKİYE'YE 'ÖRTÜLÜ BOYKOT'	52
SUUDİ ARABİSTAN'DA 3 MİLYAR DOLARLIK KAYIP	53
HANİ ÜLKE UÇUYORDU? YURTTAŞI KURU EKMEĞE MUHTAÇ EDEN UTANSIN	53
HANGİ BAHÇELİ!	54
ÇİFTE STANDART	54
AVRUPA'DAKİ TOPLAM YENİDOĞAN ÖLÜMLERİNİN YÜZDE 44'Ü TÜRKİYE'DE	55
EYLÜL AYI İŞ CİNAYETLERİ	58
ÇOCUKLAR ÖLÜYOR! EBA ARACI GÖTÜRMEKLE DE OLMUYOR	59
ÖĞRENCİSİ VE BİNASI OLMAYAN OKULLARA 13 SEKRETER ATAMIŞLAR	59
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ 'İŞGAL' EDİLMİŞ!	60
ÜNİVERSİTEDEN TİCARİ AMAÇLI KİRALAMA	61
VAKFA KELEPİR YURT	62
SİYER VE HADİS DERSLERİ PROJEYİ SAPTIRDI	62
6 YILDIR HİÇBİR İŞ YAPMAYAN ENSTİTÜ	63
KENDİ FAKİR 'GÖNLÜ ZENGİN'	63
EK DERS ÜCRETLERİ KESİLMEMELİ	64
UZAKTAN EĞİTİM DEĞERLENDİRMESİ	65
KÖTÜ MUAMELENİN CEZASI İHTAR!	66
İLAÇ KARABORSAYA DÜŞTÜ REMDESİVİR BULUNMUYOR	66
HALK AŞI BEKLİYOR BAKANLIK SUSKUN	67
SAYILARLA COVID-19	68
TABABET, TİCARET, SİYASET	69
AB KOMİSYONU RAPORU'NDA TÜRKİYE'YE SERT ELEŞTİRİLER	71
46 YIL SONRA KKTC'DE MARAŞ SAHİL ŞERİDİNİN AÇILMASI YENİ KRİZE YOL AÇTI!	72
İKTİDAR UYGUR TÜRKLERİ KONUSUNDA SAMİMİ OLMADIĞINI GÖSTERDİ!	73
RUSYA, AZERBAIJAN - ERMENİSTAN ARASINDAKİ ÇATIŞMALARDA DEVREYE GİRDİ!	73

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

19-25 EKİM 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***19 Ekim Muhtarlar Günü** Muhtarlar mahallenin kalbi, tüm mahallenin tüm sorunlarını bilen, çözümünü noktasında canla başla çalışan demokrasinin temel taşlarıdır. Muhtarların haklarına dönük yapılacak iyileştirmeler, temelde mahallelerin genelde de ülkenin sorunlarının çözümü noktasında son derece önemli bir adım olacaktır.

***21 Ekim 1999 - Ahmet Taner Kışlalı bombalı bir suikastle öldürüldü.**

***23 Ekim 2011 - Van'da 7.2 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi.**

***24 Ekim Birleşmiş Milletler Günü** 24 Ekim 1945'te kurulmuş; dünya barışını, güvenliğini korumak ve uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmak için kurulan uluslararası bir örgüttür. Birleşmiş Milletler kendini "adalet ve güvenliği, ekonomik kalkınma ve sosyal eşitliği uluslararası tüm ülkelere sağlamayı amaç edinmiş küresel bir kuruluş" olarak tanımlamaktadır. Birleşmiş milletler gerçekleştirdiği çalışmalar ile Dünya'da huzur ve refahın sağlanması, eşitliğin oluşturulması ve yoksulluğun giderilmesi için son derece önemli bir mihenk taşıdır.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Merkez Bankası'nın Rezervi

• Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz) 25 Eylül - Ekim haftasında 121 milyon dolar artarak 2 Ekim itibarıyla 83,6 milyar dolar oldu.. Net rezerv ise 166 milyar dolar artarak 10,7 milyar dolara çıktı. Swap borçlarını düştüğümüzde ise net rezervin eksi -53 ,3 milyar dolara kadar düştüğü tahmin ediliyor.

• Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi **geçen hafta 1 milyar dolar azalarak 41,1 milyar** dolara kadar gerilerken, altın varlıkları ise 1,1 milyar dolarlık artışla 42,2 milyar dolara çıktı.

Net Rezerv

• Merkez Bankası'nın net rezervi ise 166 milyar dolar azalarak 10,7 milyar dolara indi.

Not: Net rezerv hesaplamalarında bazıları, Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatını "yükümlülük" olarak dikkate almadıkları için net rezerv rakamını farklı, dolayısıyla daha yüksek hesaplayabiliyorlar. Bu notun esasını oluşturan tablolardaki hesaplamalarda Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı da yükümlülük olarak kabul edilmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkeler ile bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor. Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz ve altın, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da ("*dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv*" olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.

- Merkez Bankası'nın Katar ve Çin Merkez Bankaları ile diğer bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından doğan yükümlülüğü ağustos ayı sonu itibarıyla (altın swapları da dahil) 64 milyar dolar olarak açıklandı. Dolayısıyla bu rakam dikkate alınıp hesaplama yapıldığında net rezerveksiye (- **53,3 milyar dolara**) düşüyor. Diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının döviz ve altın borçları, döviz ve altın varlıklarının 53,3 milyar dolar üzerinde bulunuyor.

Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı Azalıyor

- Merkez Bankasının brüt rezervinin (döviz + altın) kısa vadeli dış borçları ve gelecek 12 ayda vadesi dolacak dış borcu karşılama oranı ise küçülmeye devam ediyor.

- Geçen yılın sonunda yüzde 85,8 olan brüt rezervin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı geçen hafta yüzde 65,1'e kadar geriledi. Brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 62,8'den yüzde 47,4'e kadar indi.

Sıcak Para 58,4 Milyar Dolara Yükseldi

- **Yabancı yatırımcıların Türkiye'de Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttukları portföyleri (sıcak para) 2 Ekim itibarıyla 58,4 milyar dolara yükseldi.**

- Türkiye'deki rejim değişikliğiyle ortaya çıkan siyasi ve ekonomik sorunların yarattığı güvensizlik, Merkez Bankasının bağımsızlığını kaybetmesi, uygulanan yanlış para ve kur politikaları nedeniyle dış finansman riskinin artması yüzünden yabancılar, 2018 yılının ikinci yarısından itibaren Türkiye'deki yatırımlarını azaltma eğilimine girmişlerdi.

- Uzun bir aradan sonra yabancı yatırımcılar 25 Eylül – 2 Ekim haftasında yabancı yatırımcılar, Borsa İstanbul'da net 131 milyon dolarlık hisse senedi alırken, Devlet iç borçlanma kağıtları portföylerini de 479 milyon dolar büyüttüler.

- Türkiye'deki portföy yatırımlarını 2018 yılında net 2,2 milyar dolar, 2019 yılında net 3,3 milyar dolar azaltan yabancı yatırımcılar, hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini bu yıl Ocak-Eylül döneminde ise net 12,9 milyar dolar azalttılar. (*Yabancı yatırımcı çıkışına ilişkin bu tutar ödemeler dengesi*

istatistiklerinde ise Ocak- Temmuz 2020 dönemi için 14,1 milyar dolarla çok daha yüksek bir rakam olarak gözüküyor.)

- Yabancıların Türkiye'deki portföylerinin toplam tutarı ise 25 Eylül – 2 Ekim arasında 652 milyon dolar artarak 58,4 milyar dolara yükseldi.

- Yabancı yatırımcıların Türkiye'de 2 Ekim itibarıyla 21 milyar dolarlık hisse senedi, 6,2 milyar dolarlık iç borçlanma kâğıdı ve 31,3 milyar dolarlık da mevduatı bulunuyor.

Reel Sektörün 162 Milyar Dolarlık Döviz Acığı Var

- Türk lirasının yüksek oranlarda değer kaybettiği bu kriz dönemine reel sektör 162,2 milyar dolarlık bir döviz açığıyla yakalandı. 162,2 milyar dolarlık açık, döviz kurunda yaşanacak her 10 kuruşluk artışın reel sektörün bilançosunda 16,2 milyar liralık kur zararına yol açtığı anlamına geliyor.

- Temmuz 2020 itibarıyla sektörün 292,3 milyar dolarlık döviz cinsinden borca karşılık, döviz cinsinden ifade edilebilecek varlıklarının ise 130,1 milyar dolar olduğu açıklandı.

Hazine Bütçenin Finansmanı İçin 9 Ayda Net 241 Milyar Lira Borçlandı

- Bütçe kanunuyla 140 milyar lira, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığının aynı ayı yüzde 5'er artırma yetkisiyle 154 milyar lira olan net borçlanma yetkisini, toplamda 309 milyar liraya kadar yükseltmek için TBMM'den yasa çıkarma girişiminde bulunan iktidar, bu yılın ilk 10 aylık döneminde net olarak 241,2 milyar liralık borçlanmaya gitti.

- Hazinesinin nakit dengesi bu yıl eylül ayında 30,8 milyar lira açık verdi. Böylece Hazine'nin yılın ilk dokuz aylık dönemindeki toplam nakit açığı 140,7 milyar lira olarak gerçekleşti. Maliye ve Hazine Bakanlığının 15 Ekim'de açıklayacağı ocak- eylül merkezi yönetim bütçe açığının da bu düzeyde gerçekleştiği tahmin ediliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Hazine nakit açığının finansmanı için 23,8 milyar liralık kısmı dış borçlanma, 383 milyar liralık kısmı da iç borçlanma olmak üzere toplam 406,9 milyar liralık yeni borçlanmaya gitti.
- Aynı dönemde yine 35 milyar liralık kısmı dış borçlar, 130,6 milyar liralık kısmı da iç borçlar için olmak üzere toplam 165,7 milyar liralık borç (anapara) ödedi.
- Böylece Hazine bu dönemde net olarak 241,2 milyar liralık borçlanmaya gitti. 2021-2023 Orta Vadeli Planda 2020 yılı bütçe açığı tahmini 139 milyar liradan 239 milyar liraya çıkarılmıştı. Dolayısıyla Hazine'nin eylül ayı sonuna kadar yaptığı net borçlanma bu açığın tümünü finanse edebiliyor. Buna rağmen iktidarın TBMM'den, 309 milyar liraya kadar yükselecek yeni bir borçlanma limiti elde etmek için yasa çıkarmaya hazırlanması, bütçe açığının 239 milyar liranın da oldukça üzerinde gerçekleşme olasılığını güçlendiriyor.
- Net borçlanması nakit açığından fazla olan Hazine, fazla borçlanmanın 101,6 milyar liralık kısmını rezerv olarak biriktirdi. Çok yüksek faizle ve çok yüksek bir kur riski üstlenerek borçlanan Hazinenin bu kadar yüksek bir rezerv biriktirmesi, iktidarın söyleminin farklı olmasına rağmen gelecek aylara ilişkin endişelerden kaynaklanıyor olabilir.

Kredi ve Mevduat Gelişmeleri: Faiz Artışına Rağmen Döviz Hesapları Artıyor

- Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, 16 milyar lira azalarak 3 trilyon 451 milyar liraya indi. Bankalar ve katılım bankalarındaki mevduatlar yılbaşından bu yana ise 884 milyar lira (yüzde 34,4 oranında) arttı. Bu artışın da önemli bir kısmı sadece döviz kurunda yaşanan artıştan kaynaklandı.
- Bu hafta TL cinsinden mevduatlar 7,6 milyar lira azalarak 1 trilyon 569 milyar liraya gerilerken, döviz cinsinden mevduatlar ise kur değişiminden kaynaklı olarak 8,5 milyar lira azalarak 1 trilyon 881 milyar liraya indi. Ancak dolar cinsinden bakıldığında ise 508 milyon dolar artan döviz mevduatları **243,1 milyar dolara yükseldi**. Bu artışın tümü de gerçek kişilerin döviz almalarından kaynaklandı.
- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı yüzde 54,5 olarak hesaplandı. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarasından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.**
- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle vatandaşların mevduatı ise söz konusu haftada 11 milyar lira artarak 2 trilyon 70 milyar liraya çıktı. Bu hafta vatandaşların TL mevduatları 12,3 milyar lira artarak 861 milyar liraya çıktı. Döviz mevduatları ise 845 milyon dolar artarak 156,2 milyar dolarla rekor kırdı.
- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 58,4'e kadar yükseldi. TL'ye güvenmeyen vatandaşlar ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih ediyor.**
- **Enflasyon beklentilerinin yükselmesi, iktidarın zorlamasıyla TL mevduata negatif reel faiz uygulanması vatandaşların tasarruflarını, dolar, Euro ve altın gibi yabancı para tasarruflara yönlendirmesine yol açıyor. Uzun bir süre faiz artırımına izin verilmeyen Merkez Bankası, 2 puanlık faiz artışı ve buna bağlı olarak diğer TL enstrümanların faizinin artmış olmasına rağmen vatandaşlar tasarruflarını döviz ve altın olarak tutmaktan vazgeçmiyor. Vatandaşların döviz hesaplarında şimdilik bir çözülme gözlenmiyor.**

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) geçen hafta (29 Eylül – 6 Ekim 2020 günleri arasında) 15,6 milyar lira azalarak 3 trilyon 550 milyar liraya geriledi.
- Banka kredilerinde yıl başından bu yana ise 895 milyar liralık artış oldu.
- Bankaların topladığı mevduatın yüzde 34,4 oranında arttığı yıl başından bu yana, kredilerdeki genişleme ise yüzde 33,7 oldu. 2019 yılı sonunda yüzde 103,4 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 102,9'a geriledi.
- Uluslararası derecelendirme kuruluşları ve ekonomistler iktidarın **bankaları aktif rasyosu ve benzeri yöntemlerle kredi vermeye zorlayarak yarattığı kredi genişlemesinin Türkiye'nin cari işlemler açığını artırarak dış finansman sorununu büyüttüğünü ileri sürüyorlar.**

Batık Krediler 150,5 Milyar Lira

- Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler ise son hafta da 435 milyon lira azalarak 150,5 milyar lira oldu. Tahsili gecikmiş alacaklarda yıl başından bu yana ise 1,7 milyar liralık azalma yaşandı. 2019 yılı sonunda yüzde 5,7'ye kadar yükselen tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,2'ye geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Ancak bu gerilemenin altında *bankaların donuk alacaklarına ilişkin 90 gün olan asgari gecikme süresinin, salgına karşı alınan önlemler kapsamında 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere 180 güne çıkarılmış olması ve bu yıl içerisinde 122 milyar liralık kredinin yeniden yapılandırılması yatıyor.*

Bankacılık Sektörünün Döviz Açığı

- Bankacılık sektörünün döviz açığı önceki haftalara göre azalmakla birlikte devam ediyor. Sektörün 25 Eylül'de 1,2 milyar dolar olan döviz açığı 2 Ekim itibarıyla 661 milyon dolara geriledi.
- Sektörün döviz açığı tümüyle kamu bankalarından kaynaklanıyor. İktidarın faiz artırmak yerine döviz satarak kurları kontrol etmeye çalışması yüzünden döviz açığı veren kamu bankalarının 2 Ekim itibarıyla 5 milyar 185 milyon dolarlık bir döviz açığı bulunuyor. Kamu bankaları bu döviz açığı nedeniyle son dönemde yaşanan kur artışlarından önemli ölçüde zarar ediyor.
- Özel ve yabancı bankaların ise 4 milyar 524 milyon dolarlık döviz fazlası bulunuyor.

KOBİ'lerin Banka Borcu 847 Milyar Lira

- Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 2 Ekim itibarıyla 847 milyar lira olarak gerçekleşti.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 25 Eylül – 2 Ekim haftasında 1,5 milyar lira daha artarak 845,8 milyar liradan 847,3 milyar liraya yükseldi..
- KOBİ kredilerinin 137,8 milyar liralık (17,9 milyar dolar) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor.
- KOBİ kredilerinde yıl başından bu yana ise 232 milyar liralık (yüzde 37,7 oranında) büyüme yaşandı.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 59,3 milyar lira oldu.

Vatandaşın Bankalara Borcu 810 Milyarı Aştı

- Salgına karşı alınan önlemler kapsamında gelirin önemli bir kısmını kaybeden bu nedenle de borçlanmaları teşvik edilen vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan tüketici kredisi ve kredi kartı borçları artmaya devam etti.
- **Vatandaşın borcu** 25 Eylül – 2 Ekim haftasında 4 milyar lira artarak 810,3 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 676 milyar lirası tüketici kredilerinden, 134,3 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri 1,8 milyar lira kredi kartı borçları ise 2,2 milyar lira arttı.
- Tüketici kredisi ve kredi kartı borçları **yıl başından bu yana** ise 220 milyar lira arttı. Bu dönemde tüketici kredileri 202 milyar lira artarken, kredi kartı borçlarındaki artış ise 18 milyar lira oldu.
- **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunun yılın ilk 9 ayında yüzde 37,2 oranında büyümesine yol açtı.**

3 Milyon 490 Bin Tüketici Borcunu Ödeyemiyor

- Bu yıl ocak-ağustos döneminde 301 bin 840 vatandaş tüketici kredisi, 278bin 53 kişi de kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alındı. Hem tüketici kredisi hem de kredi kartı borcu yüzünden birlikte, veya ayrı ayrı bankalar tarafından icraya verilenler tek kişi sayıldığında bu dönemde toplam 486 bin 286 vatandaş borcunu ödeyemediği için kara listeye alındı.
- Temerrüt süresinin 90 günden 180 güne çıkarılması ve iktidarın bankaları tüketici kredilerinin koşullarını esnetmeye zorlaması borcunu ödeyemeyen vatandaş sayısının geçen yıla göre düşmesine yol açtı.
- Bu arada son beş yıl içerisinde bankalar tarafından takibe alınan ve halen borcu devam eden icralık vatandaş sayısı da Ağustos ayı itibarıyla 3 milyon 489 bin 933 kişi olarak açıklandı.

Faiz Oranları

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- 2 Ekim itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 1,46 puan artarak yüzde 11,99'a kadar çıkarken, bir yıl vadeli ticari kredinin yıllık basit faizi ise 0,58 puan daha artarak yüzde 15,33'e kadar yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Politika faizini yüzde 10,25'e çıkaran Merkez Bankası'nın, bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi ise **9 Ekim itibariyle** yüzde 11,64'e kadar çıktı.

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili (**gösterge faiz**) 9 Ekim günü yüzde 13,53 faiz oranıyla işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,48, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,60'a yükseldi.
- Devlet tahvili faizleri, önceki hafta sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,56 puan, beş yıl vadelide 0,53 puan, on yıl vadelide ise 0,54 puan arttı.

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise 9 Ekim, bir önceki haftaya göre yüzde 0,2 oranında artarak 514,23'ten 515,25'e yükseldi.

Bir Garip Enflasyon Hesabı

- Türkiye'deki maliyet ve fiyatlar üzerinde önemli etkisi bulunan Dolar kurunun yüzde 33, Euro kurunun yüzde 40 arttığı bir dönemde TÜİK Türkiye'deki yıllık enflasyonun (Tüketici fiyatları- TÜFE) eylül sonu itibariyle yüzde 11,75 oranında arttığını açıkladı.
- Son dönemde kalite düzeltmesi, fiyat toplama sisteminde değişiklik ve benzeri yöntemlerle müdahale ettiği fiyat endeksleri konusunda önemli bir tereddüt oluşmasına yol açan TÜİK'e göre eylülde tüketici fiyatları bir önceki aya göre sadece yüzde 0,97 oranında arttı. Yılın ilk dokuz aylık dönemindeki fiyat artışı ise yüzde 8,33 olarak gerçekleşti.
- Bu arada iktidar 2021-2023 OVP'de 2020 yılı yıl sonu enflasyonunu yüzde 10,5 olarak tahmin etti. Bu tahminin gerçekleşmesi için yılın kalan üç aylık döneminde enflasyonun toplam yüzde 2'yi geçmemesi gerekiyor.
- TÜİK'e göre son bir yıllık dönemde gıda fiyatlarında yüzde 14,95 oranında artış yaşandı. Ancak bir çok temel gıda ürününde yüzde 60'lara kadar çıkan artışlar oldu.

TL'nin Değeri Eriyor

- Kötü ekonomik yönetim, Türkiye'nin uluslararası itibarıyla birlikte Türk lirasının itibarını, dolayısıyla değerini eritiyor. Merkez Bankasının faiz artırımına rağmen TL'deki kan kaybı sürüyor.
- Dolar kuru (Merkez Bankasının 9 Ekim 2020 günü açıkladığı kurlar üzerinden) yıl başından bu yana yüzde 33,1, Euro kuru ise yüzde 40,2 oranında arttı. Diğer bir ifadeyle TL yıl başından bu yana dolara karşı yüzde 24,9, Euro'ya karşı ise yüzde 28,7 oranında değer kaybetti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- AKP'nin iktidara gelmesi ve tek adam rejimiyle ilgili Anayasa değişikliğinin kabul edilmesi ve sonrasında gelişmelerin TL'nin değerinde yarattığı değişimler şöyle:

TL'NİN DEĞERİ (Merkez Bankası Döviz Alış Kurları)		
Tarih	1 Dolar/TL	1 Euro/TL
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	1,6700	1,6612
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	1,6391	1,7670
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	2,1489	2,8779
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	3,6801	3,9083
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	4,0980	5,0747
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	4,7545	5,4969
31 Aralık 2019 (Bu yıl başı)	5,9402	6,6502
9 Ekim 2020	7.9072	9,3242

(Not: Merkez Bankası döviz alış kurları esas alındı)

O GÜNDEN BUGÜNE KURDA YAŞANAN ARTIŞ (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	373,5	461,3
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	382,4	427,7
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	268,0	224,0
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	114,9	138,6
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	93,0	83,7
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	66,3	69,6
31 Aralık 2019 (bu yıl başına göre)	33,1	40,2

O GÜNDEN BUGÜNE TL'NİN DEĞERİNDEKİ AZALIŞ (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	-78,9	-82,2
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	-79,3	-81,0
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	-72,8	-69,1
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	-53,5	-58,1
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	-48,2	-45,6
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	-39,9	-41,0
31 Aralık 2019 (Bu yıl başına göre)	-24,9	-28,7

İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 23 Milyona Çıktı

- İcra takiplerinin Covid 19 salgını nedeniyle üç aya yakın bir süre durdurulmuş olmasına rağmen, icra dairelerinde bekleyen (UYAP üzerinden açılan dosyalar) dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 606 bin adet artarak 9 Ekim itibarıyla 22 milyon 939 bine yükseldi.
- Bu yıl 4 milyon 503 bin yeni icra dosyası gelirken, 3 milyon 663 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- İcra takipleri 21 Mart-21 Haziran 2020 tarihleri arasında durdurulduğu için icra dairelerine gelen dosya sayısında geçen yıla göre yüzde 37 oranında azalma yaşandı. Bu azalmaya rağmen derdest dosya sayısında artış sürüyor.

MERKEZ BANKASI RAPORUNDA YILLIK Yİ-ÜFE ENFLASYONUNUN KUR ARTIŞLARIYLA YÜZDE 14,33 OLDUĞUNA DİKKAT ÇEKİLDİ!

Merkez Bankası raporunda yurt içi üretici fiyatlarının eylülde yüzde 2,65 yükseldiği, yıllık Yİ-ÜFE enflasyonunun da 2,80 puan artarak yüzde 14,33 olduğuna dikkat çekildi!

Raporda "Üretici fiyatlarında gözlenen bu artışta döviz kuru gelişmelerinin belirleyici olduğu değerlendirilmektedir. Bu gelişmelerle, tüketici fiyatları (TÜFE) üzerinde üretici fiyatları (Yİ-ÜFE) kaynaklı baskılar güçlenerek devam etmektedir" denildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Merkez Bankası tarafından yapılan değerlendirmede enflasyon artışında döviz kurlarındaki yükselişin etkisi açık şekilde dile getirilirken, Bakan ve başında olduğu ekonomi yönetimi bunu inkâr etmektedir.

* Diğer taraftan MB, TÜİK'in yüzde 11,75 olarak açıkladığı TÜFE ile yüzde 14,33 olarak gerçekleşen Yİ-ÜFE arasındaki 3 puanlık farka dikkat çekerek kur yükselişleriyle artan üretici ve toptan maliyetlerin perakende fiyatlar ve tüketici enflasyonu üzerinde artış yönünde baskı yaptığını belirtiyor.

Bir diğer deyişle MB, henüz tüketici fiyatlarına, perakende fiyatlara yansımayan 3 puanlık bir üretici maliyeti enflasyonu birikiminin olduğunu, bunun fiyatlara yansımaya TÜFE'nin daha da yükseleceğini dile getiriyor.

* Yani kur artışları Yİ-ÜFE'ye yansımaya aylık yüzde 2,65'lik bir enflasyona yol açarken henüz TÜFE'ye yansımamış durumda.

Buna karşılık Merkez Bankası (MB) beklenti anketlerinde ve piyasa anketlerinde eylül ayı için yüzde 1,37 olan aylık enflasyon beklentisinin yüzde 1'in de altında kalarak TÜİK tarafından yüzde 0,97 olarak açıklanması doğal olarak inandırıcı bulunmuyor! Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) enflasyon sepetinde kapsanan 450 dolayındaki mal ve ürün kaleminin 370'inin fiyatı eylül ayında artmasına karşılık enflasyonun yalnızca yüzde 0,97 artmış olması da ayrıca izaha muhtaç görünüyor!

EYLÜL 2020 ENFLASYON VERİLERİ GERÇEĞİ YANSITMIYOR!

Eylül 2020 enflasyon verileri bir kez daha TÜİK'in rakamları ve hesaplamalarının manipüle edildiği, kâğıt üzerinde rakamlarla oynandığı tartışmalarını beraberinde getirirken, bu yöndeki söylemleri de teyit etti!

Öyle ki, TÜİK'in açıklamasından sonra Eylül 2020 Aylık Fiyat Gelişmeleri Raporu'nu yayınlayan MB, enflasyondaki artış beklentilerinin yüksekliğini dile getirerek, özellikle üretici ve toptan fiyatlardaki yükselişte, döviz kurlarındaki artışın etkili olduğunu vurguladı. Oysa ekonomi yönetimi ve başındaki Hazine-Maliye Bakanı, kurlardaki yükselişin önemli olmadığını, kendisinin buna bakmadığını sanayi üretimi ve büyümeye odaklandığını, yılın tek haneli enflasyonla kapanacağını ifade ediyor.

TÜİK, eylül ayında Tüketici Fiyat Endeksi'nin (TÜFE) yüzde 0,97 arttığını ve yıllık enflasyonun yüzde 11,75 olduğunu açıkladı. TÜİK'in rakamları duyurmasının ardından MB de Eylül Ayı Fiyat Gelişmeleri Raporu'nu yayımladı. Rapora göre, eylülde bir önceki aya kıyasla temel mallar grubunun yıllık tüketici enflasyonuna katkısı 0,43 puan, gıdanın ise 0,28 puan arttı. Enerji, hizmet ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları ise sırasıyla 0,33, 0,26 ve 0,14 puan azaldı.

Böylece yıllık enflasyon temel mal ve gıda gruplarında artarken, enerji ve hizmet gruplarında geriledi. Temel mal grubundaki artışta dayanıklı tüketim malları öne çıktı. Gıda grubunda ise hem işlenmemiş hem de işlenmiş gıda etkili oldu. Temel mal grubu enflasyonu Eylül'de 1,66 puan artışla yüzde 11,68 oldu. Bu dönemde yıllık enflasyon dayanıklı mal ve diğer temel mallarda yükselirken, giyim ve ayakkabı grubunda geriledi. Grup enflasyonundaki artışın sürükleyicisi dayanıklı tüketim malları oldu. Bu artışın belirleyicisi olarak ise döviz kuru gelişmeleri ve talep koşulları öne çıktı. Gıda ve alkolsüz içeceklerde yıllık enflasyon Eylül'de yüzde 14,95'e yükseldi. İşlenmemiş gıda grubu enflasyonunun 2,11 puan artışla yüzde 17,47'ye yükselmesi bu artışta etkili oldu. İşlenmiş gıda yıllık enflasyonu yüzde 12,79 düzeyinde gerçekleşti.

TÜİK'in başta enflasyon olmak üzere yayınladığı veriler, istatistikler, rakamlarla ilgili yurt içinden ve yurt dışından gelen eleştirilere, rakamlarla oynandığı iddialarına hem kurumsal olarak hem de iktidarın ekonomi yönetiminin sessiz kalması da 'sükût ikrardan gelir' sözünü kanımca doğruluyor!

BÜTÇE VE MALİ DİSİPLİNİ ALT ÜST OLDU

Hazine nakit dengesinin 31 milyar TL açık vermesi, bütçe ve mali disiplinin alt üst olduğunu gösteriyor. İktidar alelacele 'bütçeyi karartma, borçlanma yetkisini iki katına çıkartma' düzenlemelerini TBMM'ye sevk etti!

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre, Hazine nakit dengesi eylül ayında 30 milyar 824 milyon lira açık verdi. Bu tutar aylık bazda en yüksek nakit açıklarından birisi. Hazinesinin gelir gider dengesi, harcamaların artması karşısında alt üst olmuş durumda. Aynı zamanda bu rakamlar, bütçe ve mali disiplinin tamamıyla ortadan kalktığını, devlet çarkının döndürülmesi ve devletin ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmesinin iyice zorlaştığını gösteriyor.

Açıklanan rakamlara bakıldığında, eylül ayında hazinenin nakit gelirleri 78 milyar 190 milyon lira olurken, nakit giderleri ise 109 milyar 423 milyon lira tutarında gerçekleşti. Aynı zamanda geçen ay faiz dışı giderler 94 milyar 595 milyon lira, faiz ödemeleri ise 14 milyar 828 milyon lira oldu. Dolayısıyla faiz dışı denge de 16 milyar 405 milyon lira açık verdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hazine nakit dengesi açığında 3 milyar 24 milyon liralık tutar ise kur artışlarından kaynaklandı. Diğer açılan Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın "kur artışının önemsiz olduğu, bununla ililenmediği" söylemlerinin aksine başında bulunduğu bakanlık, nakit açığı üzerinde kur artışlarının aylık en az yüzde 10 düzeyinde negatif yansımalarının olduğunu gösteriyor.

Bütçe ve mali disiplinden kopuşun artık gizlenemez hale geldiğini ortaya koyan bu rakamları bundan sonrasında gizleyebilmek, üzerini örtebilmek için de iktidar apar topar Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda değişiklik yapılmasına yönelik teklifi TBMM'ye sevk ederek Plan ve Bütçe Komisyonu'ndan geçirme yoluna gitti.

Geçtiğimiz Temmuz ayında bütçe açığının 7 aylık toplamının 2020 yılsonu için bütçe yasasında öngörülen 138,9 milyar TL'yi aşması, bütçe yasasında iktidara verilen bütçe tutarının yüzde 5'i düzeyindeki borçlanma limitleri aşılmıştı. Bunun üzerine iktidara uyarıda bulunarak acilen TBMM'ye ek bütçe yasası sevk etmesi ve yılın kalan dönemi için harcama-borçlanma yetkisi almasının yasa gereği olduğunu dile getirmiştik.

Ancak iktidar bir kez daha hukuk devletinden hoşlanmadığını, yasa tanımaz bir yönetim anlayışına sahip olduğunu gözler önüne sererek, Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Yasası'nda değişiklik teklifini meclise getirdi ve iktidar ittifakının sayısal çoğunluğuyla yasalaştırma çabasına girişti.

Öncelikle bütçe harcamalarının karartılması, zaten giderek ortadan kaldırılan kamu kaynaklarının kullanımındaki şeffaflığın yok edilmesi ve bütçe ödeneklerinin kullanımının TBMM denetimi dışına çıkartılması yönünde değişiklikleri komisyondan geçirdi.

Buna ilave olarak son anda AK Parti tarafından komisyonda verilen bir başka değişiklik önergesiyle de 2020 yılı için bütçe yasasında TBMM'den aldığı borçlanma yetkisini iki katına çıkartmayı hedefliyor.

Oysa yasa uyarınca bütçe kanununda meclisin hükümete tanıdığı borçlanma yetkisinin aşılması durumunda hükümetin TBMM'ye ek bütçe yasası sunarak ilave harcama yetkisi alması gerekiyor. Ancak komisyonda AK Parti tarafından verilen önerge ile COVID19 salgınında artan kamu harcamaları gerekçe gösterilip, yasanın arkasından dolaşarak 2020 bütçesindeki 154 milyar TL'lik borçlanma yetkisi iki katına, 308 milyar TL'ye yükseltiliyor.

Söz konusu önergenin gerekçesinde yer alan rakamlara göre salgın nedeniyle Ekim ayına kadar yapılan borçlanma tutarı 240 milyar TL'ye ulaşmış durumda. Bu tutar bütçe yasasında iktidara tanınan 154 milyarlık yetkinin 9 ayda 86 milyar TL aşıldığı anlamına geliyor. İktidar borçlanma yetkisini iki katına çıkartarak 308 milyar TL tutar üzerinden zaten 86 milyar TL aşılmış durumdaki borçlanmaya ilave olarak yılın kalan üç ayda 68 milyar TL daha borçlanmaya gitmek istiyor.

Bu rakamlar ve gelinen aşamada meclisten çıkarılmak istenen değişiklikler, bütçenin iflas ettiğini, devletin çarklarının aylardır borçlanarak döndürüldüğünü apaçık ortaya koyuyor.

Sadece geçen hafta hazine üç ayrı ihalede 7,5 milyar TL borçlanırken, buna ilave olarak yurtiçinden 2,5 milyar dolar da döviz cinsi iç borçlanmaya gitti. Üstelik yurtiçi döviz borçlanmasında verilen faiz yüzde 6,4 oldu. Bu oran döviz borçlanmasında ödenen en yüksek faiz oranı!

Bir yandan Merkez Bankası'nı baskı altına alarak faiz indirmesini isteyen iktidar TL tasarruf sahiplerini enflasyon karşısında eksi faizle TL'den kaçırarak, dövize yönelmelerini adeta teşvik ederken, diğer yandan dövize talebi düşüremeyince çaresizlikle yurtiçinden yüksek faizle döviz cinsi borçlanarak parasını dövize yatırımları ödüllendiriyor.

AK Partili üyeler tarafından aynı yasada değişiklik için verilen ve komisyonda kabul edilen bir başka son dakika önergesiyle proje ve harcama bazlı bütçeden, performans bazlı program bütçesine geçilecek!

2021 bütçe yasa tasarısı TBMM'ye gelmeden yapılan bu değişikliklerle, özellikle şehir hastaneleri, köprü, tünel, otoyol, havaalanı gibi Kamu-Özel İşbirliği Projeleri (KÖİ), bu projelere verilen hazine garantileri ve yapılan ödemelerin bütçe harcamaları ve ödenekler üzerinden izlenmesi, engellenecek, meclis ve Sayıştay tarafından denetlenmesi güçleştirilecek.

Bir iktidar daha çok borçlanmaya gitmek için yetkiyi neden ister? Devletin bütçesini tükettiği, kasasını boşalttığı için. Bunun yanı sıra yaptığı harcamaların, millete ait kaynakları nerede kullandığının bilinmemesini, milletten ve milletin vekilleriyle temsil edildiği meclisten gizlenmesini neden ister?

Ulusa ait kaynakları, topladığı vergilerle yaptığı harcamaları keyfi olarak yapabilmek, hesap vermemek, harcamalardaki adaletsizliğin, usulsüzlüklerin üzerini örtmek için ister. Meclis açılır açılmaz iktidarın adeta yangından mal kaçırcasına meclise getirip yasalaştırmak istediği bu değişikliklerin başka hiçbir amacı olamaz.

YERALTI ZENGİNLİKLERİMİZİN SATIŞINA ZEMİN HAZIRLANIYOR!

Maden Holding A.Ş.'nin kurulması ve bünyesindeki maden sahalarının ruhsat vb. imkânlarının TVF'ye devriyle, Sayıştay ve TBMM denetimi dışına çıkarılması, yeraltı zenginliklerimizin satışına zemin hazırlamak içindir!

İktidarın 46 maddelik torba yasa teklifiyle TPAO, BOTAŞ, Eti Maden başta olmak üzere kamusal enerji şirketleri ve ülkemizin yeraltı zenginlikleri konusunda yapılmak istenen düzenlemeler, ulusal varlıkların ve zenginliklerin sahipliği, el değiştirmesi, kontrol ve denetimi konusunda keyfilikler içermektedir.

Daha önce Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO) sağlanan Kamu İhale Kanunu'ndan (KİK) istisna ve muafiyetlerin kapsamı genişletilirken, Boru Hatlarıyla Taşımacılık A.Ş. (BOTAŞ) için de doğalgaz satış, pazarlama, dağıtım, depolama, sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ticaretinde, nakliyesinde KİK'ten istisna ve muafiyetler sağlanmaktadır. AK Parti hükümetleri döneminde bugüne kadar 180'den fazla değişikliğe uğrayan KİK bir kez daha delinmekte, kamusal enerji şirketlerinin açacakları ulusal ve uluslararası milyarlarca TL ve döviz bazlı ihalelerde istisna ve muafiyetlerle şeffaflık ortadan kaldırılmaktadır.

Türkiye Varlık Fonu (TVF) bünyesinde yer alan TPAO ve BOTAŞ için getirilen ihale muafiyetleri, torba yasadan da anlaşıldığı gibi söz konusu kuruluşların ihalelerinde tek kişinin, TVF başkanı olarak inisiyatif almasının, ihaleye davet edilecek ve kazanacak şirket ya da şahısların kim olacağına karar vermesinin yasal kılıfını oluşturacaktır.

Yapılan değişikliklerle kapsamı alabildiğine genişletilen davet usulü ihaleleri düzenleyen KİK 21/b maddesi olağanüstü hallerde, acil durumlarda, hayati konularda bu tür ihalelerin yapılmasına olanak sağlamaktadır. Oysa iktidar sürekli şekilde ihaleleri bu madde kapsamında ve davet usulüyle yaparak sürekli şekilde sayıları iki elin parmaklarını geçmeyen sayıda şirketi, müteahhidi ihalelere davet ederek kamu kaynaklarını, kamu ihalelerini paylaşmaktadır.

Şimdi TPAO ve BOTAŞ için de aynı yol açılırken daha da vahim ve dikkat çeken bir başka değişiklik ulusal madenlerin, ülkemizin yeraltı zenginliklerinin Maden Holding adı altında bir yapılanma çatısı altında toplanmasını ve bu yeni yapılanmanın da TVF'ye devrini öngören düzenlemedir.

Geçtiğimiz Nisan ayında Çin Devlet İhracat Sigortası Kuruluşu Sinosure ile TVF arasında imzalanan bir anlaşma çerçevesinde Çinli altyapı, ulaşım, müteahhitlik, madencilik, enerji, lojistik şirketlerinin Türkiye'deki satın alma, yatırım, ortaklık, hisse alımlarına danışmanlık ve yönlendirme amacıyla ilk aşamada 5 milyar dolarlık finansmanın Çinli şirketlere sağlanacağı ilan edilmişti. O dönemdeki değerlendirmelerimde, TVF bünyesindeki bazı ulusal varlıkların Çinli şirketlere satışı, ortaklık ya da hisse alımının gündeme gelebileceğini, TL'deki hızlı değer kaybı ve döviz kurlarının olağanüstü yükselişi ile birlikte kamu ya da özel pek çok kritik, stratejik kuruluşun yabancı alıcılar, yatırımcılar açısından 'kelepir' fiyatına düştüğünü vurgulamıştım.

Şimdi iktidarın TBMM açılır açılmaz alelacele getirdiği torba yasa teklifinin içeriğine ve kapsamına bakıldığında, Plan ve Bütçe Komisyonunda iktidar ittifakı tarafından süratle geçirilmek istenmesi göz önünde tutulduğunda çok önceden bir hazırlık dahilinde planlandığı anlaşılıyor.

Ancak TVF'ye devredilen kamu varlıklarının fona geçtikten sonra zararlarının büyümesi, TVF'nin ise çatısı altındaki milyarlarca dolarlık kamusal varlığa rağmen uluslararası piyasalardan borç arayışına girmesi dikkat çekiyor. Getirilen torba yasa ile de TPAO ve BOTAŞ'a sağlanan istisna ve muafiyetlerle madenlerin-yeraltı varlıklarının da bu borç arayışında kullanılacağını öngörmekteyim. Yasa teklifindeki düzenlemelere bakılırsa TVF madenlerin çıkarılmasında ve işlenmesinde rol oynayacak. Bunun için de Maden Holding A.Ş kurulacak.

İktidar ETİ Maden, Eti Gümüş, Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ), Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) vb. bir kamusal madencilik şirketinin çatısı altında madenleri toplamak yerine, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, A.Ş. statüsünde Maden Holding kurup, TVF'ye devrederek madenlerle ilgili faaliyetleri, işletmeleri, TVF üzerinden Sayıştay ve TBMM denetimi dışına çıkartıyor.

Dolayısıyla yakın dönemde TVF'nin Maden Holding bünyesindeki ülkenin değerli maden sahalarını ve ruhsatlarını kısa bir süre işletip, sonrasında satışa çıkartmasının planlandığı, elde kalan son kamusal varlıkların, ülkenin yeraltı zenginliklerinin de satılarak kaynak gereksinmesine yama yapılacağını öngörmekteyim.

Bugüne kadar 70 milyar doları aşkın özelleştirme yaparak ülkemizin en kıymetli kamu şirketlerini, kamu tekellerini satan AK Parti iktidarlarının ülkemizi getirdiği aşamada, artık yerüstü zenginliklerimizin tüketilmesinden sonra, sıranın yeraltı zenginliklerine, madenlerin peşkeş çekilmesine geldiği anlaşılıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bunun bir sonraki aşaması, tıpkı Osmanlı'nın yaptığı gibi ülkenin gelirlerinin satılması, Gelir İdaresi'nin de TVF'ye devriyle, kamu gelirlerinin teminat gösterilip borç bulma, borç arama yoluna gidilmesidir. Tarihin acı gerçeklerinden de öğrendiğimiz gibi Osmanlı'nın vergi gelirlerini teminat gösterip, demiryolu imtiyazı, Tütün Tekeli Rejisi gelirlerini yurt dışından borç bulmak amacıyla temlik ve ipotek ederek yabancılara teslim ettiği bu yolun sonu ise Düyun-u Umumiye'dir!

TEK ADAM YÖNETİMİ TÜRKİYE'Yİ GERİYE GÖTÜRÜP YOKSULLAŞTIRDI

İktidar 29 Eylül'de ilan ettiği 2021-2023 dönemi YEP ile dikkatlerden kaçan çok somut bir itirafta bulundu; Tek adam yönetimi Türkiye'yi geriye götürüp yoksullaştırdı, bireyleri ve aileleri fakirleştirdi!

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra geçilen tek adam yönetimi ve CHS ile birlikte Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından bu yeni yönetim sisteminin ekonomide mucizeler yaratacağı iddia edilen YEP'i 2018 Eylül ayında açıkladı.

2018 yılında ilan edilen 2019-2021 dönemi YEP'inde 2021 yılı için öngörülen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla-Milli Gelir (GSYH) 926 milyar dolardı. Yani Türkiye ekonomisinin 1 trilyon dolarlık bir büyüklüğe ulaşacağı kişi başına düşen milli gelirin de (KBMG) 10 bin 973 dolar olacağı programda yer alıyordu.

Aynı şekilde diğer makro hedefler açısından da 2021'de işsizlik oranının yüzde 10,8'e gerileyeceği, enflasyonun ise tek haneli yüzdelerle 2021 sonunda yüzde 6 olacağı tablosu ilan edilmişti.

2019 Eylül ayında açıklanan CHS-Tek Adam Yönetimi'nin 2020-2022 dönemine ilişkin ikinci YEP'inde ise bu kez 2021 yılında Türkiye ekonomisinin büyüklüğü 114 milyar dolar aşağı çekilerek 812 milyar dolara KBMG ise 829 dolar düşürülerek 10 bin 144 dolara indirildi.

Yani 2018'den 2019'a bir yılda CHS ile daha fakirleşen bir Türkiye, daha yoksullaşan bireyler ve aileler tablosuna geçiş yapıldı.

Bu yıl 29 Eylül'de açıklanan 2021-2023 dönemi YEP'inde ise tek adam yönetiminde ekonomik çöküş, her alandaki tahribat, yıkım ve bozulma bizzat iktidarın kendi kaleme aldığı üç yıllık hedeflerine de yansıdı. Üçüncü YEP'in ilk yılı olan 2021'de Türkiye ekonomisinin büyüklüğü 110 milyar dolar daha aşağı indirilerek GSYH-Milli Gelir 702 milyar dolara düşürüldü. KBMG de buna bağlı olarak 1483 dolar daha azaltıldı ve 8661 dolara çekildi.

İktidar ekranlarda 'ekonomi uçuşa geçti, yukarı doğru pik yaptı' diyerek aldatmaca öyküleri anlatsa da bizzat Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan, Cumhurbaşkanı imzası ve onayıyla resmi gazetede yayınlanan hedeflerinde ise yeni yönetim sisteminde ülkenin fakirleştiği, bireylerin-ailelerin yoksullaştığı, ekonominin üç yıl öncesinden de daha küçüldüğünü itiraf etmeye, açıklamaya mecbur kaldı.

İşsizlik tahminini yüzde 12,9'a yükseltmek zorunda kalan iktidar ve ekonomi yönetimi, bir yıl önce 'fazla vermekle' övündüğü cari açığın ise ekonomideki sert daralmaya, küçülmeye rağmen ikiye katlanacağını kabul ettiğini ilan etti.

Tek Adam yönetiminin iş başına geçtiği 2018 yılındaki 2021 YEP hedefleri ile bu yıl açıklanan YEP'teki 2021 hedeflerini kıyasladığımızda üç yılda milli gelirin 224 milyar dolar daha düşük hedeflendiğini KBMG'in ise üç yılda 2312 dolar azaldığının kabullenildiğini görüyoruz.

Bir başka açıdan iktidar, ekranlarda ve meydanlarda söylediklerinin gerçek değil halkı aldatmaya yönelik olduğunu, üç yılda ülkeyi ekonomide geriye götürdüğünü, Türkiye'yi fakirleştirdiğini, halkı yoksullaştırdığını kendi açıkladığı resmi belgeyle itiraf ediyor.

2011 genel seçimlerinin öncesinde aynı iktidarın ilan ettiği 2023 Cumhuriyetin 100'üncü yılı hedefleri ise dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alacak 2 trilyon dolarlık GSYH'sı, KBMG'si 25 bin dolar, işsizlik oranı yüzde 5 olan ve 500 milyar dolarlık ihracat yapan bir Türkiye idi.

2011'deki bu hedeflerden 10 yıl sonra, üç yıl öncesinden de daha geriye giden bir Türkiye hedefi CHS yönetimine geçişle birlikte açıklanan YEP'lerde yer alıyor. Ancak ne yapılırsa yapılsın, sonunda iktidarın kendisi de Türkiye'yi ve yurttaşları geriye götürdüğünü, **ülkeyi fakirleştirdiğini, uluslararası sıralamada aşağılara indirdiğini, ilan ettiği plan ve programlarla itiraf ediyor!**

OVMP HEDEFLERİ KENDİ İÇİNDE TUTARSIZ VE ÇELİŞKİLİ!

Yasaya rağmen 20 günü aşan gecikmeyle açıklanan 2021-2023 dönemi OVMP hedefleri kendi içinde tutarsız ve çelişkili. Bugünden OVMP’de ciddi sapmaların kaçınılmaz olacağını öngörmekteyim!

Ekonomideki defolarını ve çöküşü örtmeye, denetimden kaçırmaya çalışan iktidarın açıkladığı plan ve programlar da yer alan hedefler, çözümler, rakamsal öngörüler; kendi içinde tutarsız, çelişkili ve inandırıcılıktan yoksun.

Son olarak 29 Eylül’de açıklanan Yeni Ekonomik Program’ın (YEP) ardından, 2021-2023 dönemi üç yıllık Orta Vadeli Mali Plan 20 günü aşan rötarla (OVMP) 8 Ekim’de Resmi Gazete’de yayınlandı.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak’ın açıkladığı YEP’in enflasyon, dış ticaret, cari açık, büyüme hızı, işsizlik vb. makro hedeflerinin tutarsızlığı yanında 2020 sonu için YEP’te yer verilen enflasyon, dış ticaret açığı ile cari açık hedeflerinin tutmayacağı eylül ayı verileriyle ortaya çıktı ve YEP ilan edildikten bir hafta sonra çöktü.

Son olarak çöken öngörülere 2020 ve üç yıllık YEP dönemi ortalama dolar kuru beklentisi de katıldı.

Programda yıllık ortalama dolar/TL kuru tahmini 2021 için 7,68, 2022 için 7,88, 2023 için 8,02 olarak belirlendi. Ancak 8 Ekim itibarıyla dolar/TL 7,95’e ulaşarak yeni bir rekor kırarken, 2021 ve 2022 tahminleri şimdiden aşılmış oldu, 2023 tahmininin aşılmasında ise birkaç kuruşluk fark söz konusu Muhtemelen yılsonuna kadar YEP’in 2023 dolar kuru hedefi de aşılacaktır.

2020 yılsonu için 6,91 TL olarak YEP’te yer alan dolar kuru hedefi ise tamamıyla çökmüş halde. O yüzden de ekonomide en temel unsurların başında gelen güvenilirlik, inandırıcılık, şeffaflık, iç tutarlılık açısından 2021-2023 YEP’i bugünden içi boş bir vaatler ve rakamlar metninden ibaret.

Dolayısıyla YEP’teki büyüme, enflasyon, istihdam, ortalama dolar kuru tahminleri üzerinden oluşturulan OVMP’deki bütçe ve diğer mali hedeflerin de tutması otomatik olarak olanaksız hale geliyor.

2021 bütçe yasası hesaplamalarında 7,68 TL olarak esas alınan yıllık ortalama dolar kuru bugünden aşılmış, yeni bütçe henüz meclise sunulmadan tüm ödenek, gelir, harcama, bütçe açığı hedeflerinin ciddi ölçüde sapacağını söylemek yanlış olmaz.

OVMP’ye göre, 1 trilyon 346 milyar 139 milyon TL olması öngörülen 2021 bütçesinin açık hedefi 244 milyar 993 milyon TL.

Ancak 2020 bütçesinde 138,9 milyar TL’lik yılsonu açık hedefinin şimdiden iki katına yaklaştığı dikkate alındığında, 2021, 2022 ve 2023 yılları için öngörülen bütçe büyüklükleri, gelir ve gider tutarlarıyla açık hedeflerinin de tutturulması olanaksız görünüyor.

OVMP’de 2022 bütçesinin 1 trilyon 455 milyar 960 milyon ve bütçe açığının 248 milyar 450 milyon TL olması öngörülüyor.

2023 yılı içinse 1 trilyon 573 milyar 398 milyon TL olarak hesaplanan bütçenin 244 milyar 308 milyon açık vereceği OVMP’de yer alıyor.

Salgın nedeniyle ertelenen vergi ve SGK prim ödemeleri için tanınan sürenin 1 Ekim’de dolmasıyla, ertelenen ve güncel vergi ödemelerinin birlikte yapılması zorunluluğu karşısında iş dünyası, şirketler, KOBİ’ler ve küçük esnaf, iktidardan yeni bir vergi ertelemesi, vergi affı ya da vergi borçlarının yeniden yapılandırılması beklentisi içerisinde.

Buna karşılık OVMP’de vergilerde sadeleştirmeye gidilmesi, vergi istisna ve muafiyetlerinin azaltılması veya tümüyle kaldırılması yanında, üç yıllık plan döneminde ‘vergi affına gidilmeyeceği’ vurgulanıyor.

Dolayısıyla OVMP ile iktidar vergi barışı ya da vergi affı-yapılandırma adıyla bugüne kadar değişik zamanlarda yapılan uygulamaların bu OVMP döneminde olmayacağını ilan ederek, vergi affı beklentilerine kapıları kapatıyor.

İktidar eninde sonunda yeni bir vergi affı ya da vergi barışı adı altında düzenlemeye gitmek zorunda kalacaktır. Aksi halde tahakkuk eden ancak salgında ertelenen ve yeni tahakkuk edecek vergilerin tahsili mümkün olmayacağı gibi, uygulanacak ceza ve gecikme faizleriyle mevcut ve yeni vergi borçları daha da altından kalkamaz, ödenemez hale gelecektir.

TÜRKİYE ÜÇ YILDA 600 MİLYAR TL FAİZ ÖDEYECEK!

2021, 2022, 2023 yıllarını kapsayan OVMP'deki hesaplamalara göre, söz konusu üç yıllık dönemde bütçelerden faiz ödemelerine ayrılacak tutarın toplamı ise 600 milyar TL'yi aşmaktadır!

2021 yılında 179 milyar 542 milyon TL, 2022 yılında 204 milyar 586 milyon TL ve 2023 yılında 2018 milyar 98 milyon TL olmak üzere 602 milyar 226 milyon TL bütçe kaynağı faiz ödemelerine ayrılmış durumda.

Faiz ödemelerine ayrılan bu tutar pek çok bakanlığın, yatırımcı kuruluşun üç yıllık bütçe ödenekleri toplamından kat kat fazla. Dolayısıyla sürekli şekilde faize karşı söylemlerle kamuoyu karşısına çıkan, faizin her türlü ekonomik olumsuzluğun nedeni olduğunu savunan iktidar söylemlerinin aksine eylem ve icraatlarında faizin en büyük dostu ve ödeyicisi olduğunu kendi hazırladığı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan imzasıyla yayınladığı mali planda açık şekilde ortaya koyuyor.

Kaldı ki başta da belirttiğim gibi bugünden OVMP'deki bütçe büyüklükleri, ödenek tutarları, açık hedeflerinin tutmayacağını, ciddi sapmalar göstereceğini rakamlar söylerken, faiz ödemeleri için ayrılan tutarların da OVMP'de yer alan rakamların çok üzerine çıkması söz konusu olacaktır. TBMM'den 2020 bütçesindeki borçlanma yetkisini iki katına yükseltmek için yasa çıkartan iktidarın bu adımı sonrasında 2021 yılına devredecek faiz yükü ve ödeme tutarının katlanacağı apaçık. O yüzden de 2021 bütçesindeki 179,5 milyar liralık faiz ödemesinin ciddi ölçüde aşılacağını bugünden söylemek yanlış olmaz. 2019 yılında açıklanan 2020-2022 OVMP'sinde 2021 yılı için öngörülen faiz ödemesi tutarı 159 milyar 500 milyon TL idi. Şimdi açıklanan mali planda ise 2021 için 2019'da öngörülen tutar 20 milyar TL artırılmış. Dolayısıyla hız verilen TL ve yurtiçi döviz borçlanmaları dikkate alındığında 2021 için 20 milyar artırılan bu faiz ödemesinin de tutturulamayacağını, katlanacağını öngörmekteyim.

OVMP'de 2021-2023 dönemi sonunda bütçe açığının GSYH'ye oranı yüzde 3.5 olarak hedeflenirken, verimsiz harcama alanlarının tasfiye edileceği kaydediliyor. Mali disipline kararlılıkla devam edileceği vurgulanırken, önümüzdeki döneme yönelik bazı detaylara da yer veriliyor. Bunlar arasında Devlet Malzeme Ofisi'nin (DMO) ülke kalkınmasında ihtiyaç duyulan kamu alım politikalarını destekleyen uluslararası ölçekte bir merkezi satın alma kurumuna dönüştürülmesi yer alıyor. DMO'ya ilaç, aşı, tıbbi cihaz başta olmak üzere, sağlık alanında katkı sağlayacak ileri teknoloji yatırımlarına alım garantisi verme görevi veriliyor.

OVMP döneminde kamu yatırımlarındaki öncelikler tarım, turizm ve savunma sanayi şeklinde sıralanırken, vergi işlemlerinde uzaktan denetim ve risk bazlı incelemelerin yaygınlaştırılması için de Risk Analizi Değerlendirme ve Araştırma (RADAR) sisteminin kurulacağı kaydediliyor.

Tıpkı YEP'te olduğu gibi OVMP'de de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne (CHS) geçiş sonrası hazırlanan üçüncü mali planın hedef ve öngörülerinin tutması ekonominin güncel gerçekleri ve içinde bulunulan ağır buhran koşullarıyla örtüşmüyor. Ne YEP'te ne de yeni OVMP'de ülkenin, toplumun, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, insani sorunlarına çözüm, gençlerin, çocukların kaliteli ve rekabetçi eğitim, eğitim sonrası sorunlarını ortadan kaldırmayı öngören bir model, alternatif, yol haritası yok!

DIŞ BORÇ ARTIYOR VADESİ KISALİYOR

TCMB verilerine göre, ağustos ayında toplam dış borçlardaki azalmaya karşın, kısa vadeli dış borç tutarlarında artış gözlemlendi.

Merkez Bankası (TCMB) ağustos ayına ilişkin kısa vadeli dış borç istatistiklerini yayımladı. Buna göre toplam dış borçlardaki azalmaya karşın, kısa vadeli dış borç tutarlarında artış gözlemlendi.

Bu durumun nedenini uzmanlar, "uzun vadeli borç bulmakta zorlanılması sonucu kısa vadeli borç kullanılması" olarak açıkladı.

TCMB verilerine göre Ağustos sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stoku, 2019 yıl sonuna göre yüzde 7,8 oranında artışla 132,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşti. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler, 2019 yıl sonuna göre yüzde 10,3 oranında arttı ve 8,5 milyar ABD doları oldu. 2020 Ağustos sonu itibarıyla, 1 yıl veya daha az kalmış dış borç stoku, 181,3 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşti.

Söz konusu stokun 16,2 milyar ABD dolarlık kısmı, Türkiye'de yerleşik bankaların ve özel sektörün yurt dışı şubeleri ile iştiraklere olan borçlarından oluştu. Borçlu bazında değerlendirildiğinde, toplam stok içinde kamu sektörünün yüzde 23,4, Merkez Bankası'nın yüzde 11,4, özel sektörün ise yüzde 65,2 oranında paya sahip olduğu gözlemlendi.

BÜTÇEYİ DE KARARTTILAR

İktidar, 2021 Mali Yılı Bütçesi TBMM'ye sunulmadan bir gün önce ayrıntılı harcama rakamlarını gizlemesine olanak sağlayan düzenlemeyi yasalaştırdı. Kamunun milyarlarca TL aktardığı adresler bundan sonra öğrenilemeyecek.

AKP, 2021 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin yasa gereği TBMM'ye sunulması gereken son gündün bir gün önce, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nu değiştirdi. İktidar, fonksiyonel bütçe sınıflandırmasını kaldırarak ayrıntılı harcama rakamlarını "sansürledi."

Cumhurbaşkanlığı tarafından TBMM Başkanlığı'na sunulacak yeni yılın bütçe teklifi, çarşamba günü Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmeye başlanacak. Daha sonra TBMM Genel Kurulu'na getirilecek teklifin aralık ayı sonuna kadar yasalaşması gerekiyor.

Yeni bütçe sunulmadan TBMM Başkanlığı'na verilen Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hakkındaki torba teklif, muhalefetin itiraz ettiği düzenlemelerden üçü dışarıda bırakılarak kabul edildi. AKP ve MHP'li milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen düzenleme ile "performans esaslı bütçe programına" geçildi. İktidar böylece TBMM'ye sunacağı bütçe tekliflerinde başta müteahhitler olmak üzere çok sayıda kişi ve kuruma ödeyeceği tutarlara yer vermeyecek. Kamu Özel İşbirliği Projeleri için ayrılan tutarlar belirtilmeyecek. Bütçe teklifleri daha kısa bilgilerle hazırlanacak. Düzenleme ile iktidarın borçlanma yetkisi ise iki katına çıkarılabilecek.

Fonksiyonel bütçe sınıflandırmasına itiraz eden muhalefetin, "Bu düzenleme bütçe teklifinden sonra ele alınsın" önerisi reddedilirken teklifteki üç düzenleme ise 'şimdilik' rafa kaldırıldı. Bu düzenlemeler, baz istasyonlarına getirilecek milyonluk af, Cumhurbaşkanlığı raportörlüğü kadrosunun açılması ve OHAL Kanun Hükmünde Kararnameleri (KHK) ile ihraç edilenler için her kurumda ayrı komisyon kurulması oldu.

Belediyelerin Gelirleri Azalacak

Torba teklifte Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda da değişikliğe gidildi. Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilecek. Buralarda vergi mükellefleri tarafından kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar, belediyelere ödenen emlak vergisinden muaf tutulacak. Bu yerlerde ticari ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için de emlak vergisi yüzde 50 indirimli uygulanacak. Bu yolla belediyelerin emlak vergisinden elde ettiği gelir büyük oranda azalacak.

Muhalefet Tepkili

CHP, HDP ve İyi Parti, Cumhur İttifakı'nın oylarıyla kabul edilen düzenlemeye karşı çıktı. Bütçe yapma rehberinin yeni yılın bütçesinden hemen önce değişmesine itiraz eden İyi Parti Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı, "Hesap verme aracı iyi düzenlenmediği takdirde gerçek anlamda hesap kontrolünün sağlanması mümkün değildir. Bu sistemin hiçbir pilot uygulama dahi yapmadan, aşağıdan yukarı geri beslemeyle değil tavandan tabana dikte ederek karşımıza getirildiğini görüyoruz. Böyle kritik bir karar, alelacele değil en az üç yıllık deneme neticesinde Meclis gündemine getirilmeliydi" dedi.

KÖİ Projelerinin Maliyeti Gizlenecek

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi, CHP Milletvekili Kamil Okyay Sındır ise iktidarın ülkeyi borç batağına sürüklediğini, düzenlemenin bu adımın son halkası olduğunu ifade etti. AKP'nin müteahhitlere aktardığı paraları gizleme derdinde olduğunu bildiren CHP'li Sındır, şunları söyledi:

"Kamu Özel İşbirliği projelerinin topluma gerçek maliyetini ve gelecek yıllarda kamu ekonomisine getireceği yükü, 'bütçe hakkı' gereği bir zorunluluk olmasına rağmen, ne TBMM'ye ne Sayıştay'a ne de herhangi bir başka kamu kurumuna bildirecekler. Kamu ihale mevzuatını delik deşik edecekler, Kamu İhale Kanunu'nun muafiyet ve istisnalar maddesini yüzlerce kez değiştirerek ihale süreçlerinde şaibe yaratmaya devam edecekler. Büyük hacimli inşaat ve yapım projelerini yandaşı olan beş büyük müteahhit arasında paylaştırmayı sürdürecekler. Bu düzenlemeye tümünden karşı çıkıyoruz. Fonksiyonel sınıflandırmanın ortadan kaldırılması durumunda milli gelir hesaplarına dair detaylı ve sağlıklı veri üretmek de güçleşecektir."

SALGINI YANDAŞ İÇİN FIRSATA ÇEVİRDİLER

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, sivil yerleşim yerlerine saldıran, kardeşlerimize karşı, savaş ve insanlık suçu işleyen Ermenistan yönetimini buradan bir kez daha kınıyoruz, lanetliyoruz. Gence'de şehit olan kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralananlara şifa ve tüm Azerbaycanlı kardeşlerimize de baş sağlığı diliyoruz.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kardeşlerimizin acıları, bizim de acımızdır. Azerbaycan toprağı olan Karabağ'da Ermeni yönetiminin işgali son bulmadan, Kafkasya coğrafyası huzur bulmayacaktır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bundan önce olduğu gibi, bundan sonra da, Azerbaycanlı kardeşlerimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

Sadece Ağaçlar Yanmadı, Ciğerlerimiz Kavruldu

Sadece sınırlarımızın dışında değil, sınırlarımızın içinde de yangın var. Hatay'ın farklı bölgelerinde yaşanan orman yangınları, hepimizin yüreklerini dağladı. Ciğerlerimiz kavruldu. Sadece çığlıkları duyulmayan, o güzelim ağaçlar yanmadı. Kaplumbağasından, kuşuna pek çok canlı da kavrulup, yaşamını yitirdi. Yangın yerleşim yerlerine de hasar verdi. O güzelim ormanlarımızla beraber, geleceğimiz de yandı. Genel Başkanımızın talimatıyla, MYK üyelerimiz yangın bölgesine gitti. Milletvekillerimiz, Büyükşehir Belediye Başkanımız, vatandaşlarımızın yanında olmaya çalıştılar, acılarını paylaştılar. Canla başla uğraştılar. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bundan sonra da, bölgedeki mağdur vatandaşlarımızın yanında olmaya, vatandaşlarımıza elimizden gelen desteği vermeye, onlarla dayanışma içinde olmaya devam edeceğiz.

Ağaç Yakan, Cana Kast Eden Bizden Değildir

Tek bir ağaç yakan, tek bir canlının yaşamına kast eden bizden değildir. Bu arada bölücü terör örgütünün, yangınların sorumluluğunu üstlenme çabası dikkatle izlenmelidir. Bu yangın üzerinden yapılacak bölücü propagandaya ya da bunun üzerinden kurulacak tuzaklara asla izin verilmemelidir. Bunun için yangını çıkaranların biran evvel tespit edilmesi, adalet önüne çıkarılması, olan bitenin tüm boyutlarıyla aydınlanması ve hiçbir şeyin karanlıkta kalmaması büyük önem taşımaktadır. Bunu ilgililerden bekliyoruz.

Kimse Yanlış Hesap Yapmaya Kalkmasın

Demokrasilerde özgürlüğün bedeli sürekli ihtiyatlı olmaktır. Dünya tarihi, "sahte güvenlik" uğruna, özgürlüklerinden vazgeçen toplumların acılarıyla doludur. Milletimiz 7 Haziran ile 1 Kasım 2015 seçimleri arasında yaşananları ve bu yaşananların ardından işlerin bugün hangi noktalara geldiğini çok daha iyi görmektedir. Bunları yaşatanlara notunu vermektedir. Milletimiz artık ne güvenliğinden, ne de özgürlüğünden vazgeçer. Kimse, bundan sonra, yanlış hesap yapmaya kalkmasın. Korkular ve acılar üzerinden, kimse siyaset mühendisliği yapmaya soyunmasın.

Mutfaklar ve Cepler de Yanıyor

Sadece sınırlarımız, ciğerlerimiz yanmıyor. Mutfaklarımız, ceplerimiz de yanıyor. Bir yandan işsizlik, bir yandan hayat pahalılığı evlerde huzur bırakmadı. Bugün TÜİK Haziran-Temmuz-Ağustos aylarını kapsayan, Temmuz ayı işgücü ve istihdam verilerini açıkladı. TÜİK, internet sitesini yenilemiş. Burada değinmeden geçemeyeceğim bu site pek de kullanıcı dostu değil. Tablolara, verilere ulaşmak eskisinden daha zorlaşmış. Umarız TÜİK yetkilileri bu duruma kısa sürede bir çözüm bulurlar.

Çalışma Çağındaki Nüfusun Yarısı İşgücü Piyasasının Dışında

Temmuz'da 31 milyon 135 bin yurttaşımız, iş hayatının dışında kalmış, işgücünün dışında kalmış. Buna karşın işgücüne katılan nüfusumuz da, 31 milyon 491 bin kişi olmuş. Yani çalışma çağındaki nüfusumuz ortadan ikiye bölünmüş. Yarısı, işgücü piyasasının dışında, yarısı da işgücü piyasasının içinde... Böyle bir durumla daha önceki krizlerde hiç karşılaşmamıştık.

Böylesine Yapışkan Bir İstihdam Kaybını Daha Önce Görmedik

TÜİK'in makyajlı rakamlarına göre dahi, son bir yılda işini kaybeden yurttaşlarımızın sayısı, 1 milyon 254 bini buluyor. Ucube rejimin iş başı yaptığından bu yana ise, 2 milyon yurttaşımızın işini kaybettiği ortaya çıkıyor. Ve daha da vahimi son 21 ayın 19'unda her ay istihdam kayıpları olmuş. Yani çalışanlar işin kaybetmiş. Böylesine yapışkan, sürekli bir istihdam kaybıyla, daha önce hiç karşılaşmamıştık.

13 Milyon Vatandaşın İşi Gücü Yok

Bir ekonominin en önemli başarı göstergesi, çalışmak isteyen yurttaşlarına iş ve istihdam, iş verebilmesidir. Bu ucube rejim, bıraktık millete iş vermeyi milletin çalıştığı işini elinden almıştır. Temmuz'da gerçek işsizlik oranı, geçen yılın aynı ayına göre, 6,3 puan artarak yüzde 29,1'e çıkmıştır. Gerçek işsiz sayısı da, aynı dönemde, 2 milyon 304 bin kişi artarak, 10 milyon 416 bin kişiye ulaşmıştır. Bir de çalışıyor görüldüğü halde bir türlü iş başında olmayan, 2 milyon 574 bin yurttaşımız vardır bu rakamlara göre. Bu işbaşı yapmayanları da dâhil edersek işsiz sayısı 13 milyona ulaşmaktadır. Yani 13 milyon yurttaşımızın işi, gücü yoktur. Peki, Saray hükümetinin getirdiği OVP'de, işsizliğin nasıl çözüleceğine dair herhangi bir somut, ayakları yere basan politika var mı? Hayır yok.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yandaş Mütteahhitler Abat, Millet Perişan Oldu

Sadece işsizlik değil, paramızın satın alma gücündeki erime de milletimizi perişan etmektedir. İki yıl önce, bu ucube rejimin kibirli başı millete; “24 Haziran’da bu kardeşinize yetkiyi verin. Ondan sonra şu faizle, dolarla, şunla bunla nasıl uğraşılır görün” dedi mi? Dedi. Millet yetkiyi verdi de ne oldu? Saray sosyetesini saraylarında ağırladıkları faiz baronlarını, faiz lobilerini, dolarla avroyla garanti verdikleri yandaş mütteahhitleri abat etti. Millette perişan oldu.

Tefeci Faiziyle Borçlanıyoruz

Son dış borçlanma ihalesi, gelinen noktayı açık açık ortaya koydu... Almanya’nın 10 yıllık tahvil faizinin eksi olduğu, ABD’nin 10 yıllık tahvil faizinin ise binde 7 olduğu, birkaç yıl önce ekonomisi iflas noktasına gelen Yunanistan’ın bile sifıra yakın faizle, hem de 10 yıl vadeyle, borçlandığı bu dönemde; bu hükümet 5 yıl vadeye yüzde 6,4 faiz vererek borçlanabili. Çok açık söylüyorum, bu tefeci faizidir. Bu olağanüstü yüksek faiz bir felakettir. Çoluğumuzu, çocuğumuzu, torunumuzu ipotek altına almaktadır. Milletimiz bunun altından kalkabilmek için çok sıkıntılar çekecektir.

Faiz Harcamaları İkiye Katlanacak

Aslında bu sıkıntının ipuçları getirdikleri Orta Vadeli Programda var. Program “Kral çıplak” diye bar bar bağıyor. Ucube rejimin iş başı yaptığı son üç yılda, yani 2018 ile 2020 arasında, bütçeden faiz lobilerinin cebine 311 milyar lira, tam 311 milyar lira gitmiş. Şimdi de önümüzdeki üç yılda, faiz lobilerinin cebine 602 milyar lira koyacağız diyorlar. Yani önümüzdeki üç yılda, faiz lobilerinin cebine gelecek para, bundan önceki yılı ikiye katlayacak. Bunu ben demiyorum. Getirdikleri resmi doküman söylüyor.

TL, Tüm Para Birimleri Karşısında Değer Yitiriyor

Bu beceriksizler sadece faizle değil. Dolarla, Euro’yla da mücadele edemediler. İş başına geldiklerinde, Dolar 4 lira 53 kuruş, Euro 5 lira 33 kuruştü. Bugün Dolar 8 liraya, Euro ise 10 liraya dayandı. Bıraktık Erdoğan’ın Dolarla, Euro’yla uğraşmasını, paramız dünyadaki tüm para birimleri karşısında eridi gitti. Bu ucube rejim elinde Türk Lirası; Çin Yuanı ve Endonezya Rupisi karşısında yüzde 38, Hindistan Rupisi ve Meksika Pesosu karşısında yüzde 36. Rus Rublesi ve Güney Afrika Randı karşısında da yüzde 27 değer kaybetti. “Dış güçler” diyerek, “kur saldırıları” diyerek, komplo teorileri yazıp durdular. Peki, bu beylerin Çin ile bir kavgası var mı? Hayır. Hatta Çin’le araları o kadar iyi ki, ne kendileri, ne de ortakları Bahçeli, Uygur Türklerine yapılan mezalime çıt çıkaramıyorlar. Bu zulmün önlenmesini isteyen uluslararası belgelere imza atmaktan çekiniyorlar. Peki, Rusya’yla sorunları mı var? Valla o da Hayır. Suriye’de 36 askerimiz şehit edildi. Moskova’ya hesap sormaya gidiyorlar derken, Kremlin Sarayı’nın kapılarında beklediler. Sesleri de çıkmadı. Soruyoruz; Endonezya’yla, Hindistan’la, Meksika’yla, Güney Afrika’yla sorunları mı var? Bildiğimiz kadarıyla bu ülkelerle de bir sorunları yok. Peki, bizim paramız, bu ülkelerin paraları karşısında, neden değer kaybetti?

Veriler Açıklandıkça OVP Çöküyor

Bunun nedeni çok açık: Beceriksizlik, kifayetsizlik, liyakatsizlik... Damat önce çıktı “Türk Lirası’ndaki olağan üstü değer kaybı, rekabet gücümüzü arttırıyor” diye sevindi. Bugün Ağustos ayı ödemeler dengesi rakamları açıklandı aslında durum hiç de öyle değil. Getirdikleri OVP’de, bu yılın tamamı için öngördükleri cari açık, 24,4 milyar dolardı. Yani 12 ay boyunca oluşacak cari açık 24,4 milyar dolardı. Yılın sekizinci ayındayız gerçekleşen cari açık ne kadar? 26,5 milyar dolar. Yani her veri açıklandıkça bu yıla dair OVP’nin tüm tahminleri birer birer çöküyor.

İlk 8 Ayda Rezervler 39 Milyar Dolar Eridi

Yine bu yılın ilk sekiz ayında finans hesabından 4,5 milyar dolar, Net Hata Noksan hesabından ise 8 milyar dolar çıkış olmuş. Cari açık ve ülkeden kaçan paralar ise, döviz rezervlerimiz eritilerek karşılanmış. Yine yılın ilk sekiz ayında rezervlerimiz 39 milyar dolar erimiş. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, daha önceki hiçbir krizde böyle bir tabloyla karşılaşmadık. Kayınpederin ekonominin direksiyonuna getirdiği ve bu ekonomik buhranın sorumlusu olan damat, şimdi çıkıyor; “Döviz kuru beni ilgilendirmiyor” diyor. Döviz kuru sizi ilgilendirmiyordu da. Bu kuru tutmak için, kayınpederinizin kerameti kendinden menkul faiz teorilerini ispatlamak için, Merkez Bankası kasasından, kamu bankaları eliyle, milletin 120 milyar dolarını, neden ucuz ucuz peşkeş çektiniz?

Fukara Sabredek Ki Beyler Sarayda Yaşasın

Şimdi tabi biz bunu damada soruyoruz ama kayınpeder de damattan geri kalmıyor. İktidarların görevi milletin derdine derman olmaktır. Ama kendisi bunun yerine; “Acıyı bal eyleyin, yoklukta sabreyleyin” diye millete vaaz vermeyi tercih ediyor. Erdoğan’a göre gerçek mümin, “yoklukta sabreden”miş. Tabi, fakir fukara sabredek ki, bu beyler yandaşlarıyla beraber israf edecek. Millet yokluğa razı gelecek ki bunlar yazlık saraylarında, kışlık saraylarında, uçan, yürüyen saraylarında zevk-ü sefa sürecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Biraz da Siz “Gerçek Mümin” Olun

Madem gerçek mümin yoklukta sabredendir. Siz de milletimizin bu yokluğunu paylaştınız ya. Biraz da siz, gerçek mümin olmaya çalıştınız ya. Bunu yapabilirler mi? Hayır yapamazlar. Peki, ne yaparlar? Milletimize yoklukta sabır telkin edenler, yandaşlarına ballı ihaleler teslim ederler.

Salgını Yandaş İçin Fırsata Çevirdiler

Bu zalim yönetim Covid-19 salgınına bile, yandaşları için fırsata çevirmeye çalışıyor. Nasıl mı? Kamu İhale Kanunu’nun 21/b maddesini kullanarak. Afet, salgın gibi olağanüstü hallerde, idareye istediğiyle gizli, kapaklı masaya oturma imkânı veren “İstisnai ihale” yöntemini usul haline getirerek. Geçtiğimiz Ağustos’ta, bu ihale yöntemiyle gerçekleştirilen “en yüksek” bedelli iş, kapalı kapılar ardında yine bir yandaş gruba gitti. İhaleyi verdikleri grup, havuz medyasının amiral gemisi ATV’nin de sahibi. Verdikleri ihale ne? “Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli Yüksek Standartlı Demiryolu İnşaatı ile Elektromekanik Sistemlerin Temini İş Projesi.” Yani salgınla alakalı bir hastane yapımı veya aşı veya donanımın temini değil. İstense açık ihale yöntemleriyle yapılabilecek bir iş. Peki, ihale bedeli ne kadar? 9,8 milyar lira. Yani yaklaşık 10 milyar lira.

Hadi iş burada kalsa iyi... 9 Ekim 2020 tarihinde yayımlanmış Resmi Gazete’de vergi, resim, harçtan, harç istisnalarından yararlanan şirketlerin ve ne kadar harç istisnasından yararlandıklarına dair bilgiler var. Bu tebliğ ile söz konusu yandaş müteahhide neredeyse Ağustos’ta verilen o işin tutarı kadar vergi istisnası tanınmış. Yani bir başka ifadeyle bu iş yandşa vergi istisnalarıyla devlet eliyle bedavaya getiriliyor.

İstisna Verilen İsimler Tanıdık

Şimdi bu 9,5 milyar liralık vergi istisnası bunlara verilirken. Bu listede vergi istisnası tanınan başka tanıdık isimler de var. Mesela Sakarya’daki tank-palet fabrikasını bedelsiz verdikleri, Katar ordusunun da büyük ortağı olduğu, BMC firmasına 98 milyon 750 bin liralık vergi istisnası gitmiş.

Esnaf Sabredek, Yandaş İstifleyecek

Sen esnafın vergi ve prim borçlarını faiziyle ertele, çatır çatır tahsil et, perişan olmuş esnafın vergi ve prim borçlarını silme. Sonrada çık, yandaşlarının milyarlarca liralık vergisini tek bir kalemde sil. İşçi, çiftçi, besici, esnaf, emekli, memur, işadama sabredek, yandaş da dolarları, avroları bir güzel istifleyecek. Bu mudur adalet? Bu mudur hak, hukuk? Bu mudur vicdan? Ne diyor Tefik Fikret; “Bu harmanın gelir sonu, kapaştırın giderayak! Yarın bakarsınız söner, bugün çıtırdayan ocak! Bugünkü mideler kavi, bugünkü çorbalar sıcak, atıştırın, tikiştırın, kapaş kapaş, çanak çanak... Yiğün efendiler yiğün, bu han-ı iştiha sizin, doyunca, tıksırınca, çatlayınca kadar yiğün!”

Adaletsiz Düzen Sadece Cüzdanı Değil Canı da Tehdit Ediyor

Bu vicdansız sömürü düzeni, bu adaletsiz vergi sistemi ve iktidarın yurttaşlarımızın tercihlerine, yaşam tarzına bakış açısı, milletimizin sadece cüzdanını değil, canını da tehdit ediyor. Bakın sadece son bir haftada Kırıkkale’de 7 yurttaşımız, İzmir’de 10 yurttaşımız sahte içki nedeniyle yaşamını kaybetti. İçki içmek elbette sağlığa zararlıdır. Ama iktidarın vergilerle, alkol ürünlerinin fiyatlarını şişirmesi, sahtekârların iştahını kabartmaktadır. Kaçak içkinin, merdiven altı üretimin önünü açmaktadır. Bunun sonucunda da ağır can kayıplarıyla karşılaşyoruz. Bu yitirilen canların arkasında hem yüksek vergiler, hem de denetimsizlik var.

Kapsamlı Bir Vergi Reformu Yapacağız

Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında; kapsamlı bir vergi reformunu mutlaka yapacağız. Verginin ekonominin işleyişini engellememesi; yatırımın, istihdamın önünü kapatmaması için etkinliğini artıracaktır. Vergide adaleti mutlaka sağlayacağız. Kısacası, çok kazandıktan çok, az kazandıktan az vergi alacağız. Adaletli bir vergi sistemi tüm yurttaşlarımızı kapsayan ekonomi politikalarımızın merkezinde olacak.

Yıllarca Uyardık, “Kargalar Güler” Dediler

Peygamber Efendimiz; “Mümin aynı delikten iki defa ısırılmaz” buyurur. Yani insan gaflete düşüp bir kez aldatılsa da, ikinci kez aynı hatayı tekrarlamaz. Ama 18 yıldır bu ülkeyi yönetenleri, önüne gelen rahat rahat kandırıyor. Bunlar hatalarından ders almayı da bilmiyorlar. Her kandırıldıklarında da “Allah affetsin, millet affetsin” diyerek işin içinden sıyrılmaya çalışıyorlar. Ama bu kandırılmaların bedelini milletimiz, canıyla, canıyla ödüyor. Biz bunları yıllarca, devlete sızan “paralel devlet örgütlenmesi” hakkında uyardık. Bunlar o zamanda çıktı “Cemaat devlete sızmış, buna kargalar güler” diyerek işi hafife aldı. Sonra ne oldu? Millet, devletini sokaklardan topladı. 15 Temmuz’da 248 yurttaşımız yaşamını yitirdi. 2 bin 196 yurttaşımız yaralandı. Dün hizmet hareketi deyip, kapısını aşındırdıklarına, bu işlerden sonra terör örgütü demeye başladılar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kargalar Esas Buna Güler

Yaşanan bunca acı olay varken hükümetin İçişleri Bakanı çıkıyor, “Herhangi bir inanç grubunun, devletin birtakım noktalarını yönettiği ve sızdığı değerlendirilmeleri doğru değildir” deyip, bir de üstüne üstlük “Yalandır, Provokasyondur” diyerek bunları söyleyenlere abanın altından sopa göstermeye kalkıyor. İşte kargalar esas buna güler.

Bir Gülen, Bin Gülen

Arşivler yerinde duruyor. Bugün bu sözleri söyleyen atama Bakan, daha önce neler söylüyordu. Kendisine ve milletimize hatırlatalım. “Millet bir Fethullah Gülen çıkarır, bin Fethullah Gülen çıkarır. Millet bir Zekeriya Öz çıkarır, bin Zekeriya Öz çıkarır.” Maşallah... “Bu milletin temel değerlerine karşı gelmesinler. Sandıkta ona gereken cevabı verir. Fethullah Gülen ve Zekeriya Öz milletin gönlünde yerlerini almışlardır. Hizmetlerinin ne olduğu belliymiş...”

Hadi Canım Sen de!

Arkadaşlar, Soylu daha birkaç yıl önce; “Bir Fethullah Gülen gider, Bin Fethullah Gülen gelir” diyor. Ve bu sözleri söyleyen kişiye, bugün FETÖ ile mücadele emanet ediliyor. O da çıkıp “Devleti ele geçirmek isteyen cemaat yoktur” diyor. Atama İçişleri Bakanı, bu defa acaba hangi cemaate sahip çıkıyor? Devletin birtakım noktalarını yöneten devlete sızan, devlette çöreklenen cemaatler yokmuş, İsmet Paşa’nın dediği gibi “Hadi canım sen de!”

Milletimiz Sandığı Bekliyor

Atama İçişleri Bakanı bu zihniyette, bu aymazlıkta oldukça, bu millet devletini sokaktan daha çok toplar bu gidişle. Milletimiz bunları görüyor, notlarını veriyor, bunlardan biran evvel kurtulmak için sabırsızlıkla sandığın önüne gelmesini bekliyor, ilk sandıkta da yerlerini gösterecek. Saraylarından evlerine gönderecek.

SEMPTOM GÖSTERMEYEN İŞSİZLER ARTTI

Sağlık Bakanlığı’nın sempton göstermeyen koronavirüs vakalarını hasta kabul etmediği gibi TÜİK de iş bulma ümidi olmayanları işsiz saymıyor. İşsiz sayılmayan umutsuzların sayısı temmuzda 1 milyon 335 bine çıktı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), temmuz ayına ilişkin işgücü istatistiklerini yayımladı. Ekonomik kriz ve koronavirüs salgınının etkileri işgücü piyasasında hissedilmeye devam ediyor ama TÜİK’e göre işsizlik azalıyor. TÜİK’e göre dar işsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile yüzde 13,4 seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye genelinde işsiz sayısı 2020 Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 369 bin kişi azalarak 4 milyon 227 bin kişi oldu.

TÜİK’in açıkladığı bu dar tanımlı işsizlik oranı Covid-19’un yarattığı istihdam ve iş kaybını yansıtmaktan uzak. Zira TÜİK, iş bulma ümidini yitirenleri işsiz olarak saymıyor. TÜİK’e göre işsiz sayılmayan, umudu olmadığı için iş aramayanların sayısı her geçen gün artıyor. Temmuzda iş bulma ümidini yitirenlerin sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 117,4 arttı. Geçen yılın temmuz ayında 614 bin olan ümitsizlerin sayısı bu yıl 1 milyon 335 bin oldu.

Yıl	İşgücüne katılım
2017	32,2 milyon
2018	32,8 milyon
2019	33,1 milyon
2020	31,5 milyon

TÜİK’in işsiz olarak kabul ettiği kişilerin aktif biçimde iş araması gerekiyor. Temmuzda istihdam edilenlerin sayısı bir önceki yıla göre 1 milyon 622 bin kişi azalarak 31 milyon 491 bin kişi oldu. İşgücüne katılma oranı ise 3,5 puanlık azalış ile yüzde 50,3 olarak gerçekleşti. Böylece işgücüne katılım oranı 2017 yılının altına düştü. İşgücündeki azalış istihdamdaki azalıştan daha fazla gerçekleşti, böylece dar tanımlı işsizlik oranı düştü.

Peki, TÜİK’in İşsizlik Rakamlarına Dâhil Etmediği Nüfus Ne Yapıyor?

İş arayanlar ve istihdam edilenlerin tamamı işgücü olarak tanımlanıyor. TÜİK’e göre işgücü 31 milyon 491 kişiden oluşuyor. İşgücüne dâhil edilmeyenlerin sayısı ise 31 milyon 315 bin kişi. Geçen yıl bu rakam 28 milyon 394 idi. İşgücüne dâhil edilmeyenlerin büyük bir çoğunluğunu ev işleriyle meşgul olan kadınlar oluşturuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ancak koronavirüs salgının yarattığı gelir kaybı ev işleriyle ilgilenen kadınları iş aramaya yöneltmiş durumda. Ev işleriyle meşgul olanların sayısı geçen yıl 11 milyon iken bu yıl 10 milyona geriledi.

TÜİK'e göre işsiz sayılmayanlar	2019	2020
İş aramayıp, çalışmaya hazır olan:	2 milyon 354	4 milyon 201 bin
İş bulma ümidi olmayanlar:	614 bin	1 milyon 335 bin
Mevsimlik çalışanlar:	94 bin	90 bin
Ev işleriyle meşgul olanlar:	11 milyon 138 bin	10 milyon 102 bin

Gerçek İşsiz Sayısı 10 Milyonun Üzerinde

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR), Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) yönetimiyle Covid-19 döneminde yaşanan işgücü ve iş kaybını hesapladı. Buna göre geniş tanımlı işsizlik temmuzda 10,4 milyon olarak belirlendi.

- ◆ Covid-19 etkisiyle revize edilmiş geniş tanımlı işsiz sayısı ve iş kaybı Temmuz 2020'de 10,4 milyon olarak gerçekleşti.
- ◆ Revize edilmiş geniş tanımlı işsizlik ve iş kaybı yüzde 29,1 olarak hesaplandı.
- ◆ Covid-19 Temmuz 2020'de en az 1 milyon 879 bin yeni eşdeğer istihdam kaybına yol açtı.
- ◆ Geniş tanımlı işsiz sayısı 9,8 milyona yükseldi.
- ◆ Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 27,3 olarak gerçekleşti.
- ◆ İstihdam bir yılda 1 milyon 254 bin kişi azaldı.
- ◆ İstihdam oranı yüzde 43,5'e geriledi.
- ◆ İşbaşında olanların sayısı son bir yılda 1 milyon 333 bin kişi azaldı.
- ◆ Ümitsiz işsizlerin sayısı bir yılda 614 binden 1 milyon 335 bine yükseldi.
- ◆ Kadınlar Covid-19'dan daha fazla etkileniyor: Kadın işgücü yüzde 7,5, kadın istihdamı yüzde 6,3 azaldı.

PANDEMİ DÖNEMİNDE TARIM

Orhan Sarıbal - CHP Milletvekili - Ziraat Mühendisi

Son 20 yılda Türkiye'de benimsenen yanlış tarım politikalarının yanı sıra kapitalizmin neoliberal politikalarıyla aile çiftçiliği tahrip edilmiştir. Yaşadığımız kriz gıda kıtlığının neden olduğu bir kriz değildir ancak önlemler alınmaz ve planlama yapılmazsa yakın zamanda gıda krizi yaşanabileceği unutulmamalıdır .

Çin'de başlayarak tüm dünyaya yayılan Koronavirüs Salgın Hastalığı (Covid-19) son yüzyılda görülen en bulaşıcı ve ölümcül hastalıklardan biri oldu. Hastalığa karşı aşı ve ilaç geliştirilmesi ile ilgili umut verici gelişmeler olmasına karşın, henüz test edilmiş ve uygulanmaya başlanmış bir aşı ve ilaç bulunamadı.

Hastalıkla ilgili belirsizlik, geleceğe yönelik tahmin ve plan yapmayı zorlaştırıyor ve olası tüm ihtimallere hazırlanma zorunluluğunu ortaya koyuyor.

690 Milyon Kişi Aç

Ülkemizde ve uluslararası konjonktürde sağlık sektörü kadar tarım ve gıda sektörünün de kritik öneme sahip olacağı görülüyor.

Bu nedenledir ki, tüm dünya ülkelerinde sağlıkla ilgili çalışmalara paralel olarak gıda üretimi için de önemli adımlar atılıyor. Ülkelerin aldıkları sıkı önlemlerle birlikte uluslararası kurumlar da COVID-19'un tarım ve gıdaya etkileri üzerine tüm ülkeleri uyarmaya devam ediyor. Dünya Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Dünya Sağlık Örgütü

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

(WHO) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) tarafından yapılan açıklamalarda özellikle gıdanın uluslararası ticaretine vurgu yapılırken, aynı zamanda ülkelerin gıda güvenliğini sağlamaları gerektiğine dikkat çekiliyor; Küresel ticaret ve gıda güvenliği bakımından istenmeyen sonuçları en aza indirecek önlemlerin gerekliliğine vurgu yapılıyor.

FAO verileri dünyada 690 milyon kişinin açlık çektiğini gösteriyor. Aynı verilere göre 3 milyar kişi de sağlıklı beslenme koşullarına sahip değil. Dünyada açlık çekenlerin nüfusu son 5 yıldır artış gösteriyor. Bu olumsuz tablo ile birleşen COVID-19 salgını ile açlık çeken nüfusa 132 milyon insanın eklenme riski taşıyor.

Covid-19'un küresel ve ulusal ölçekte açığa çıkardığı sorunlarla Türkiye de diğer birçok ülke gibi güçsüzleşmiş bir tarım ve gıda sektörüyle yakalandı.

İlk olarak meseleyi önce makroekonomik göstergeler açısından ele alalım. Artan karantina tedbirleri, seyahat kısıtlamaları ile tarımda çalışan mevsimlik emek gücündeki azalma, döviz kurunda yaşanan artış, girdi ithalatında yaşanabilecek darboğazlar, teşvik eksikliğiyle üretimdeki daralma ve yüksek maliyetler gibi veriler nedeniyle tarım ve gıda üretim sürecinin aksadığı artık bilinen bir gerçektir. Son 20 yılda Türkiye'de benimsenen yanlış tarım politikalarının yanı sıra kapitalizmin neoliberal politikalarıyla aile çiftçiliği tahrip edilmiştir. Bu politikalar, küçük üreticileri tasfiye eden, tarımda şirketleşmenin önünü açan uygulamaların yanı sıra toplumsal ihtiyaçları gözetmeyen bir geleneksel gıda üretimi planlamasının da olmaması ve her toprak parçasının enerji ya da inşaat sektöründen gelecek rant kapısı olarak görülmesi ekolojik dengenin hızla bozulmasına yol açmıştır.

Küçük Çiftçilik Tasfiye Ediliyor

Öte yandan son yirmi yılda gıda üretiminin ithalata bağımlı yapısı yerleşik bir hal almış ve tarımsal üretimden gıdaya uzanan üretim süreci döviz kuruna bağlı üretim girdileriyle daha maliyetli hale gelmiştir. Yüksek girdi maliyetleri, piyasa koşullarına bırakılan tarım politikaları, endüstriyel gıda üretimi ve şirket tarımı, bir yandan doğada tahribat yaratırken diğer yandan da küçük çiftçileri tarımdan uzaklaştırmış ve üretimde gıda güvencesi/güvenliği sağlanamamıştır. Enflasyonla mücadele adı altında tarımsal ürünlerin fiyatının ithalata düşürülmesi, yüksek döviz kuru ve yüksek enflasyon dolayısıyla tarımsal maliyetlerin yükselmesi, düşük ve etkisiz teşvik mekanizmaları kooperatifleşme karşıtı yaklaşımlar ile birleşince çiftçiler zarar etmeye başlamış ve üretimden çekilmek zorunda kalmıştır.

Diğer yandan, meselenin bir de Emek piyasası açısından değerlendirilmesi gereklidir. Türkiye'de tarımsal üretiminin emek gücü küçük aile çiftçileri ve mevsimlik tarım işçilerine dayanmaktadır. COVID-19'un yayılmasına karşı alınan önlemlerin mevsimlik tarım işçilerinin hareketliliğine kısıtlama getireceği bilinmesine rağmen hem bu kesim için hem de gıda stoku ve üretim planlamasına dair tedbirler alınmamış; gecikmeli olarak alınan önlemler ise eksik, plansız ve denetimsiz bir şekilde uygulanmaktadır. Buradan kalkışla tüm gıda zincirini sektöre uğratmamak için COVID-19 önlemlerine uygun koşullarda mevsimlik tarım işçilerinin taşınma, barınma ve çalışma koşulları etkin biçimde planlanmasının önemi açıktır.

Tarımsal üretimdeki yaşlı nüfus sorunu COVID-19 salgını ile daha görünür hale gelmiştir. Çoğunlukla 60 yaş üstü ileri yaş grubundan oluşan küçük aile çiftçisinin en önemli sorunu COVID-19 salgınında risk altındaki hassas yaş grubunu kapsamasıdır. Bu nedenle tarımda yaşlı nüfusun ihtiyaçlarının karşılanmasını ve gelir kaybına uğramamaları için riski en alt düzeye indirecek önlemlerle üretime katılımı adına planların ve teşviklerin yapılması gerekmektedir.

Türkiye, tarımsal üretim açısından çok kritik bir dönemden geçmekte. İçinde bulunduğumuz dönem tarım ürünlerinin bazılarında ekim ve dikim zamanıyken bazıları için de hasat zamanı. Bu süreçte emek gücünün organize edilmesi, üretimin devam etmesi için kritik önem taşımakta. Tarım işçilerinin, mevsimlik işçilerin ve çiftçilerin üretim sürecinde yaşayabileceği salgın riskine karşı tüm tedbirler alınmalıdır. Doğaya ve insan sağlığına tehdit teşkil edecek tüm unsurlar bertaraf edilmelidir. Tarımsal üretim süreci halk sağlığı düşünülerek organize edilmelidir. Aksi takdirde bu dönem üretimdeki aksama, gelecek dönem hasadını etkileyeceği gibi uzun dönemde gıdaya erişimi tehdit edecek, fiyatlarda belirsizlikler yaratıp haksız kazançlar elde edilmesine neden olacaktır.

Tarımda Kriz Çözumsuz Değil

Meseleyi iyi analiz ettikten sonra çözüm önerilerini de sunmak her şeyden önce bir yurttaşlık ödevidir. Covid-19 salgınında mevsimlik işçilerin tarımsal üretime sağlıklı katılımı sağlanırken, aile çiftçiliğinin sürdürülebilmesi için yaşlı çiftçilerin sağlık koşulları hassasiyetle izlenmeli her iki emek kesimi için de hijyen koşulları yeniden değerlendirilerek tedbirlerin genişletilmesi tarımın geleceği açısından elzemdir.

Öte yandan, gıda ürünlerinde tarladan sofraya kadar giden tedarik zincirinde; ürünlerin depolanması ve merkezlere ulaşmasıyla hallere, yerel pazarlara, manav, market, dükkân, restoran, kafe ve lokantalara giden süreçte birçok çalışan emek vermektedir. Bu alanlarda çalışan birçok işçi Covid-19 sürecinde işsiz kalırken

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

bazıları da üretime ara vermek zorunda kalmıştır. Bu tedarik zincirinin her hangi yerinde çalışan emekçi sınıfının sosyal güvenceleri sağlanmalı; bu sektörü yeniden hareketlendirmek için özel bir teşvik sağlanmalıdır. Tarımsal üretimdeki çalışanlar gibi gıda sağlayıcıları için de Covid-19 süresince çalışmalarına devam etmeleri herhangi bir gıda krizi yaşanmaması için önemlidir. Gıda dağıtımı için gereken, gıda lojistik sağlayıcıları/taşıyıcıları ile market ve satış kanallarında sağlıklı çalışma şartlarının düzenlenmesini ve bu düzenlemenin takip edilmesi gereklidir. Kısa zamanda çevrimiçi platform kurularak tarım ve gıda ürünlerinin nerede oldukları nereye dağıtılacağına gözlenebileceği bir altyapı çalışması yapılmalıdır.

Diğer bir çözüm önerisi olarak, Covid-19 salgın sürecinde tarımsal üretim için krediler ve teşvikler artırılarak tarım üreticileri piyasanın belirsizliklerinden korunmalıdır. Tarım üreticileri piyasanın bu belirsiz koşullarına terk edilmemeli ve planlı düzenlemelerle üretim sürecinde tohum, gübre, mazot, zirai ilaç destekleri artırılmalı ve üretilen ürünlerin alım garantisi sağlanmalıdır.

Planlama Şart

Tüm bunlara ek olarak da Covid-19 sonrası süreç acilen planlanmalıdır. Çünkü içinde olduğumuz iklim değişikliği sürecinde kuraklık, aşırı ve kısa süreli sağanaklar, sel, hortum, dolu gibi sıra dışı veya beklenmedik felaketler daha sık yaşanıyor ve yaşanacaktır. Bitki türlerinin ve böcek türlerinin değişen iklim koşullarına bağlı olarak coğrafi yaşam alanlarını terk ettikleri ve farklı coğrafi bölgelere doğru göç ettikleri de bilinmektedir. Dolayısıyla şu an yaşanmakta olan Covid-19 salgını da bir sürpriz veya gelip geçici bir kriz durumu olarak görülmemelidir.

Tam aksine, yıllardır akademik literatürde dile getirilen bir olası salgın ya da yaygın kriz halinin olasılık olmaktan çıkıp gerçekleştiği bir durum olarak algılanmalıdır. Üstelik bu tip kriz durumları ile önümüzdeki yıllarda daha sık karşılaşabileceğimiz ve meselenin sadece belirli hastalıklarla sınırlı olmayıp genel olarak enfeksiyon hastalıklarının görülme sıklığında bir artış olacağı şeklinde anlaşılması hayati önem taşımaktadır.

Yaşadığımız kriz gıda kıtlığının neden olduğu bir kriz değildir, ancak gerekli önlemler alınmazsa ve planlama yapılmazsa yakın zamanda gıda enflasyonu ve gıda krizi yaşanabileceği unutulmamalıdır. Tarım sektörünün stratejik konumu nedeniyle tüm tarafların katılımı sağlanarak planlama yapılmalıdır. Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde mevcut Tarım ve Gıda Kurulu ihtiyaçları karşılamaktan uzaktır. Tarım ve Gıda Kurulu, salgının ülkede ve dünyadaki seyrine ve evrimine göre kısa, orta ve uzun vadede alınması gereken önlemleri belirlemek, disiplinler arası ve tam yetkileri olan bir kuruluşa dönüştürülmelidir.

Tarım ve gıda üretim sürecinde bulunan tüm bileşenlerle dayanışma içinde en kısa zamanda ve en az kayıpla bu felaketi atlattılması bu önlemlerin tam ve eksiksiz ele alınmasıyla mümkündür. Cumhuriyet Halk Partisi, halk sağlığı ile başlayan bu krizin devamında gıda egemenliğine bağlı ikincil dalga ile yeni bir kriz yaşanmaması için gerekli tedbir ve önlemlerin alınması yönünde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde atılacak yasal adımlar ve uygulamalara bütün gücüyle destek vermeye hazırdır ve öncü adımları atmıştır.

OY YOKSA YATIRIM DA YOK

AKP seçimden önce verdiği sözleri unuttu

Eskişehir Seyitgazi'de 31 Mart yerel seçimlerinden önce sözü verilen, Sağlık Bakanı'nın açıklamasıyla da yatırım sürecinin başladığı duyurulan hastane, seçimi CHP kazanınca unutuldu. Hastanenin yapılacağı söylenen alana tek bir çivi bile çakılmazken kültür merkezi inşaatı da yarım bırakıldı.

AKP iktidarının, seçim kaybettiği bölgelerde vaat ettiği yatırımları yapmadığı ortaya çıktı. 31 Mart 2019'daki yerel seçimlerden önce Eskişehir'in Seyitgazi ilçesi için verilen, 'On yataklı Kırka Entegre Hastanesi' sözü için hiçbir adım atılmadığı, seçim döneminde temeli atılan Kültür Merkezi inşaatının ise yarım bırakıldığı belirlendi.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Eskişehir ziyaretinde yatırım sürecinin başladığını duyurduğu, hastane projesi seçimin ardından adeta unutuldu. CHP Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, "Hastane yapılacak denilen yerde yeller esiyor. Sağlık meselesi, siyaset üstü bir meseledir" dedi.

İki Yıldır Çivi Bile Çakılmadı

CHP'li Çakırözer, Seyitgazi Belediye Başkanı Uğur Tepe ve CHP ilçe yöneticileri, Kırka Mahallesi'ndeki Sağlık Ocağı'nı ziyaret etti. Sağlık Ocağı çalışanları ile sohbet eden Çakırözer, yerel seçimlerden önce sözü verilen hastanenin yapılacağı belirtilen alanı da ziyaret etti. Alana tek bir çivi bile çakılmadığı görülürken Çakırözer, verilen sözlerin yerine getirilmemesini eleştirerek şunları söyledi: "Kırka'daki sağlık ocağı yeterli değil. Akşam dörtten sonra tek doktor dahi yok. İlçenin acil hastaneye ihtiyacı var. Seçim döneminde AKP milletvekilleri ve AKP'li adayla birlikte buraya gelip hastane sözü verdiler. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca Eskişehir ziyaretinde 10 Yataklı Kırka Entegre Hastanesi için yatırım sürecinin başladığını duyurdu. Seçimi CHP kazandı ve aradan

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

neredeyse iki yıl geçti. Hastane yapılacak dedikleri yerde yeller esiyor. Seçimi kaybettik diye Seyitgazi'nin en temel ihtiyacı olan sağlık tesislerinden vazgeçilmesi, vatandaşı cezalandırmak demektir."

Seyitgazi'de hizmet veren ve seçim öncesinde temeli atılan Kırka Kültür ve Sanat Merkezi inşaatının da yarım bırakıldığı öğrenildi. İktidarın, "Yenisini yapacağız" diyerek eski kültür merkezini yıktığını anımsatan Çakırözer, "Müteahhit malzemesini toplayıp gitmiş ama hesabını soran yok. Neden bitirmiyorsunuz? Madem yenisini yapmayacaktınız niye eski hizmet veren binayı yıktınız? Seyitgazililere seçimdeki tercihleri nedeniyle büyük mağduriyet yaşatmak istiyorlar" diye konuştu.

Sözlerin Arkasında Durulmalı

Seyitgazi Belediye Başkanı Uğur Tepe ise Kaymakamlık ve Valilik ile yapılan tüm toplantılarda hastane ihtiyacını ve yarım bırakılan kültür merkezinin durumunu dile getirdiklerini belirterek, "Maalesef bugün kadar geri dönüş yok. Her türlü engellemeye rağmen vatandaşımızın yanında olmaya devam edeceğiz" ifadelerini kullandı. Tepe, iktidarın Seyitgazi için verdiği sözlerin arkasında durması gerektiğinin altını çizdi.

SALGIN VE EKONOMİK SORUNLAR ESNAFI DÜŞÜNDÜRÜYOR

Yükselen vakalar ve ekonomik sorunlar 'bakkal amca'nın korkularını büyüttü.

REM People'ın, özellikle nisan ayından bu yana periyodik olarak yayımladığı "Türkiye Geleneksel Kanalın Nabzı: REM Esnaf Barometresi"nin Eylül 2020 sonuçlarına göre bakkal, büfe, küçük market ve şarküteri gibi küçük esnaf, Covid-19 ile ilgili ikinci dalga korkusunu daha fazla hissetmeye başladı.

Bu nedenle ağustos ayına göre eylülde güven endeksi 5.6, ticaret endeksi 8.1 ve politika endeksi 2.1 puan düşerken Covid-19 salgınında endişeli esnaf oranı da yüzde 72'ye yükseldi. Böylece salgının yoğun yaşandığı dönemdeki seviyeye yeniden ulaşıldı. Ağustosta yüzde 60 olan salgının 12 aydan daha uzun süreceğini düşünenlerin oranı yüzde 63'e çıktı. 6-12 ay diyenler de yüzde 21.

REM People Üst Yöneticisi Bülent Peker, güven endeksini salgının uzun süre daha devam edeceği inancı ve ekonomiye yönelik beklentilerin etkilediğini, ticaret endeksindeki gerilemenin de mevsim sıcaklıklarının düşmeye başlamasına bağlı olduğunu belirtti. Politika endeksindeki düşüş de daha çok ekonomik şartlardaki sıkıntılardan kaynaklandı.

MIZRAK ÇUVALA SIĞMIYOR

İktidar medyası ekonomik yıkımın üstünü siyasi krizlerle örtmeye çabalasa da mızrak çuvala sığmıyor.

İktidar bloku ile Anayasa Mahkemesi arasındaki gerginlik ekonomi gündemine de yansdı. Son olarak Anayasa Mahkemesi'nin Enis Berberoğlu kararını İstanbul 14'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nin hukuksuz biçimde tanımaması piyasalardaki gerilimi de tırmandırıyor. Ülke her alanda uçuruma sürükleniyor, ekonomi ise başı çekiyor.

İktidar medyası ekonomik krizin sorumluluğunu Anayasa Mahkemesi'ne omuzlarına yüklerken, Türkiye'nin yıllardır artarak süren kırılganlıklarını derledik.

Resmi veriler dahi gerçeği gizleyemiyor.

Rezervlerin Dış Borca Oranı Giderek Düşüyor

Merkez Bankası'nın rezervlerindeki erime sık sık gündeme geliyor. Merkez Bankası'nın döviz rezervleri son 15 yılın gerisine indi. 2005 yılında 44,8 milyar dolar olan döviz rezervleri ekim ayında 41,4 milyar dolar seviyesinde. Döviz kurunu sabit tutabilmek adına rezervler yarı yarıya azaltıldı. Yine de kurdaki yükselme engellenemedi.

Merkez'in döviz rezervleri azalırken var olan rezervler de swaplar aracılığıyla dolduruluyor. Temmuzda brüt rezervin 58,7'si swaplardan oluşuyordu. Ağustosta yüzde 76,4'e yükseldi.

Döviz rezervlerinin dış borca oranı ise giderek azalıyor. 2013 yılında her 100 dolarlık dış borca karşılık 28,6 döviz rezervi varken artık 9,8 döviz rezervi bulunuyor. Rahip Brunson krizinde bu rakam 15,3'dü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Siyasi Riskler Ekonomiyi Zorluyor

AKP iktidarı ekonomideki tüm kırılmalıkların üstünü siyasi krizlerle örtmeye çalışıyor. Doğu Akdeniz’de artan gerilim, Azerbaycan-Ermenistan Savaşı’nda Türkiye’nin takındığı pozisyon, ABD seçimlerinde Biden’ın kazanma olasılığının yüksekliği, Ege’de Yunanistan’la yaşanan adalar krizi, Libya İç Savaşı’nda Türkiye’nin doğrudan taraf haline gelmesi, bölgede ilişkilerin pozitif olduğu tek bir ülkenin kalmaması son olarak Suudi Arabistan, BAE ve Fas’ın Türkiye’den gelen mallara uyguladığı ambargo ekonomik kırılmalıklar artırıyor. İçeride ise MHP ile girişilen ortaklığın iktidarı zorlaması, Anayasa Mahkemesi ile yaşanan gerilim, azalan oy oranları, erken seçim dedikoduları AKP’nin ekonomiyi yönetirken karşısına çıkan önemli zayıflıklar olarak okunuyor.

Hem Küçülüyor Hem Cari Açık Veriyor

Ülkede ekonomik büyüme dönemlerinde cari fazla verirken bu yıl ekonomi küçülüyor ancak buna rağmen cari açık da büyüyor. Geçen yıl ekonomi küçülürken cari denge 8 milyar dolar fazla vermişti. Bu yıl ise ekonomi küçülmesine rağmen Ocak-Eylül arası cari açık 26,4 milyar dolara ulaştı.

TL’deki değer kaybının yarattığı eleştirileri rekabetçi kur söylemleri ile kapatmaya çalışan ekonomi yönetiminin iddiaları da suya düştü. Dolar fırlıyor ama ihracat beklentilerden daha az artıyor. İlk sakiz aylık dönemde dış ticaret açığı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 69,9 artarak 19 milyar 426 milyon dolardan, 33 milyar 4 milyon dolara yükseldi. Aynı dönemde ihracat ise yüzde 12,9 azaldı.

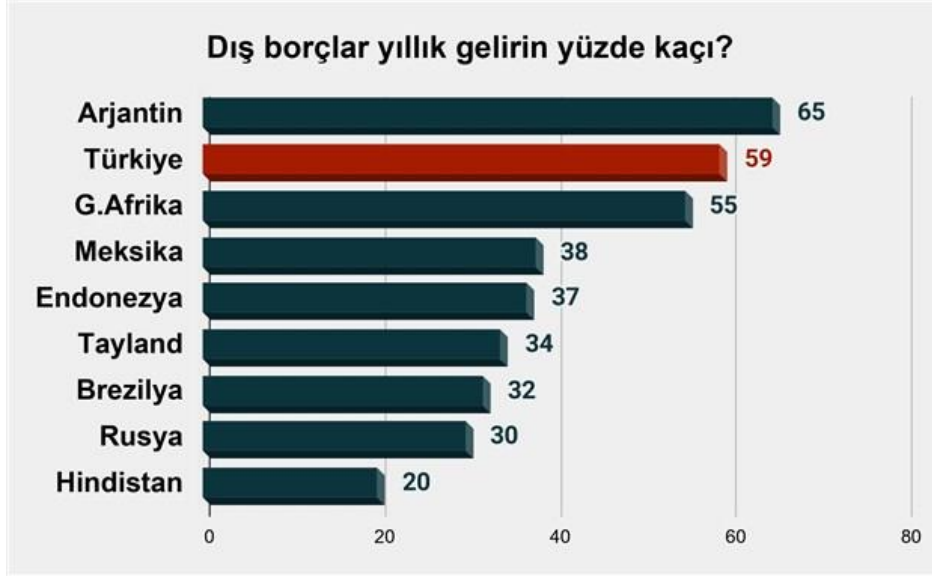
Dış Borç Verileri 2001’den Kötü

Ülkelerin kırılmalıklar ölçülürken en önemli dayanaklardan biri dış borç göstergeleri. Türkiye’nin dış borcu ise tarihinin en kötü dönemlerinden geçiyor. Bir yandan borcun finansmanını sağlayacak olan karlılık oranları bir yandan toplam gelir azalıyor ancak buna karşılık dış borç artıyor. Hal böyle olunca dış borcun GSYH’ye oranı giderek yükseliyor. O kadar ki, dış borç/GSYH oranı 2 yıldır 2001 krizi seviyesinin üzerinde.

Bu yılın ilk yarısının sonu itibarıyla Türkiye’nin brüt dış borcu 421,8 milyar dolar. Bu tutar GSYH’nin ise yüzde 56,8’ine denk geliyor. 2001’in aynı döneminde Türkiye’nin brüt dış borcu 114,4 milyar dolardı. Bu tutarın GSYH’ye oranı ise yüzde 45,2’ydi. Dış borç hem oran hem de tutar olarak 2001’den daha kötü seviyede. Dahası GSYH hesaplama yöntemi bu süreçte 2 kez revize edildiği için dış borç oranı 2001’deki yöntemle yapılan hesaba göre daha küçük görünüyor.

Türkiye dış borç oranında sadece geçmişe göre kötü durumda değil, orta gelirli ülkeler arasında da rakiplerine fark atıyor. Dış borcun GSYH’ye oranında Türkiye 2019 itibarıyla yüzde 57,1’le ilk sırada.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kredi Borçları Rekor Seviyede

Mart ayında ülkede patlak veren salgın devam eden ekonomik krizin boyutunu büyüttü. Geniş kesimler gelir kaybı yaşadı. Bu süreçte yurttaş borçlanmaya teşvik edildi. Normalleşme döneminin başında açıklanan ekonomi paketleri ile ucuz krediler dağıtıldı. Böylece piyasaya banka kredileri aracılığıyla para pompalandı.

Mayıs ayında 527 milyar lira olan tüketici kredileri ekim başı itibarıyla yüzde 26 artarak 664 milyar liraya ulaştı. Tüketici kredilerinin içerisinde yer alan ihtiyaç kredileri miktarında ise ciddi artışlar yaşandı. İhtiyaç kredileri son 5 ayda yüzde 21 arttı. Mayıs başında 305 milyar lira olan ihtiyaç kredisi hacmi ekim başında 369 milyar liraya ulaştı.

Koronavirüs tedbirleri kapsamında sokağa çıkma yasakları ve alınan önlemler nedeniyle ülke ekonomisi haziran başına kadar kapalı kaldı. Bu süreçte dükkânını kapatan esnaf, masraflarını karşılamak için ticari kredilere yöneldi. Salgının en yoğun hissedildiği nisan ayından artışa geçen bireysel ve ticari krediler 7 ayda yüzde 25,1 arttı. Bireysel ve ticari kredilerin toplamı 1 trilyon 875 milyar 218 milyona çıktı.

10,4 MİLYON KİŞİ İSSİZ

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Araştırma Merkezi'nin (DİSK-AR) TÜİK'in açıklamasından derlediği verilere göre; Türkiye'de koronavirüs pandemisiyle birlikte işsiz sayısı Temmuz 2020'de 10,4 milyona ulaştı. DİSK-AR, ümitsiz işsizlerin sayısının bir yılda 614 binden 1 milyon 335 bine yükseldiğine dikkat çekerek, kadınların istihdamdan uzaklaştığını belirtti.

DİSK-AR, TÜİK'in Temmuz 2020 Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarını açıkladı. TÜİK'e göre dar işsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile yüzde 13,4 seviyesinde gerçekleşti. Türkiye genelinde işsiz sayısı 2020 Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 369 bin kişi azalarak 4 milyon 227 bin kişi oldu. TÜİK verilerinin 'gerçeği yansıtmaktan uzak olduğunu' belirten DİSK-AR hazırladığı raporda koronavirüs pandemisiyle birlikte işsiz sayısının Temmuz 2020'de 10,4 milyona ulaştığına dikkat çekti.

Raporda TÜİK'in Temmuz 2020 dönemine ait sonuçlarında yer alan dar tanımlı (resmî) işsizlik oranı ve işsiz sayısı Covid-19 döneminde yaşanan istihdam ve iş kaybını yansıtmadığı kaydedilerek, TÜİK verilerinden çıkarılan sonuç madde madde şöyle sıralandı:

- Temmuz 2020'de de Covid-19 ve ekonomik krizin işgücü piyasaları üzerindeki tahribatı sürüyor.
- DİSK-AR, ILO'nun yöntemini esas alarak Covid-19'un yarattığı gerçek istihdam kaybını ve işsizliği hesapladı.
- Covid-19 etkisiyle revize edilmiş geniş tanımlı işsiz sayısı ve iş kaybı Temmuz 2020'de 10,4 milyon olarak gerçekleşti!
- Revize edilmiş geniş tanımlı işsizlik ve iş kaybı yüzde 29,1 olarak hesaplandı.
- Covid-19 Temmuz 2020'de en az 1 milyon 879 bin yeni eşdeğer istihdam kaybına yol açtı.
- Geniş tanımlı işsiz sayısı 9,8 milyona yükseldi.
- Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 27,3 olarak gerçekleşti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- İstihdam bir yılda 1 milyon 254 bin kişi azaldı.
- İstihdam oranı yüzde 43,5'e geriledi.
- İşbaşında olanların sayısı son bir yılda 1 milyon 333 bin kişi azaldı.
- Ümitsiz işsizlerin sayısı bir yılda 614 binden 1 milyon 335 bine yükseldi.
- Kadınlar Covid-19'dan daha fazla etkileniyor: Kadın işgücü yüzde 7,5, kadın istihdamı yüzde 6,3 azaldı.

İŞ GÖRÜŞMELERİNE ÇAĞRILMA ORANI %78,7, İŞE YERLEŞTİRME ORANI YARI YARIYA AZALDI!

Günden güne derinleşen ekonomik krizin etkileri artık devletin resmi kurumlarında dahi gizlenemiyor. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Eylül ayı verilerine göre işsizler iş aramaktan umudunu keserken, işverenler de artık işçi aramıyor.

İŞKUR Eylül ayı verilerine göre işe yerleştirilme oranını yarı yarıya azaldı ve milyonlarca işsiz iş bulmaya dair hiçbir umudu kalmadı

Yaklaşık 1 Milyon İşsiz İş Aramaktan Vazgeçti!

Türkiye İş Kurumu'nun istihdam verileri, Türkiye'de gerçek beka sorununun 'işsizlik' olduğunu açığa çıkarmıştır. İŞKUR'a göre, işsizlik ödeneği almak için ilk 8 ayda başvuran işsiz sayısı 1 milyon 138 bin 725 kişiye ulaştı. İş başvurusunda yüz yüze görüşmeye çağrılmada dahi 1 yılda yaşanan azalma yüzde 77 oranında. İş başvurusu yapıp ve buna bağlı olarak iş bulanların sayısı da yine yüzde 50 oranında azaldı. Son bir yılda en az 922 bin işsiz İŞKUR'un kendisine iş bulamayacağına ikna olup iş aramaktan vazgeçti. Bu rakamlar, sürekli isim değiştirilerek açıklanan istihdam paketlerinin başarısızlık tablosudur.

İşverenler Artık İşçi Aramıyor

İşverenlerin eleman talebini gösteren 'açık iş' sayısı da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 36,2 aldı. 2019 Eylül ayında işverenler 188 bin açık iş başvurusunda bulunurken geçen ay yani Eylül 2020'de bu rakam 120 bin 281 kişiye geriledi. Bu verilere göre ekonomik dar boğazda olan işverenler artık işçi aramadığı sonucu açığa çıkmaktadır. Sonuç olarak işverenlerin işçi aramaması ilerleyen süreçlerde istihdamın daha da azalacağına işaret etmektedir.

İşe Yerleştirme Oranı Yarı Yarıya Azaldı

İŞKUR'un işsizlere iş bulma oranının yarı yarıya azaldığını görüyoruz. İŞKUR kendisine kayıtlı işsizleri hiçbir bir işe yerleştiremiyor. Kayıtlı her 10 işsizden 5'i yine Eylül ayında işsiz kalmaya devam etti. Bunun nedenini sadece Covid-19 salgınına bağlamak doğru değil; işsizlik sorunu, salgından çok daha önce ekonomideki yapısal sorunlar ve her geçen gün derinleşen ekonomik krizin etkisinin bir sonucudur.

İşsizlerin Artık İş Bulma Diye Bir Umudu Kalmadı

Ülke genelinde işsizlik devasa boyutlara ulaşırken her ay iş arayanların sayısı geriliyor. TÜİK verilerinde ümitsiz işsizlerin sayısındaki artışı İŞKUR verilerinde de görüyoruz. İŞKUR'un Eylül ayı verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı geçtiğimiz yıla oranla %22 oranında azalarak 4 milyon 53 binden 3 milyon 131 bin kişiye geriledi. Son bir yılda en az 922 bin işsiz İŞKUR'un kendisine iş bulamayacağına ikna olup iş aramaktan vazgeçmiş durumda. Burada yaklaşık bir milyon işsizden bahsediyoruz. İktidardan bir kişi bile ekranlara çıkıp bu gerçekleri dile getiremiyor. İktidarın Yeni Ekonomi Programıyla işgücü piyasasını esnekleştirme hedefi, bu anlamda işsizlik sorununu çözemeyeceği gibi, güvencesizliği derinleştirecek ve insanları sömürüye daha açık hale getirecektir.

İş Görüşmelerine Çağrılma Oranı %78,7 Azaldı!

İŞKUR Eylül ayında iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri kapsamında iş arayanlarla 193 bin 48 bireysel görüşme gerçekleştirildi. Bu rakama bakıldığında bir yılda görüşmeye çağrılan işsiz sayısında 711 bin 597 kişi azalma olduğunu görüyoruz. Bir önceki yılın aynı ayına göre iş görüşmelerine çağrılma sayısında gerileme tam yüzde 78,7 oldu. Sadece kadınların iş görüşmelerine çağrılma oranı %82,8 oranında azalıyor. 2019 yılındaki ekonomik krizin vahameti göz önüne alındığında bu yılki verilerin ne derece kötü olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

TÜRK LİRASI'NDAKİ DEĞER KAYBININ NEDENİ SİYASİ

Alman DZ Bank Raporu: Türk Lirası'ndaki Değer Kaybının Nedeni Siyasi

Güney Afrika para birimi Rand ile Türk lirası uzun yıllar paralel değişim gösterdi ve gelişmekte olan ülkeler için baz alındı. 2016 Eylül'ünden bu yana ise yolları ayrıldı. TL yüzde 60 değer kaybetti ve nedeni siyasi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın eylül sonunda açıkladığı üç yıllık ekonomik plana, öncesinde Merkez Bankası'ndaki faiz artırımına ve hafta başı açıklanan ve beklentinin altında kalan enflasyona rağmen Türk Lirası'ndaki değer kaybı sürüyor. Son haftalarda Almanya'da Türkiye ekonomisine yönelik analizlerde Berat Albayrak'ın hâlâ "Erdoğan'ın damadı ve Maliye Bakanı" diye anılması, Türkiye Maliye Bakanı'nın izlediği politikayla uluslararası piyasalarda güven sağlayamadığına yoruluyor.

Türk Lirası'ndaki değer kaybı, Alman DZ Bank'ın uluslararası döviz piyasalarına ilişkin bir araştırmasında da detaylı biçimde büyüteç altına alınıyor. Araştırmayı hazırlayan analist Sören Hettler, liradaki değer kaybını, 2006'dan bu yana paralel değişim sergileyen Güney Afrika para birimi rand ile karşılaştırarak inceliyor. Hettler, 2006'dan bu yana lira ile rand arasındaki korelasyonu, her iki para biriminin siyasi ve ekonomik gelişmelerden etkilenişlerini ve kaydettikleri değer kaybını nedenleriyle ortaya koyuyor ve yakın zamana dair beklentiler konusunda öngörülerde bulunuyor.

Analist Hettler, Türk Lirası ile Güney Afrika Randı'nın 2006-2016 arasında paralel bir ilerleyiş gösterdiğini ve gelişmekte olan ülkelerin para birimleri için de esas alındığını, 2016 sonundan itibaren ise iki para biriminin yollarının ayrıldığını belirtiyor. Hettler'in hazırladığı DZ Bank araştırmasına göre, Güney Afrika Randı son dört senede dolar karşısında yaklaşık yüzde 20 gibi büyük değer kaybına uğradı ancak Türk Lirası daha da olumsuz bir gelişme göstererek aynı zaman diliminde yaklaşık yüzde 60 değer kaybetti.

Hettler, bu gelişmenin nedeninin siyasi olduğunu söylüyor ve merkezinde de Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yer aldığını belirtiyor.

"Erdoğan Kırmızı Çizgiyi Aştı"

Hettler, liranın değer kaybına iki önemli faktörün yol açtığı görüşünde. Bunlardan ilkinin "Erdoğan'ın Türkiye'yi 2016 sonundan itibaren otoriter bir ülkeye çevirmesi" olduğunu söylüyor. Merkez Bankası'nın bu politikadan payını aldığını, kurumun artan fiyat baskısı ve liranın zayıflamasına rağmen, siyasi iktidarın istemediği faiz artırımına gitmekte devamlı çekimser davrandığına işaret ediyor ve bu durumun uluslararası yatırımcıların güvenini sarstığını kaydediyor.

İlaveten dış politikada Erdoğan'ın son yıllarda güven kaybına yol açan bir çizgi izlediği görüşünü savunuyor. DW Türkçe'nin sorularını yanıtlayan Hettler, kısa süre öncesine kadar NATO'nun, Avrupa Birliği'nin (AB) ve ABD'nin Türkiye'yi güvenilir bir partner olarak gördüğünü, bugün bakıldığında ise bundan eser kalmadığını savunuyor. Erdoğan'ın yok olan güveni tesis etmek yerine devamlı çatışma içine girdiğini, dikkatleri ekonomik sorunlardan başka tarafa çekmek ve yerini sağlamlaştırmak için de dışarda gerilimi tırmandırdığını düşünüyor. Araştırmasında, Erdoğan'ın otoriter liderlerle yakınlaştığını da rapor eden Hettler, askeri çatışmayı bile göze alarak Libya veya Suriye'de gelişmelere müdahil olmaktan çekinmediğini, AB ile ilişkilerde Doğu Akdeniz yüzünden, Azerbaycan-Ermenistan krizinde de Dağlık Karabağ yüzünden sergilediği tutumun çatışmacı dış çizgisine örnek gösterilebileceğini bildiriyor.

Analist Hettler, "Uluslararası yatırımcıların kararlarını bir ülkedeki demokrasinin veya basın özgürlüğünün durumuna bağlı almadığı bilinir ancak Türkiye Merkez Bankası'nın bağımsız hareket etmesini engellemesiyle Erdoğan kırmızı çizgiyi aştı" diye rapor ediyor.

Güney Afrika'da Merkez Bankası Bağımsız

DZ Bank'ın araştırması, 14 yıllık bir zaman dilimini inceliyor. Araştırmada, Güney Afrika yönetiminin son yıllarda bir istikrar abidesi olmasa da demokrasiye, basın özgürlüğü ve yargı bağımsızlığına sahip olduğu ancak hepsinin ötesinde Merkez Bankası'nın bağımsızlığı vurgulanıyor. Ülkede 2009-2018 arasında Devlet Başkanlığı yapan Jacob Zuma döneminde artan yolsuzluğun etkilerinin bugün hâlâ sürdüğü ancak Merkez Bankası'nın bağımsızlığı noktasında Türkiye'den daha olumlu değerlendirildiği belirtiliyor. Güney Afrika Merkez Bankası'nın fiyat istikrarına önem veren bir para politikası izlemesi ve süreklilik arz eden pozitif reel faiz uygulaması örnek verilerek, "Türkiye'nin tam tersi" diye not düşülüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Rand ve liranın gelişmekte olan ülkeler için o dönem esas alınmasında belirleyici olan faktörün ise her iki endüstri ülkesinin benzer büyüklükte genç nüfusa sahip olması ve yine iki ülkenin yüksek büyüme potansiyeli bulunması. Ancak bu faktörlerin ötesinde her iki ülkenin genel çerçeveden bakıldığında, gelişmekte olan ülke sayılmalarına rağmen siyasi bağımsızlığa sahip kurumları bulunan işleyen demokrasiler olarak görülmelerinin tercihte belirleyici olduğu bildiriliyor.

TL'deki Değer Kaybında Korona Ne Kadar Etkili?

Araştırmada, korona pandemisinin hem Türkiye hem de Güney Afrika Cumhuriyeti'ni olumsuz etkilediği belirtiliyor ancak para birimlerindeki değer kaybında vurucu faktörün pandemi olmadığı aktarılıyor. "Nitekim yaklaşık 58 milyon nüfusa sahip Güney Afrika'da 700 bin tespit edilmiş vaka varken ve ülke dünyada virüsten en fazla etkilenenler arasında yer alırken, para birimi rand diğer birimlerle karşılaştırıldığında çok da kötü bir tablo sergilemiyor" deniyor.

Araştırmayı yürüten analist Sören Hettler, Türkiye'ye bakıldığında 80 milyon nüfuslu ülkedeki vaka sayısının Güney Afrika'dakinin yarısından daha az olmasına rağmen liranın pandemideki değer kaybının yaklaşık beşte bire ulaştığına dikkat çekiyor.

Hettler'e göre gayri safi yurtiçi hasıla da iki para biriminin ilerleyişinde can alıcı faktör olmadı. "Olsaydı Türkiye'de 2016 ortasından bu yana GSYH yaklaşık yüzde 3 iken ve Afrika'da GSYH biraz düşüş bile sergilemişken, büyük değer kaybı yaşamaması gereken para birimi rand olmalıydı" diyor.

Uluslararası analist Hettler'e göre, lira ve randdaki değer değişiminde asıl belirleyici olan siyasi istikrar ve güven ile merkez bankalarının bağımsızlığı ve hak ettiği kabulü görmesi. Yıllarca Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın istikrar ve büyümenin garantisi olarak görüldüğünü tekrarlayan Hettler, 2016 ortasından bu yana Erdoğan'ın basın özgürlüğünü kısıtladığını, muhaliflerini baskı altına aldığını, muhalif politikacıları ve gazetecileri yargının da yardımıyla sindirdiğini ve ülkeyi otoriter bir devlete dönüştürdüğünü ifade ediyor. İlaveten Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün Yolsuzluk Algı Endeksi'nden de görüleceği üzere Türkiye'nin 2015-2019 döneminde hızla güven kaybı yaşadığını da vurguluyor.

Ona göre, Erdoğan'ın Merkez Bankası'na müdahalesi olmasaydı uluslararası yatırımcılar ülkedeki diğer olumsuz gelişmelere bir nebze de olsa göz yumabilirdi. 2018 yılındaki krizde faizleri yükselten dönemin Merkez Bankası Başkanı Murat Çetinkaya'nın bir sene sonra koltuğundan olduğuna da işaret eden Hettler, onun yerine atanan eski başkan vekili Murat Uysal'ın döneminde on aydaki faiz oranının yüzde 24'ten yüzde 8'e gerilemesinin de yatırımcılardaki endişeyi artırdığını kaydediyor.

Albayrak'ın Açıkladığı Tahminler Gerçekçi mi?

Analist Hettler, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın açıkladığı yeni büyüme ve enflasyon tahminlerini de çok iyimser buluyor. Ayrıca Hettler'e göre, ekonomik büyüme ile enflasyon zaten liradaki düşüşü durduracak güçte değil; bunun için Erdoğan'ın izleyeceği daha ılımlı bir dış politikanın da destekleyeceği, Merkez Bankası pozitif faiz kararı gerek.

Ancak Erdoğan'ın faizin artırılmasına sıcak bakmadığı, hatta geçen yıllarda uluslararası bir faiz lobisinden söz ederek, Türkiye'ye diz çöktürmek istendiğini defalarca dile getirdiği biliniyor. Gerçekten Türkiye'ye diz çöktürmek isteyen bir faiz lobisi mi var? Uzman Sören Hettler bu soruya cevap olarak, Türkiye'nin en önemli sorununun son yıllarda sıkça başvurduğu kısa vadeli borç alımı olduğu görüşünü dile getiriyor. Hettler'e göre yabancı yatırımcılar ülkelerin içinde bulunduğu riske göre faizi yüksek tutabiliyor ve Erdoğan ile yabancı yatırımcıların Türkiye'deki mevcut riskleri farklı değerlendirdiği de bilinen bir gerçek. Ancak Hettler, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik darboğazdan ve Türk Lirası'ndaki değer kaybından büyük ölçüde Erdoğan'ın sorumlu olduğunu söylüyor.

Krizden Nasıl Çıkılabilir?

Analist Hettler, içinde bulunulan zor durumdan çıkış için öncelikle Merkez Bankası'nın faiz artırımına giderek bağımsız olduğunu gösteren bir sinyal vermesi gerektiğini savunuyor. İlaveten hükümetin de Merkez Bankası'nın bağımsız olduğunu açık ve net biçimde dile getirmesinin ve buna saygı gösterdiğini ortaya koymasının şart olduğunu kaydediyor. Hettler, işbirliklerine dayalı bir dış politika izlenmesi ile kısa vadeli dış borçlanmadan vazgeçilmesini de diğer atılması gereken adımlar arasında sayıyor. DZ Bank'ın raporunu hazırlayan Hettler'e göre, ayrıca Ankara'nın kısa vadeli yabancı krediler yerine uzun vadeli güvenilir bir borçlanma politikası izlemesi ve kısa vadeli canlandırma denemeleri yerine de sürdürülebilir büyüme eksenli bir yatırım politikası uygulaması gerekli. Uzman, Türkiye'nin ancak o şekilde ekonomik darboğazdan çıkabileceğini ve liranın güven kazanabileceğini kaydediyor.

58 MİLYONLUK KAMU ZARARININ 40,7 MİLYONU TAHSİL EDİLEMEDİ

Sayıştay'ın, "kamu zararı" tespitiyle sorumlulardan tahsil edilmesini hükme bağladığı 57.9 milyon TL'lik tutarın bugüne kadar 17.5 milyon TL'si geri alınabildi.

Sayıştay'ın hesap yargılaması sonucu "kamu zararı" tespitiyle geri alınmasına karar verdiği tutarın büyük bölümü sorumluların cebinde kaldı. 2002 yılından bu yana tahsiline karar verilen 57 milyon 965 bin liranın sadece 17 milyon 159 bin lirası tahsil edilebildi.

Sayıştay, kamu idarelerinde yaptığı denetimlerin sonucunda tespit edilen hata ve usulsüzlükler ilgili yargılamalar gerçekleştirdi. 2019 yılı Genel Uygunluk Raporu'na göre, Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, yüksek yargı kurumları ile bazı genel müdürlüklerden oluşan genel bütçeli idarelerin muhasebe birimlerinde önceki yıllardan 31 Aralık 2019 tarihine kadar kesinleşen zarar tutarı 14 milyon 987 bin Türk Lirası, 176 bin 968 Avro oldu. Bu tutarlardan sadece 2 milyon 884 bin TL'si tahsil edilebildi, kalan 12 milyon 103 bin TL ile 176 bin 968 Avro 2020'ye devretti.

Buna göre en büyük kamu zararı 19 milyon 969 bin TL ile bakanlıkların hesaplarında, 3 milyon 161 bin TL defterdarlıkların, 332 bin TL mal müdürlüklerinin, 247 bin TL diğer kurum saymanlıklarının, 277 bin TL de askeri saymanlıkların hesaplarında çıktı. En yüksek zarara yol açan kurumlar olmasına karşın bakanlıklardan yapılan tahsilat yüzde 7'de kaldı.

Defterdarlıklardan zararın yüzde 63'ü, mal müdürlüklerinden yüzde 29'u, diğer kurumlardan yüzde 26'sı askeri saymanlıklardan ise sadece yüzde 1'i tahsil edilebildi. Toplam tahsilat oranı yüzde 19'da kaldı. Dışişleri Bakanlığı'nın hesaplarında görülen 487 Avro ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın yol açtığı 176 bin 481 Avroluk zararla ilgili hiç tahsilat yapılamadı.

Genel bütçeli kamu idarelerinin yol açtığı kamu zararı ile ilgili 2002 yılından kalan alacaklar bulunuyor. Buna göre, 17 yılda hükme bağlanan 14 milyon 987 bin TL'lik zararın 2 milyon 884 bin lirası geri alınabildi.

Özel bütçe muhasebe birimlerinde önceki yıllardan 2019 sonuna kadar kesinleşen ilam tutarı ise 42 milyon 933 bin Türk Lirası oldu. Bunun yüzde 33'ünü oluşturan 14 milyon 274 bin TL'si tahsil edilebildi. 28 milyon 659 bin TL'lik zarar ise tahsil edilemeyerek 2020'ye devretti.

Bu idareler arasında en büyük zararın belirlendiği kurum 27 milyon 807 bin TL ile Devlet Su İşleri oldu. DSİ'yi 2 milyon 423 bin TL ile Yıldız Teknik Üniversitesi, 1 milyon 726 bin TL ile Gazi Üniversitesi, 1 milyon 467 bin TL ile de Vakıflar Genel Müdürlüğü izledi.

16 Yıldır Duran Alacak

Özel bütçeli idarelerden de 2003 yılından bu yana geri alınamayan borçlar bulunuyor. Aralarında üniversiteler, çeşitli genel müdürlükler ve başkanlıkların bulunduğu özel bütçeli idarelerden 2003'den bugüne tespit edilen 42 milyon 933 bin TL'lik zararın 14 milyon 274 bin TL'si geri alınabildi.

Düzenleyici ve denetleyici kuruluşlardan Kamu İhale Kurumu'nun hesaplarında 33 bin TL'lik, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun hesaplarında ise 9 bin TL'lik uyumsuzluk tespit edildi. Bunun tümü tahsil edildi.

AKP YOKSULLUĞU SEÇİM STRATEJİSİNİN BİR PARÇASI OLARAK KULLANIYOR

CHP Sosyal Politikalardan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Yüksel Taşkın, AKP'nin yoksulluğu aşmayı değil idare etmeyi tercih ettiğini söyledi. Taşkın, siyasal, toplumsal kutuplaşmayı tırmandırmayı seçim stratejisine çeviren iktidarın, yoksulluğu da bu stratejinin bir parçası olarak kullandığını belirtti.

CHP'li Taşkın, 18 yıldır iktidarda olan AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yoksullara sabretmeyi öğütleyen açıklamalarına da tepki gösterdi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Taşkın'ın konuya ilişkin yazılı basın açıklaması şöyle:

"Yoksulluğu Seçim Stratejisinin Bir Parçası Olarak Kullanıyor"

AKP iktidarında yoksulluk azalmıyor daha da derinleşiyor. Siyasal, toplumsal kutuplaşmayı tırmandırmayı seçim stratejisine çeviren iktidar, yoksulluğun görünür olmasını, gündem haline gelmesini istemiyor. Yoksulluğu seçim stratejisinin bir parçası olarak kullanıyor. Milyonlarca yoksul ve yoksun vatandaş belirsizliğe, keyfiliğe ve bağımlılığa mahkûm eden bu anlayış, iktidarda kalmanın en kolay yolu olarak görülüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

“22 Milyona Yakın Yurttaşımız Ciddi Maddi Yoksunluk İçerisinde”

Her ne kadar rakamları tartışılır olsa da TÜİK'in 2019 Gelir Dağılımı ve Yaşam Koşulları verilerine baktığımızda, Ciddi Maddi Yoksunluk içerisinde olanların oranının yüzde 26,3 olduğunu görüyoruz. Bu da demektir ki 22 milyona yakın yurttaşımız Ciddi Maddi Yoksunluk içerisinde. TÜİK'in aynı araştırmasında en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik dilim toplam gelirin yüzde 46'3'ünü alıyor. En yoksul yüzde 20'lik diliminin payı ise sadece yüzde 6,2. Demek ki adında “Adalet” sözcüğü olan iktidar partisi, gelir adaleti bakımından da ülkemizi geriye götürmüştür.

“Kimler Yoksullaştı, Kimler Dolar Bazlı Garantili Ödemelerle Servetlerine Servet Kattı?”

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne (CHS) geçtikten sonra ciddi bir yönetilemezlik krizi ortaya çıktı. Referandum döneminde yeni sistemin önce yönetim krizi ardından da ekonomik kirz getireceğini savunmuştuk. Maalesef haklı çıktık. CHS sistemine geçtikten sonra ulusal gelirimiz sadece üç yıl içerisinde yaklaşık 150 milyar dolar eridi. Tam da bu noktada sormamız gereken bir soru var: Ulusal gelirimiz mum gibi erirken kimler yoksullaştı, kimler dolar bazlı garantili ödemelerle servetlerine servet kattı?

“Yoksulları Yok Sayanların Onlara Sabredin Diye Telkinde Bulunmaları Kabul Edilemez”

Üretimin artmadığı, milyarlarca liranın betona gömüldüğü bir rant ekonomisinde birilerinin oransızca zenginleşmesi, çoğunluğun yoksullaşmasıyla mümkündür. Böylesi bir durum, teknik terimlerle değil siyasi tercihlerle alakalıdır. Tercih yani öncelikler meselesi. Yukarıda paylaştığımız çarpıcı rakamlar, mevcut iktidar açısından yoksulların ve emekçilerin başta edildiklerini net biçimde ortaya koymaktadır. Yoksulları yok sayanların onlara sabredin diye telkinde bulunmaları kabul edilemez. Sınıfsal ve bölgesel eşitsizliklere bir de dijital eşitsizliklerin eklendiği, çocuklarımızın, gençlerimizin bizlerin standartlarını bile elde edemeyecekleri bir gelecek için sabır göstermek değil, siyasete müdahil olarak değişim talebinde bulunmak gerekmektedir.

“Yandaşlık Değil Vatandaşlık Temelli, Kamuyu Önceleyen, Hak Temelli Bir Sosyal Devlet Anlayışı”

CHP iktidarında yandaşlık değil vatandaşlık temelli, kamuyu önceleyen, hak temelli bir sosyal devlet anlayışını mutlaka hayata geçireceğiz. Güçlü sosyal devlet hedefini, CHP'nin 37. Olağan Kurultayı'nda kamuoyuyla paylaştığımız ve delegelerin de oylarıyla parti politikası haline gelen İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'nin On Birinci Maddesi'yle de somutlaştırdık: “Güçlü sosyal devletin ilk adımı olarak Aile Destekleri Sigortası Kurumu kurulacaktır. Vatandaşlarımıza asgari bir gelir düzeyi mutlaka sağlanacaktır. Bu bağlamda Aile Destekleri Sigortası uygulamaya konulacak, bu topraklarda hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecektir. Vatandaş devlet yardımlarını lütuf olarak değil hakkı olarak görecekler.”

DEVLETİN-MİLLETİN PARASINI SAÇMIŞLAR

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, doğal afet ve salgın hastalık gibi durumlarda kullanılması gereken ihale usulüyle binlerce lira harcadı. Bakanlık, bin adet bardak ve çiçek dağıtımı için 145 bin TL, Fransa'da dört günlüğüne araç kiralamak için de yaklaşık 300 bin TL ödedi.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nı denetleyen Sayıştay, doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı tehlikesi gibi olaylarda kullanılması gereken “pazarlık usulü” yöntemiyle ihaleler düzenlendiğini ve şirketlere milyarlarca liralık ödeme yapıldığı tespit etti. Ayrıca, Sayıştay raporunda Bakanlık'ın organizasyonlar ve toplantılar için yaptığı binlerce liralık harcamalar listelendi.

Sayıştay denetçileri, Yargıtay Başkanlığı'nın yeni hizmet binası yapım işi için 2017 yılında AKP'ye yakınlığıyla bilinen Rönesans Holding ile 1 milyar 31 milyon 328 bin TL'lik sözleşme imzalandığını hatırlatarak “Açık ihale yapılması gerektiğini” belirtti. Sayıştay, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın “Kaynaklarını verimli kullanılması ve kamu yararını koruması” gerektiğini de hatırlattı.

Sadece Özel Hallerde Kullanılmalı

“Pazarlık usulü ihale yönteminin istisnai bir ihale usulü olduğunu ve sadece kanunda belirtilen özel hallerde kullanılması gerektiğini” belirtilen Sayıştay denetçileri, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu koro çalışma binaları ikmal inşaatı işi için 2017 yılında 328 milyon 200 bin TL'lik ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kreş, anaokulu binası yapım işi için de 2019 yılında 12 milyon 900 bin TL'lik sözleşmenin pazarlık usulü ihale yöntemiyle imzalandığını tespit etti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Çiçek ve Bardak Dağıtımına Binlerce Lira

Sayıştay'ın denetim raporunda yer alan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın şu harcamaları da dikkat çekti:

- ◆ İstanbul Yerel Yönetimler Kongresi ve Sergisi'nde stand kurularak bin adet kupa bardak ile bin adet çiçek dağıtımı için 145 bin TL,
- ◆ Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Performans Değerlendirmesi Raporu Resmi Tanıtım Toplantısı organizasyonu için 405 bin TL,
- ◆ Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı Toplantısı Düzenlenmesi için 396 bin 500 TL harcandı.
- ◆ Fransa'nın Cannes şehrinde düzenlenen ve dört gün süren 30'uncu Emlak Profesyonelleri Gayrimenkul Etkinliği için 296 bin 500 TL'ye şoförlü araç kiralandı.

15 Temmuz Ve Malazgirt Etkinlikleri

Sayıştay denetçileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın bazı etkinliklerde yaptığı harcamalara ilişkin de şu bilgileri paylaştı:

- ◆ 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü etkinlikleri organizasyonu için 290 bin TL,
- ◆ Malazgirt Zaferi yıldönümü etkinliği için 145 bin 500 TL,
- ◆ Çevresel Etki Değerlendirmesi Çalıştayı için 488 bin TL harcandı

Binlerce Liralık Tanıtım Filmleri

- ◆ ÇED Genel Müdürlüğü tanıtım filmi hazırlanması için 65 bin TL,
- ◆ Çevre Dostu Etiket Tanıtım Film için 65 bin TL,
- ◆ Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü tanıtım filmi için 65 bin TL,
- ◆ Akıllı Şehirler Tanıtım Film için 65 bin TL ödendi

ÇİĞ SÜTTE MALİYETLERDEKİ ARTIŞA RAĞMEN ALIM FİYATLARI SABİT KALDI

Maliyetlerdeki artışa karşın çığ süt alım fiyatının sabit kalması, üreticiyi zor durumda bıraktı. Hükümetin sorunları konuşmak için sanayici ve perakendeci ile yaptığı toplantıya üreticiyi çağırması ise tepki çekti.

CHP Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Ekim 2019'dan bugüne kadar yoncaya yüzde 31, samana yüzde 29, süt yemine yüzde 30 zam geldiğine dikkat çekti. Çığ süt maliyeti yüzde 35 artarken, çiftçiden çığ süt alım fiyatının sabit kaldığını dile getiren Aygun, "Üretici tükenmişlik sendromu yaşıyor. Gıda Komitesi ise aylardır toplanmıyor" dedi.

Bir süt üreticisinin para kazanabilmek için 1 litre sütle 1.3 kilogram yem alması gerektiğini dile getiren Aygun, mevcut tabloda süt-yem paritesinin bozulduğunu anlattı. Aygun, "Yem fiyatları, altın fiyatları gibi arttıkça artıyor. Yemin kilosu şu an 1.9 TL. Nisanda bu fiyat 1.3'tü. Yem sürekli zamlanırken, süt fiyatları sabit" dedi. Ocaktan bu yana çığ süt referans fiyatının litre başına 2.30 TL olduğunu dile getiren Aygun, şöyle devam etti: "Bu fiyat, en az 3 TL olmalıdır. Bir an önce üreticinin bu sorunu çözülerek, çığ süt referans fiyatı revize edilmeli. Aksi halde ineklerini kesecek üretici, büyük bir arz sıkıntısına neden olacaktır. Süt sıkıntısı kapıdadır."

Aygun, konuyla ilgili Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin yanıtlaması istemiyle soru önergesi de verdi. Süt konusunda yapılan toplantıya üretici birlikleri ve temsilcilerinin neden çağrılmadığını soran Aygun, "Süte destek primi, yerel seçim öncesinde oynanan oyunla 25 kuruş iken seçim sonrası 15 kuruşa şimdi de 10 kuruşa düşürüldü. Süte destek primini artırmayı düşünüyor musunuz?" sorusuna da yanıt istedi.

KAYNAĞI BELİRSİZ PARAYA AF

İktidar, "pandemi ve normalleşme sürecine destek" gerekçesiyle hazırladığı torba teklifin içine, yurt dışındaki kayıtsız para, altın ve dövizlerin vergi incelemesi olmadan yurda girişine imkanı tanıyan düzenlemeler ekledi.

Koronavirüs sürecinde halkın acil taleplerine yanıt vermeyen ve asgari ücretin yarısı tutarındaki kısa çalışma ödeneklerini hayata geçiren iktidar, şimdi de yeni hazırladığı "pandemi desteği" teklifine "kaynağı belirsiz para" hükmünü ekledi. İşsizlik Sigortası Fonu'nu patronların kullanımına açan AKP, şirketlerden aldığı kurumlar vergisini de düşürüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AKP'li milletvekillerinin imzasıyla TBMM Başkanlığı'na sunulan ve pandemi ile normalleşme sürecine ilişkin hükümlerin yer aldığı bildirilen torba teklifin içerisinde yurt dışından altın, para, döviz gibi varlıkları getireceklere “vergi incelemesi başlatmama” imkanı getirilecek. Kara para aklamaya yol açabileceği eleştirilerinin yapıldığı düzenleme ile ilgili, “Sermaye piyasası araçlarının milli ekonomiye kazandırılması” gerekçesi sunuldu.

İktidarın 43 maddelik teklifinde, kara para riskini doğuran düzenlemeye ilişkin, “Yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının Türkiye'ye getirilmek suretiyle milli ekonomiye kazandırılması ve bu varlıkları Türkiye'ye getiren gerçek ve tüzel kişilerin bu varlıkları serbestçe tasarruf edebilmelerine imkan sağlanmaktadır” denildi.

Cumhurbaşkanı İsterse 2022'ye Kadar Uzatacak

Paraların denetimden geçmeyeceğini de bildiren AKP'nin teklifinde, “Bildirim veya beyana konu edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması öngörülmektedir” ifadeleri kullanıldı. Teklife, yurt dışındaki kayıtsız paraların 30 Haziran 2021 tarihine kadar getirilmesi şartı konulurken Cumhurbaşkanı'na da bu süreyi bir yıla kadar uzatma hakkı veriliyor. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan isterse, yurt dışından Türkiye'ye altın, döviz ve TL cinsinden “hesabı sorulamayacak paralar” 30 Haziran 2022 yılına kadar ülkeye getirilebilecek.

İşsizlik Fonu Yine Patronlara

Teklifte pandemi sürecine yönelik hükümlerin başında, dernek ve vakıfların ertelenen genel kurulları yer aldı. Daha önce üç aya kadar ertelenen genel kurulların dokuz ay ertelenmesine imkan sağlanacak.

Düzenleme yasalarsa, İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki tutarlar, patronların cebine gidecek. Buna göre, 2019 Ocak ile 20 Nisan 2020 arasında en düşük sigortalı sayısına ek ilave istihdam yapılması durumunda çalışanların SGK prim desteği, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacak. Teklifle, ilave istihdam sağlayan işverene yönelik prim desteğinin süresi 31 Aralık 2023'e uzatma konusunda Cumhurbaşkanı'na yetki verilecek.

Şirketlere Vergi Güzelliği

AKP, sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek ve vakıf gibi yapılardan alınan kurumlar vergisini de düşürmeye hazırlanıyor. Teklifin yürürlüğe girmesi durumunda Cumhurbaşkanı isterse bu kurumların kazancının yüzde 20'si yerine yüzde beşi kurumlar vergisi olarak alınacak.

Bu Son Demişlerdi Ama Vergi ve SGK Prim Borçlarına Yine Af

Ekonomik durgunluk yüzünden vergi tahsilatlarının azalması ve bütçe açığının kontrolden çıkması nedeniyle hükümet yeni bir vergi ve SGK prim barışı düzenlemesini gündemine aldı. AKP Grup Başkanvekili Mehmet Muş, Meclis'e sunulan yeni istihdam paketiyle ilgili düzenleme için bugün TBMM'de basın toplantısı yaptı.

Düzenlemenin tamamlanmasından sonra TBMM Plan Bütçe Komisyonu'nun gündemine getirileceğini belirten Muş, şunları söyledi:

- Af demeyelim de vergi ve SGK prim borçlarının yapılandırma çalışmamız şu an var.
- Teknik kısımlarını tamamlamaya çalışıyoruz.
- Kanun teklifimizin görüşmeleri esnasında Plan bütçe Komisyonumuza bunu sunacağız. Geçmişte yaptıklarımız var. Onlara benzer olacak.
- Teknik kısımlar devam ettiği için, onları komisyon aşamasına bu tekliflerimizi vereceğimiz zaman sizinle paylaşacağız.”

MÜTEAHHİT VE DANIŞMANLARA 14 MİLYAR TL

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yayımladığı harcama rakamlarına göre, “proje, müşavirlik, hizmet alımı, danışmanlık, onarım gideri” gibi gerekçelerle iktidar tarafından müşavir kişi ve firmalara dokuz ayda 14 milyar TL ödendi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün yayımladığı “Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu”na göre, AKP iktidarı tarafından müşavir kişi ve firmalara, dokuz ayda 14 milyar TL ödeme yapıldı.

Pandemi döneminde hız kesmeyen ödemeler, “danışmanlık, gayrimenkul onarım, hizmet alımı, proje giderleri” gibi gerekçelerle yapıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bakanlığın açıkladığı verilere göre, kişi ve firmalara en yüksek harcama, “Hizmet Alımları” kaleminden yapıldı. Eylül ayında müşavir kişi ve firmalara 1 milyar 497 milyon TL ödendi. Bu harcama yıl rekoru olarak da kayıtlara geçti. İktidar, müşavir kişi ve firmalardan dokuz ayda 11.1 milyar TL’lik “hizmet” aldı. Firmalardan alınan hizmetler ise müteahhitlik, araştırma, haritalama, danışmanlık, güvenlik, temizlik hizmetleri oldu.

İktidar, müşavir kişi ve firmalara “Menkul Sermaye Üretim Gideri” kaleminden dokuz ayda 436 milyon TL ödedi. Bu ödemelerin alt gider kalemleri ise proje, müşavirlik ve kontrol giderleri oldu. “Gayrimenkul Sermaye Üretim Gideri” için bu firmalara yapılan toplam harcama ise tam 2 milyar TL’ye ulaştı.

AKP’nin müşavir kişi ve firmalara yaptığı bir diğer yüklü ödeme, “Gayrimenkul Büyük Onarım Gideri” kaleminden yapıldı. Proje, müşavirlik ve kontrol gibi gerekçelerle firmalara 524 milyon TL’lik ödeme yapıldı. Eylül’de bu kalemden yapılan 122 milyon TL’lik harcama ile dokuz ayın en yüksek tutarına ulaşıldı.

MÜTEAHHİTLERDEN 25’İ LÜKS 96 ARAÇ ALINDI

Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı’nın, gerçekleştirdiği metro ihalelerinde sözleşmelere ek madde koyarak müteahhitlere lüks araç, cep telefonu, bilgisayar ve televizyon aldırıldığı ortaya çıktı. Müteahhitlerin bu harcamaları ekleyerek teklif hazırladığını ve bu nedenle yükün devletin üzerine kaldığına dikkat çeken Sayıştay, bakanlığa etik kuralları hatırlattı.

Sayıştay, kamu kaynaklarının pazarlık yöntemiyle yapılan ihalelerle belli şirketlere peşkeş çekildiği iddialarına konu olan yapım ve danışmanlık ihalelerindeki etik dışı uygulamalarla ilgili önemli tespitlerde bulundu. Büyük kamu ihalelerinin çoğunluğunu alan bildik şirketlerin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’na 25’i lüks 91 araç ile cep telefonları, bilgisayarlar, televizyonlar verdiği, yüzlerce personeli yurtdışı ve yurtiçi gezilere gönderdiği belirlendi.

Sayıştay’ın Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın 2019 Denetim Raporu’nda, müteahhit firmaların “İdarenin ihale konusu işle ilgili olmayan genel ve sürekli ihtiyaçlarını karşıladığı” bildirildi. Buna göre, bunun yolu büyük bölümü pazarlık yöntemiyle ihale edilen işlerle ilgili imzalanan sözleşmelerin “Diğer Hususlar” bölümünde düzenleme yapılarak açıldı.

Kamu İhale Kanunu’nun “Temel İlkeler” başlıklı 5’inci maddesinde, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceğinin hüküm altına alındığı vurgulanan raporda, “İdarenin genel ve sürekli ihtiyaçları şeklinde tanımlanabilecek binek otomobil ve ofis gereçlerinin, nitelikli ve nitelsiz personel istihdamının ve Harcırah Kanunu’na tabi bir kısım harcamaların bu sözleşmeler üzerinden temin edildiği görülmüştür” denildi.

Raporda yer alan tespitler ana başlıkları ile şöyle:

Hediye Kapsamında

Çok sayıda otomobil, ofis araç ve gereçleri temin edildi. Otomobil, araç ve gereçlerin büyük bir bölümü, lüks araçların tamamı Bakanlık merkez teşkilatınca kullanılıyor. Dolayısıyla, temin edilen araç ve gereçler sözleşmesi yapılan işin ifasından ziyade merkez teşkilatın genel ve sürekli ihtiyaçlarının teminine yöneliktir. Ayrıca, ofis araç ve gereçlerinin İdareye tahsisine rağmen, taşınır kayıtlarının yapılmaması ise ayrı bir sorun oluşturmaktadır. Taşınır kayıtları ve taşınır teslim belgesi olmadan yapılan kullanımlar Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in “Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı” başlıklı maddesi kapsamında değerlendirilebilecektir.

Bütçeyle Alamayacağını Müteahhite Aldırdı

Otomobil teminleri, araçların mahiyeti itibarıyla da mevzuata uygun değildir. Mevzuat, sınırlı sayıda makam ve hizmetler dışında yabancı menşeli araç edinilemeyeceğini, hizmet alımı yoluyla kiralanamayacağını veya başka bir yöntemle taşıt alınamayacağını ve araçların yüzde 50 yerli olacağını açıkça ifade etmektedir. Temin edilen lüks araçların tamamı ve diğer araçların büyük bölümü gerekli silindir hacmi, yerlilik oranı ve menşei şartlarını sağlamamaktadır. Dolayısıyla, idare genel bütçe ödenekleri ile temin edemeyeceği araçları yapım ve danışmanlık işleri sözleşmelerinin diğer hususlar bölümünü kullanarak temin etmektedir.

Etik Kurallara Aykırı

Denetim raporunda, yurt içi ve yurt dışı birçok faaliyetin de sözleşmeler kapsamında Etik Sözleşmesi ve Etik Davranış İlkeleri ile ilgili mevzuata aykırı olarak yüklenici firmalara yaptırıldığı da bildirildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Etik kurallarla ilgili yasaların “kamu görevlisinin tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunması”ni engellemeye yönelik olduğu vurgusu yapıldı. Raporda, görev yapılan kurumla iş, hizmet veya çıkar ilişkisi içinde bulunanlardan alınan karşılama, veda ve kutlama hediyeleri, burs, seyahat, ücretsiz konaklama ve hediye çeklerinin hediye alma yasağı kapsamında yer aldığı kaydedildi.

Tutarı Bütçeden Alınıyor

Sayıştay denetçileri, şirketlerin mevzuata aykırı bu tür mal ve hizmetlerin maliyetlerini hesaplayarak teklifini hazırladığı hazırlatmasında da bulundu. Raporda, “Dolayısıyla, sözleşmelerde talep edilen tüm bu unsurlar için yapılan ödemelerin ilgili işin hakedişleri vasıtasıyla genel bütçe ödeneklerinden karşılandığı açıktır” denildi.

Pazarlıkla Yapılan İhaleler

Sözleşmeler kapsamında talep edilen araç, gereç, personel, seyahatler, konaklamalar gibi unsurların miktar ve içeriğinin ihale yöntemi ile ilişkili olduğuna da dikkat çekilen raporda, “Pazarlık usulü (21/b) ile yapılan ihalelerin dokümanlarında talep edilen unsurların miktar ve mahiyetinin açık ihale usulü ile yapılan işlerden ciddi anlamda fazla olduğu görülecektir” tespiti de yer aldı.

Araçlar, Telefonlar

Yasalara aykırı olarak alınan 25’i lüks sınıfında 96 binek araç, 8 minibüs, 207 bilgisayar, 115 dizüstü bilgisayar, 165 tablet bilgisayar, 255 hatlı cep telefonu, 60 hatlı dijital telefon, 34 LCD televizyon, 23 projeksiyon, 129 yazıcı/fotokopi cihazı, 8 cilt makinası, 12 evrak imha makinası, 6 UPS, 14 dijital fotoğraf makinası alındığı ancak bunların bir bölümünün henüz teslim edilmediği de belirlendi. Ancak lüks araçların tümü şirketlerden alındı.

Gezili İhaleler

Yurtiçi ve yurtdışı gezileri içeren sözleşmeler ise şu ihalelerle ilgili imzalandı:

Halkalı Metro Yapım/Gayrettepe Metro Yapım (21/b): 250 Adam/Gün yurt dışında, sınırsız yurt içinde olmak üzere teknik inceleme gezisi.

Gayrettepe/Halkalı Metro İşleri Danışmanlık (21/b): Yurtdışı 600 Adam/ Gün yurtdışında, sınırsız olması üzere inceleme gezisi

Kızılay-AKM Metro Yapım (21/b): 50 Adam/ Gün yurt dışında teknik inceleme gezisi.

Bu gezilere katılan personelin tüm yemek, konaklama ve ulaşım masrafları şirketler tarafından karşılandı.

Metro İnşaatları

Araç, malzeme temininin yer aldığı sözleşmelerin imzalandığı yapım ve danışmanlık işleri ile ihale yöntemleri şöyle:

Gayrettepe Metrosu Yapım (Pazarlık) , Halkalı Metrosu Yapım (Pazarlık), Bakırköy Metrosu Yapım (Açık), Sabiha Gökçen Metrosu Yapım (Açık), Kızılay-AKM Metrosu Yapım (Pazarlık), Gayrettepe ve Halkalı Metrosu danışmanlık (Pazarlık), Bakırköy Metrosu danışmanlık (Açık),Sabiha Gökçen Metrosu danışmanlık (Açık).

SAYIŞTAY’DAN KİŞİYE ÖZEL İLAN VE ‘LİYAKAT’ UYARISI

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi’nde kişiye özel ilanlarla 195 kişiye öğretim üyesi kadrosu açıldı, ayrıca birçok kişi sınavsız şube müdürü yapıldı. Sayıştay, üniversiteye liyakat uyarısı yaptı.

Rektör yardımcılarının kızlarını öğretim üyesi yapmasıyla ve öğrencisi olmayan bölümlere AKP’li akademisyenlerin atanmasıyla gündeme gelen İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi’ne Sayıştay’dan ‘liyakat’ uyarısı geldi.

Sayıştay, üniversitenin öğretim üyesi kadrolarına ‘eşitlik ve liyakat’ ilkesine aykırı atamalar yapıldığını tespit etti. Raporda üniversitenin kişiye özel ilanlar verdiği aktarıldı ve bununla ilgili örnekler sıralandı. O örneklerden ikisi şöyle:

■ Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Dili Anabilim Dalı Profesör kadrosu için, doçentlik unvanını Türk Dili alanında almış olmak. Eski Uygurca ve Çağatay Türkçesi üzerine çalışmalar yapmış olmak.

■ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü İktisat Tarihi Anabilim Dalı Profesör kadrosu için, doçentliğini Makro İktisat alanından almış olmak, Tasarruf Açığı ve ArGe Harcamaları, Denge Döviz Kurundan Sapma ve Türkiye’de Para Talebi İstikrarının Yapısal Kırılmalar Altında İncelenmesi konularında çalışmalar yapmış olmak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

195 Kadroya Birer Başvuru

Raporda şu ifadeler kullanıldı: “Alım yapılacak öğretim üyeliği kadroları için ek kriterler getirilirken objektif ve denetlenebilirlik ilkelerine riayet edilmemiş, ilanların büyük çoğunluğunda spesifik ve belli bir kişiyi çağrıştıran şartlar istenmiştir. Bunun sonucunda da, alım yapılacak toplam 195 kadronun tamamı için sadece birer kişi başvuru yapılmış ve aynı kişiler kadrolara alınmıştır.”

Kanuna Aykırılık Teşkil Ediyor

Sayıştay üniversiteyi şu şekilde uyardı: “Üniversitenin çıkmış olduğu ilanlarda belirlediği ek koşulların kişiyi tanımlamaya yönelik olarak akademik rekabeti engelleyecek nitelikte olmasının, Anayasa’nın eşitlik ilkesi ile Yükseköğretim Kanunu’na aykırılık teşkil ettiği üniversitenin kanunlarla belirlenen amaçlarına ulaşması açısından risk oluşturduğu değerlendirilmektedir.”

Sınavsız Şube Müdürlüğü

Yine raporda şube müdürlüğü kadrolarına sınavsız atama yapıldığı aktarıldı. Üniversitenin kurulduğu 2010 yılından beri hiç müdürlük sınavı açılmadığı belirtilen raporda müdürlük kadrolarına daha üst görev olarak kabul edilen fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterliği görevlerinde bulunanların atandığı ifade edildi. Kısa süreli atamalarla üst görevlere getirilen kişilerin, yönetmeliğin istisna hükmünden yararlanılarak şube müdürlüğü kadrolarına getirildiği, eşitlik ve liyakat esasının göz ardı edildiği dile getirildi.

USULSÜZLÜK ‘USUL’ OLMUŞ

Sayıştay’ın Dokuz Eylül Üniversitesi’ne ilişkin hazırladığı rapora göre üniversitede Hazine arazisinin izinsiz tahsisinden insan kaynakları yönetimine kadar birçok usulsüzlük yapıldı. Sayıştay üniversiteyi uyardı.

Sayıştay’ın 2019 Raporu’nda Dokuz Eylül Üniversitesi’nin birçok usulsüzlük yaptığı ortaya kondu. Rapora göre Hazinesin mülkiyetindeki arazisinin izinsiz bir şirkete tahsis edilmesinden yetkilendirilmemiş firmalardan hizmet satın alınmasına, üniversiteye kalması gereken gelirlerin firmalara bırakılmasından insan kaynakları yönetimine kadar birçok usulsüzlük yapıldı. Sayıştay bu konularda üniversiteyi uyardı.

Raporda belirtilen usulsüzlükler ve Sayıştay’ın uyarıları şöyle:

► Hazine’nin özel mülkiyetinde bulunan arazinin Dokuz Eylül Teknoloji Geliştirme (DEPARK) A.Ş.’nin kullanımına tahsis edilirken gerekli izinlerin alınmaması:

Sayıştay raporunda Hazine’ye ait özel mülkiyetin tahsis edilmesi için Maliye Bakanlığı’ndan izim alınması gerektiği belirtildi. Fakat rapora göre izin istendiğine dair herhangi bir evrak Sayıştay’a sunulmadı. Raporda “Maliye Bakanlığı’na başvuru ve gerekli onayın alındığına dair evraklar birden fazla kez İdareden talep edildiği halde tarafımıza ibraz edilmemiş, bu durum gerekli iznin alınmadığının göstergesi olarak algılanmıştır” dendi.

► Sürekli eğitim merkezinin eğitim hizmet alımı yaptığı firmaların/kişilerin bakanlık tarafından yetkilendirilmemiş olması:

Adalet Bakanlığı tarafından yetkilendirilmeyen firmalardan alınan uzlaştırmacı eğitim kursu da raporda yer aldı. Sayıştay üniversiteyi şöyle uyardı: “Bu durum mevzuat açısından uygun olmadığı gibi, eğitime katılıp sertifika alan katılımcılara verilen belgelerin de geçerliliğinin sorgulanmasına yol açacak mahiyette olduğu değerlendirilmiştir.”

► Dokuz Eylül Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (DESEM) ile eğitim programlarını yürütmek için protokol imzalayan firmanın Milli Eğitim Bakanlığı’ndan alınan kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet göstermesi:

Sayıştay tarafından yapılan incelemede eğitim programlarını yürüten firmanın MEB’den izin ve ruhsat almadığı tespit edildi. Ayrıca bu firmanın eğitim faaliyetlerini ücret karşılığı yürüttüğü için haksız kazanç elde ettiği bildirildi. Raporda şu uyarı yapıldı: “Bulguda belirtilen bu hususun idari soruşturmaya konu edilmesi gerektiği, ayrıca bu firma hakkında cezai işlem yapılması için konunun Milli Eğitim Bakanlığına bildirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.”

► İnsan kaynakları yönetiminin kamu iç kontrol standartları tebliğindeki standardı sağlamaması:

Rapora göre üniversitede birçok göreve uygun olmayan kişiler getirildi. Örneğin üniversitenin tüm muhasebe işlemlerini yürütmekle görevli olan Strateji Geliştirme Başkanlığı’na tarım ve hayvancılık bölümü ile astronomi bölümü çıkışlı kişiler getirildi. Fakat herhangi bir uzmanlık gerektirmeyen Personel Dairesi Başkanlığı’nda muhasebe ağırlıklı bölümlerden kişiler getirildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

► Sürekli eğitim merkezinin faaliyetlerinde kamu gelirinin firmalara bırakılması:

Sayıştay sürekli eğitim merkezince düzenlenmesi gereken sertifika programlarında firmalarla imzalanan sözleşmelerle, kayıt ücretlerinin yüzde 74 ile yüzde 82'sinin şirketlere verilmesi suretiyle, üniversite tarafından elde edilmesi gereken kamu gelirinin firmalara bırakıldığını belirledi. Raporunda "Sürekli eğitim merkezinin faaliyetlerinde Milli Eğitim Bakanlığı izni bulunan firmalarla işbirliğinin mevzuatta belirlenen şekilde gerçekleştirilmesi ve firmaların üniversitenin adını kullanarak kazanç sağlamasına düzenlenen sözleşmelerle izin ve onay verilmemesi gerekmektedir" dendi.

VERİLEN ZARAR İTİRAF EDİLDİ

16 Madencinin Yaşamını Yitirdiği Bakır Ocağında Kapasite Artırımı

Bölgede tarımı ve hayvancılığı bitiren Cengiz Holding, maden ocağı işletmesinde kapasite artırımına gitti. Hazırlanan ÇED raporunda proje sahası ve çevresinde, madencilik faaliyetleri nedeniyle habitat kayıpları ve tür çeşitliliğinde azalma meydana geldiği itiraf edildi.

Cengiz İnşaat'ın sahibi olduğu, 16 madencinin hayatını kaybettiği bakır ocağı işletmesinde atık depoların kapasitenin artırımına ilişkin çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumlu kararı verildi.

Siirt'in Şirvan ilçesi Maden köy mevkiinde tarım ve hayvancılığı bitiren maden ocağı işletmesi kapasite artırımına gitti. Büyük bir alanı çöle çeviren işletme için son olarak mevcut atık deposunun kapasite artışı ve ikinci atık deposu inşası için ÇED olumlu kararı verildi.

ÇED raporuna göre, mevcut atık depolama tesisinin kapasiteni yaklaşık 4 katına çıkaran ve ikinci atık deposu tesisi kurulması planlanan projenin bedeli 56 milyon 728 bin TL.

İtiraf Gibi Tespit

2014 yılından bu yana işletilen maden ocakları bölgeyi adeta çöle çevirmiş durumda. Cengiz Holding tarafından hazırlanan ÇED raporunda; proje sahası ve çevresinde madencilik faaliyetleri nedeniyle habitat kayıplarının ve tür çeşitliliğinde azalma meydana geldiği itiraf edildi.

Ayrıca raporda, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı haritasına göre; mevcut birinci maden atık depolama tesisi sahasının "Tarım arazisi, çayır-mera, doğal ve ağaçlık karakteri korunacak alanlar" olduğu, planlanan ikinci maden atık depolama tesis sahasının ise "Tarım arazisi, doğal ve ağaçlık karakteri korunacak alan, orman alanı, nehir-dere olarak" tanımlandığı belirtildi.

Ne Olmuştu?

- Proje, 'En büyük bakır ocağı' söylemiyle 2014 yılında Ciner Holding'e ait Park Elektrik şirketi tarafından işletilmeye başlandı.
- 17 Kasım 2016'da 16 madencinin yaşamını yitirdiği katliamdan sonra şirket işçi çıkarmaya başladı.
- Maden ocağı, 2017 yılında Cengiz Holding'e bağlı Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. Madenköy İşletmesi tarafından satın alındı.
- Maden ocağını satın alan Cengiz Holding'in ilk icraatı ise aralarında Maden İş Sendikası'ndan işçi temsilcilerinin de olduğu son 69 emekçinin işine son vermek oldu.

YERLİYE DEĞİL 'BAZILARINA' DESTEK

Ticaret Bakanlığı'nca, "Türkiye'de üretilen ürünlerin markalaşması" amacıyla başlatılan Turquality programı kapsamında, çoğunluk hisseleri yabancıların elinde olan şirketler desteklendi. Destek ödemelerinde bazı şirketlerin hak ettiği üzerinde destek aldığı belirlenirken bakanlık, yurtdışı birimleri için 24 milyon TL fazla kira ödemesi yaptı.

Ticaret Bakanlığı'nın, "Türk ürünlerinin yurtdışında markalaşması ve global Türk firmaları yaratılması" amacıyla başlatılan, "Turquality" destek programı kapsamında, hisselerinin büyük bölümü yabancılara satılan markaları desteklediği ortaya çıktı.

Bakanlığın 2019 yılına ilişkin mali hesaplarını inceleyen Sayıştay denetçileri, destek programı kapsamında 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında da yabancı firmaların desteklendiğini belirterek, "Eleştiri konusu uygulamaya her geçen gün yenileri eklenmektedir" değerlendirmesinde bulundu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ödemelerde İmtiyaz

Türkiye’de üretilen ürünlerin markalaşması amacıyla hayata geçirilen Turquality destek programındaki usulsüzlükler bununla da sınırlı kalmadı. Yapılan incelemede, yurtdışı mağazalarında hem kendi markasını hem de birçok yabancı markanın satışını yapan bir ayakkabı firmasına hak ettiği çok üzerinde destek ödemesi yapıldığı belirlendi. Aynı şirketin bir diğer markasının da desteklendiğini belgeleyen Sayıştay denetçileri, “Söz konusu ayakkabı markasına diğer hiçbir firmaya sağlanmayan imtiyaz tanınmıştır” ifadelerini kullandı. Denetçiler, şirketin program kapsamında önceden aldığı toplam 30,9 milyon TL desteğin, mağazalarında sattığı diğer markalar oranında iadesinin sağlanması gerektiğini bildirdi.

Turquality programından yararlanabilmek için ön koşul olan, “Gelişim Yol Haritası Hazırlanması” işlerinin de bakanlıkça belirlenen firmalara ihalesiz verildiği öğrenildi. Firmaların yaptığı işler arasında çok büyük fiyat farklılıkları olduğu da denetimlere yansdı. Buna göre, programın en değerli ve kapsamlı hizmetini sunduğu bildirilen havacılık sektöründe faaliyet gösteren bir firma için 569 bin TL bedel ödenirken havalimanı işletmeciliği yapan bir firmaya bu bedelin iki katı tutarında toplam 1,1 milyon TL’lik ödeme yapıldı.

Bol Keseden Kira

Sayıştay’ın Ticaret Bakanlığı’na yönelik denetim raporunda yer alan bir diğer tespit ise “Yurt dışındaki birimlerin kiralalarının fazla ödenmesi” tespiti oldu. Buna göre, bakanlığın yurtdışı birimleri için 2019 yılında toplam 146 milyon 831 bin TL olarak ödenmesi gereken kira ödemeleri 24 milyon TL fazla ödendi.

Kamu Parası Şirket Kasasında

Ticaret Bakanlığı adına ayrılan kantar payı gelirlerinin özel bir şirketin hesabında tutulduğu da denetimler ile açığa çıkarıldı. Bakanlık, TOBB ve özel bir şirket ile “Yap-İşlet-Devret modeli ile gümrük kapılarının yaptırılması ve modernize edilmesi” işinden bakanlığa düşen payın bulunduğu hesapta keyfilik tespit edildi. Bakanlığa ait bir kamu kaynağının özel bir şirkete ait banka hesaplarında tutulmasının kamu maliyesinin temel ilkelerine aykırı olduğuna vurgu yapılan raporda, şunlar kaydedildi:

“Bakanlık payına düşen kısmın yasal düzenlemelere aykırı olarak imzalanan protokol ile özel bir şirket adına açılan banka hesaplarında tutulması, yapılan harcamalardan şirketin sorumlu olmayacağına dair anılan protokole hüküm konulması, bu gelirlerden yapılan harcamalarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmaması ve bu paydan edinilen araç ve iş makinelerinin taşınır kayıtlarına alınmaması işlemleri mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.”

Yasalara Aykırı İnşaat

Ticaret Bakanlığı’na ilişkin Sayıştay’ın denetim raporuna kaydedilen diğer bazı tespitler ise şunlar oldu:

- ◆ Uluslararası katılıma açık kamu ihalelerinde sağlanan vergi, resim ve harç istisnası uygulamalarında hata ve mevzuat eksiklikleri.
- ◆ Ege Serbest Bölgesi Genişleme Alanında ESBAŞ’ın yasalara aykırı inşaatla başlaması ve kiralama yapması.
- ◆ Yurt Dışı Ofis Desteği ödemelerinin düzenlemelere uygun yapılmaması.

Tasarım Desteği Mevzuatı’nda, “Tasarım” ve “Ürün Geliştirme” tanımlarının yapılmamış olması ve ürün geliştirme sayılmayacak faaliyetlerin desteklenmesi.

TORBA ENERJİ YASASI YURTTAŞLARIN DEĞİL ŞİRKETLERİN ÇIKARINA

Oğuz TÜRKYILMAZ / TMMOB Enerji Grubu Çalışma Başkanı

İktidar, yapmak istediği yasal düzenlemeleri toplumun gözünden kaçırmak istediğinde, birbiri ile ilgisi olan olmayan birçok konuda, çok sayıda değişikliği bir araya getirip adeta bir bulamaç halinde bir torba yasa olarak Meclis’e getiriyor.

Bu torba yasa paketlerinin içerdiği düzenlemeleri birbirlerinden ayırtırmak, aynı konuda olanları bir araya getirmek ve neyin, niye değiştiğini anlamak, kavramak zaman alan, sıkıcı ve yorucu bir iş. Konularında uzman olanların bile; yapılan ve yapılmak istenen değişiklikleri kavrayıp takip etmesi, kolay olmasa da baş edilemeyecek bir sorun değil. Emek ve meslek örgütlerinin de yasal düzenlemeleri ve değişiklikleri takip edebilecek, çarçabuk yorumlayabilecek, anlamlandırabilecek, deşifre edecek kadrolar yetiştirmesi gerekiyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Maden Faaliyetleri Durmasının İsteniyor

Çok sayıda AKP milletvekilinin imzaladığı adı “Elektrik Piyasası Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” olan teklif 46 maddeden oluşuyor. Teklifte 3213, 4646, 4734, 5346, 5686 sayılı kanunlar, 6446 sayılı Maden Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun, Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda değişiklikler öngören ve 5 Ekim 2020’de TBMM’ye sunulan teklifin, jet hızıyla 12 Ekim haftasında ilgili komisyonda görüşülmesi ve hızlı bir şekilde Genel Kurul’a gelmesi bekleniyor. Teklif doğal gaz sektöründe devir işlemlerini KDV’den muaf kılan, şirketlere yönelik bir vergi istisnası ile başlıyor. 7.madde de, dağıtım şirketlerinin görevleri kapsamındaki birçok hizmeti, yerel yönetimlerin sırtına yıkmasına imkan verecek düzenlemeler var. Teklifin 3. maddesinde önerilen değişikliklerle; “Mevcut maden işletmelerine, ruhsat sürelerinin uzatılması için yaptıkları ancak başvurularının değerlendirilmesi sonuçlanmamış olan sahalarda on iki ayı geçmemek üzere çalışma izni verilmesi” öngörülüyor. Bu düzenleme ile her şekilde ruhsat süreleri uzatılacağı için, her ne pahasına olursa olsun, sahada faaliyet durmasının deniliyor. Madencilikle ilgili diğer düzenlemelerle de, şirketlerin vergisel yükümlülükleri hafifletiliyor.

Verimlilik Artışı Desteklenmeli

Teklifin bir çok maddesi elektrik üretim, iletim, dağıtım ve satışıyla ilgili değişiklikleri kapsıyor. Elektrik Piyasası Kanunu, ilk yürürlüğe girdiği 2001 yılından bu yana sürekli değiştirilmiş ve 40 değil adeta 140 yamalı bohça olmuştur. Teklifle, yatırımcılara yeni avantajlar getirilmektedir. Oysa, Türkiye’de ihtiyacın çok üzerinde bir elektrik üretim kapasitesi bulunmaktadır. Bu nedenle, yeni yatırımlar toplum çıkarlarını öngören kamusal bir planlama dahilinde yapılmalıdır. Yeni yatırım yapılmasına izin vermek yerine, var olan üretim tesislerinden verimli bir şekilde elektrik üretilmeli, üretim tesisleri, iletim ve dağıtım hatlarında iyileştirmeler yapılmalıdır. Hepsinden önemlisi, elektrik tüketen sanayi kuruluşlarında verimlilik artışına destek verilmesini sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Bu teklif ile yapılan değişikliklerle sektörde faaliyet gösteren özel şirketlere kamu kaynaklarından sağlanan kolaylık ve avantajlara devam edilmesi amaçlanmaktadır. Böylece, “atık lastik yakılmasını biyoyakıt olarak değerlendiren”, rezervuar alanı 15 kilometrekareden küçük diye , yüzlerce MW güçteki barajlı hidroelektrik santrallerin YEKDEM’den yararlanmasına imkan veren ve bütünüyle şirketlere haksız kazanç sağlama aracı haline dönüşmüş YEKDEM uygulaması, bütün çarpıklığı ile sürecektir. Teklifin 37. maddesinde, “üretim faaliyetinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin önlisans veya lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini talepleri kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi halinde kurul tarafından alınan kararlar, kamu yaran karan yerine de geçer ve herhangi bir makamın onayına tabi değildir” denilmektedir. Bu hukuk dışı ifade, EPDK’yi tüm kurumların üzerine çıkarmayı öngörmektedir.

Açıklanması Gereken Bir Madde

Teklifin 9.maddesine göre “ETKB ve bağlı/ilgili kuruluşlarının yurt dışında kurulu şirketlerin Türkiye’deki yeniden yapılanmalarına, Türkiye’de kurulacak şirketlerin yurt dışında kurulmuş şirketlerin her türlü haklarını devr alabilecekleri, bu süreçlerde her türlü vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden istisna olacakları düzenlemesi yer almaktadır. Bu şirketler, Devlet İhale kanunu, Kamu İhale kanunu, Türk Ticaret Kanunu kuruluş, tescil, nakdi sermaye ve kanuni yedek akçeye ilişkin tüm hükümlerinden, personel alımına ilişkin mevzuat düzenlemelerinden muaf tutulacaklardır. Bu hali ile Cumhurbaşkanlığı kararıyla kurulacak olan petrol, doğal gaz, madencilik şirketlerinin her türlü denetim mekanizmasından ve yükümlülüklerden uzak şekilde Türkiye’de faaliyette bulunmaları sağlanmış olacaktır. İktidarın ,her türlü kamusal denetimin dışına çıkarılan bu şirketlerin hangi amaçlar için kurmak istediği açığa çıkarılmalıdır.

Teklif yurttaşların enerji gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik bir tek madde içermemektedir. Aylardır sayıları katlanarak artan işsizlerin, çok düşük ve kısıtlı ücretlerle çalışmaya zorlanan emekçilerin, ölüm-kalım savaşı veren küçük üreticilerin, yaşam alanları daraltılan emeklilerin sorunları yok sayılmıştır. Önümüzdeki kış aylarında doğal gaza, elektriğe, suya, uzaktan eğitim için internete harcayacak parası olmayan milyonlar, kendilerini görmezden gelen, aç ve yoksullara itiraz etmeyi değil; susmayı ve itaat etmeyi öneren bu vurdum duymaz ve muhteris siyasi kadroları unutmayacaktır.

TDK İLE İZAH

Sayıştay'ın usulsüzlük tespit ettiği Türksat durumu 'anlamayınca' devreye TDK sözlüğü girdi

Türksat AŞ'den 3 ayrı hizmet aldığı, Türksat'ın ise bu işleri kendisi yapması gerekirken başka firmalara verdiği ortaya çıktı. Sayıştay, Türksat'ın 'işlerin doğrudan yapılması' zorunluluğu olmadığını savunan TİTCK'ye "Doğrudan" kelimesinin sözlükteki anlamını anımsattı.

Türksat, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'na (TİTCK) vermesi gereken hizmetleri başka şirketlere yaptırdı. Usulsüzlüğü saptayan Sayıştay denetçileri, Türksat'ın işleri "doğrudan yapma zorunluluğu" olduğuna işaret etti. TİTCK ise Türksat'ın böyle bir zorunluluğu olmadığını savundu.

Sayıştay denetçileri de bunun üzerine, "Doğrudan kelimesinin anlamı Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlük'ünde 'Aracısız olarak, herhangi bir aracı kullanmadan' olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla Türksat'tan yapılacak alımın herhangi bir aracı kullanmadan yapılması gerekir" diye açıklama yazdı.

İhalesiz 3 Ayrı Hizmet Verdiler

Cumhuriyet'ten Sarp Sağkal'ın haberine göre, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun (TİTCK), ihalesiz bir şekilde Türksat AŞ'den 3 ayrı hizmet aldığı, Türksat'ın ise bu işleri kendisi yapması gerekirken başka firmalara verdiği ortaya çıktı.

Sayıştay denetçilerinin raporunda, kanuna göre Türksat'ın aldığı işleri "doğrudan yapma zorunluluğu" olduğu belirtildi. Sayıştay, Türksat'ın böyle bir zorunluluğu olmadığını savunan TİTCK'ye "Doğrudan" kelimesinin sözlükteki anlamını anımsattı.

Sayıştay'ın Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2019 yılı denetim raporuna göre, kurum ihalesiz olarak Türksat'tan İletişim Merkezi hizmeti, Bilgi Teknolojileri Danışmanlık ve Destek hizmeti ile Elektronik Süreç Yönetim Sistemi yazılım bakım destek hizmeti aldı. Ancak bu yapılırken, Türksat AŞ'den doğrudan yapılacak hizmet alımlarının Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaması dikkate alınmadı. Türksat da işi alt firmalara yaptırmak için 3 farklı firma ile sözleşme imzaladı. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile Türksat A.Ş. arasında yapılan sözleşmede, TİTCK tarafından "destek personeli" unvanında çalıştırılacak personel için 2019 fiyatlarıyla Türksat'a 12 bin 584 TL ödeneceği belirtildi. Türksat ise anlaştığı bir alt firmaya, bu unvandaki personel için 10 bin 731 TL ödeyeceğini belirtti. Alt firma da, söz konusu personele 3 bin 758 TL ile 10 bin 731 TL arasında kendi belirlediği bir tutarı ödeyeceğini söyledi.

TİTCK Durumu Savundu

Sayıştay denetçilerinin uyarısı üzerine TİTCK, alınan hizmetin Türksat tarafından üretilmesi gerektiğine dair bir zorunluluk bulunmadığını savundu.

Bunun üzerine Sayıştay denetçileri, "Doğrudan kelimesinin anlamı Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Türkçe Sözlükte 'Aracısız olarak, herhangi bir aracı kullanmadan' olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla Türksat AŞ'den yapılacak alımın herhangi bir aracı kullanmadan yapılması gerektiği anlaşılmalıdır. Kanun koyucunun 'doğrudan' kelimesini kanun metnine yazmasının, hizmetin Türksat A.Ş. tarafından üretilmesi anlamını içermekte olduğu açıktır" diyerek TİTCK'ya karşılık verdi.

SÜREKLİ ZARAR EDEN ÇAYKUR, BU KEZ DE 21 BİN TAKVİM ALMAK İÇİN İLANA ÇIKTI

Son yıllarda sürekli zarar eden ÇAYKUR, çay sektörü ile ilgisi olmayan alımlara devam ediyor. ÇAYKUR, bu kez de 21 bin takvim almak için ilana çıktı.

ÇAYKUR, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi, tüzelkişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülü konumunda bulunuyor. Türkiye Varlık Fonu'na devredilen ÇAYKUR, 2017 yılında 267.7 milyon lira, 2018 yılında 657.1 milyon lira, 2019 yılında ise 733.5 milyon lira zarar etti. Kurumun Türkiye Varlık Fonu'na devredildikten sonra sürekli zarar eder hale gelmesi uzun süre tartışılmıştı. Meclis'te de konu gündeme gelmişti. Artan zarara karşın ÇAYKUR'un farklı alımları devam ediyor. Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü, dün masa ve duvar takvimi satın almak için ilana çıktı. İlan göre 11 bin masa takvimi, 10 bin de duvar takvimi "yüzde 20 artar-azalır toleranslı" satın alınacak. İlanda, takvimlerin "teşekkülün ihtiyacı" olduğu belirtildi. İhale, "açık ihale" usulü ile düzenlenecek. İhaleye katılmak isteyen istekliler, teklif mektuplarını en geç 2 Kasım'a kadar gönderecek. Teklif mektupları aynı gün saat 14.00'te açılacak. İhale, ÇAYKUR Genel Müdürlüğü Satınalma Dairesi Başkanlığı'nda yapılacak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

KİK'e de Tabi Değil!

İlanda, "Teşekkürümüz, bu ihalede ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olmayıp satın alma ve ihale yönetmeliğimiz hükümlerince ihaleyi tamamen veya kısmen yapıp yapmamakta serbesttir" denildi.

LİYAKAT YERİNE TARİKAT DÖNEMİ

Tarikat ve cemaatlerin kamuda yükselmenin anahtarı haline gelmesi, muhalefeti harekete geçirdi. CHP, TBMM'de araştırma komisyonu kurulmasını isterken, "Kamu hizmetine girişte liyakat dışında hiçbir kriterin dikkate alınmaması gerektiği" vurgulandı.

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, TBMM'ye sunduğu araştırma önergesinde, son olarak Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekim Yardımcısı Ali Edizer ile ortaya çıkan "kamuya girişte liyakat değil tarikat" kriterinin araştırılmasını istedi.

CHP'nin önergesi, kamu hizmetine giriş ve kamuda yükselmeye tarikat ve çıkar gruplarının etkisinin araştırılması, bu etkiyi sınırlayacak önlemlerin alınması, kamu hizmetine girişte objektif ve şeffaf kriterlerin belirlenebilmesi için Araştırma Komisyonu kurulmasını içeriyor.

Önergenin gerekçesinde Anayasa'nın kamu hizmetlerine ilişkin 70'inci maddesinde, "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez" hükmünün bulunduğu anımsatılarak, "Bu hüküm açıkça kamu hizmetine girişte liyakat dışında hiçbir kriterin dikkate alınmaması gerektiğine işaret etmektedir" denildi.

Darbe Girişimi Anımsatıldı

CHP'nin hazırladığı araştırma önergesinin gerekçesinde şunlar kaydedildi:

"Ülkemiz, AKP iktidarında, kamu hizmetine giriş için çeşitli sınavlara ait soruların çalındığı acı gerçeğiyle karşılaşmış, iktidar partisinin uzun yıllar 'dini bir cemaat' olarak vasıflandırdığı FETÖ, özellikle yargı, ordu ve emniyet teşkilatlarında AKP iktidarının atamasına ve yükselmesine göz yumduğu ya da yol verdiği kadrolarıyla, 15 Temmuz 2016 günü demokrasimize kasteden bir darbe girişimini gerçekleştirmiştir. Kamuya giriş sınavlarında üyelerine soruları çalıp veren FETÖ, üst düzey bürokratik atamalar için iktidar partisinin kadrolarıyla yakınlaşmış, bir iktidar partisi mensubunun itiraf ettiği üzere AKP, devletteki kadroları tasfiye etmek için FETÖ ile işbirliği yapmıştır."

Aynı Hatalar Tekrarlanıyor

"Bir cemaate, bir tarikata ya da bir çıkar grubuna mensup olmanın devlet kademelerinde hızlı terfiyle ödüllendirilmesinin acı tecrübelerini ne yazık ki 15 Temmuz 2016'da Parlamento'nun tepesine atılan bombalarla yaşamış olmamıza karşın, aradan geçen dört yıl içinde iktidar partisinin aynı hataları tekrarladığı sayısız örnekle karşı karşıya kaldık. Aynı hataların tekrarlanmaması, başka cemaat ve tarikatların kamuyu ele geçirmemesi ve kamu işleyişinde liyakatin hakim olabilmesi için kamuya giriş ile tayin ve terfi sisteminde nesnel kriterlerin hakim olması gerektiği görülmektedir."

DEVLET BÜROKRASİSİNİN KİLİT NOKTALARINDA CEMAAT-TARİKAT YAPILANMASI!

Kamu kurumlarının ve devlet bürokrasisinin kilit noktalarının farklı cemaat-tarikatlarca paylaşılması, devletin bu yapıların rekabet ve çıkar mücadelesi alanına dönüşmesi, inanç özgürlüğü ile savunulamaz!

Son dönemde devlet kurumlarında, bürokraside, kamu kuruluşlarının ve kilit birimlerin üst yönetimlerinde ortaya çıkan bazı olaylar, devletin yeniden farklı tarikat ve cemaatlerin etkisi altında girdiğini, kurumların bu yapılanmaların güç alanına dönüştüğünü, devlet içinde cemaat ve tarikatlar arasında rekabet ve çıkar mücadelesi yaşandığını göstermektedir. Gerek buldukları makam ve unvan ile dikkat çeken gerekse Cumhuriyetin, devletin temel işleyiş ve ilkelerine karşı söylemleriyle pervasız tutumlar sergileyen, valiler, eğitimciler, il-ilçe milli eğitim müdürleri, üniversite rektörleri, buldukları kurumların üst yöneticileri çekincesiz bir şekilde toplumun inanç, yaşam tarzı, düşünce ve kimliklerine yönelik tedirginlik yaratan söylemler sergileyebilmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Son olarak 15 Temmuz Darbe Teşebbüsü sonrasında lağvedilerek, Sağlık Bakanlığı'na devredilen askeri sağlık kurumları ve hastanelerin en köklüsü, mazisi Osmanlı'ya kadar uzanan Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) Hastanesi Başhekim Yardımcısı doktorun paylaşımları, vahim ve ürpertici olmanın ötesinde, devletin kimlere teslim edildiği, kimlerin eline geçtiği endişesini haklı olarak gündeme taşımıştır.

Bu kişinin Cumhuriyet, laiklik karşıtı, kadınlarımızı aşağılayan, cariye mertebesinde gören, erkeklere boşanma yerine ikinci eş almalarını tavsiye eden paylaşımları sonrasında, Sağlık Bakanlığı'nın bir tarikatın egemenlik alanına dönüştüğü ortaya çıktı. Kamuoyu tepkisi üzerine soruşturma açılarak görevden uzaklaştırılan, doktorluk yapması engellenen bu şahsın sadece bir örnek olduğunu düşünürsek ülkemizin, devletimizin, toplumumuzun, kadınlarımızın, gençlerimizin ve çocuklarımızın geleceği için kaygı duymamak olanaksızdır.

İçişleri Bakanı her ne kadar devlet kurumlarında cemaat ve tarikat örgütlenmelerinin, devletin ele geçirilmesinin söz konusu olmadığını, buna kesinlikle izin verilmediğini söylese de ortada apaçık duran bir gerçek var. Sayın Bakan bir yandan bunu söylerken diğer yandan da insanların inanç özgürlüğünden söz ederek tarikatların da ülkenin bir gerçeği ve kabulü olduğunu ifade etmektedir.

Oysa bu tarikat ve cemaatlerin bizzat şeyhleri ve müridleri hangi kurumları ele geçirdiklerini, nasıl etkili olduklarını iftihar vesilesi sayarak ifade etmektedir. Geçmişte de Milli Güvenlik Kurulu'nun uyarılarına kulak tıkandığı darbe teşebbüsüne kadar varan sürecin çok öncesinde, buna benzer yapılanmanın devleti, emniyeti, yargıyı, eğitim kurumlarını, bürokrasiyi ele geçirerek hedefine varmak isteyen paralel bir yapılanma olduğu yönündeki raporların işleme konmadığı, bizzat Başbakan, iktidarın bakanları, başbakan yardımcıları, adalet bakanları tarafından dile getirildi.

Sonrasında ise yüzlerce insanımızın canı pahasına önlenen darbe teşebbüsü ardından iktidarın yegâne savunması 'Aldatıldık, milletim bizi affetsin' oldu.

O dönemde bu tehlikeye işaret edenler çeşitli bahanelerle gözaltına alınıp, düzmece yargılamalarla, kumpas davalarıyla cezaevlerine atılırken şimdi de benzer tehdit ve tehlikeye karşı yapılan uyarılar İçişleri Bakanı tarafından 'istismar ve provokasyon' olarak nitelendirilmekte, aynı yanlış ve yanlış tavrı sürdürülmektedir.

Tasfiye edilenlerin yerini yeni cemaat ve tarikatların aldığına ilişkin yaşanan son örneğin öncesinde de yapılan uyarıların dikkate alınmaması, uyarı sahiplerinin aksine itham edilmesi tavrı sergilenmektedir. İktidarın aynı aymazlık içinde olduğu ya da siyasi nedenler ve beklentilerle bu yapılanmalarla bağlarını kopartacak, mücadele yürütecek cesaretinin olmadığını söylemek, ortadaki gerçekliğin tespitidir.

Her birisi müridleri ve devlet üzerinden ciddi gelirlerle sahip olan, külliyeler, medreseler, gayrimenkuller, üniversiteler, hastaneler, ticari işletmeler, medya kuruluşları, televizyon kanalları edinen, şatafat ve safahat içinde yüzen bu yapılanmaların en temel karakteri saf ve temiz inançların istismar edilmesidir.

İnsanların inançlarının dini, siyasi, maddi, ekonomik çıkarlar için istismar edilmesinin buradan maddi çıkar sağlanmasının, inanç özgürlüğü ile alakası yoktur. **Türkiye'nin ve toplumumuzun yeni bir 'aldatıldık' bahanesine tahammül edecek, takati yoktur.** Yeşeren, serpilen ve yaklaşan tehlikeye dikkat çekmek, yetkili ve sorumluları uyarmak öncelikle hepimizin yurttaşlık ve yurtseverlik sorumluluğu aynı zamanda da seçilmiş siyasetçiler olarak öncelikli görevimizdir.

NE İSTEDİLERSE VERMİŞLER!

AKP'li Mamak Belediyesi, Dev Araziyi FETÖ'cü Vakfa Bedelsiz Tahsis Etmiş

Kamu arazilerinin FETÖ'cü vakıflara nasıl verildiği tek tek ortaya çıkıyor. AKP'li Mamak Belediyesi'nin 2013'te 43 bin metrekaarelik araziyi bir vakfa bedelsiz olarak tahsis ettiği anlaşıldı.

Kamu arazilerinin FETÖ'cü vakıflara nasıl verildiği tek tek ortaya çıkıyor. AKP'li Mamak Belediyesi'nin 2013'te 43 bin metrekaarelik araziyi bir vakfa bedelsiz olarak tahsis ettiği anlaşıldı. Sayıştay, bugün arazi üzerinde bir araştırma merkezinin bulunduğunu belirterek ileride yaşanacak olası hukuki soruna dikkat çekti.

Durum, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda ortaya çıktı. Buna göre, Mamak Belediyesi araziyi Sağlık Bilimleri Yüksek Teknoloji Araştırma Vakfı'na üniversite yapımı için 25 yıllığına bedelsiz olarak tahsis etti. Bu vakfın kurucuları arasında Fethullah Gülen'in özel doktoru Tuncay Delibaşı ve Bülent Arınç'ın damadı Ekrem Yeter de yer alıyor.

Araziye ilişkin gelişmeler Sayıştay denetim raporunda şöyle yer aldı:

* Mamak'taki arazi üzerine vakıf ile Dışkapı Eğitim ve Araştırma Hastanesi arasında imzalanan protokol kapsamında 7 milyar 29 bin TL'lik bir araştırma merkezi hizmet binası inşa edildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

* 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından da vakıf kapatıldı. Mamak Belediyesi'ne geçen arazideki binaya "Aziz Sançar Araştırma Merkezi" adı verildi.

* Bina, TÜSEB tarafından kullanılıyor, elektrik, su ve doğalgaz giderleri Sağlık Bakanlığınca karşılanıyor. Tahsis durumu belirsiz.

* Sağlık Bakanlığı ile idare arasında ortaya çıkması muhtemel hukuki sorunlara karşı bakanlık ile belediye arasında mutabakat sağlanmalı ve taşınmazların tahsis durumu netleştirilmeli.

PARSELE 'ÖZEL' İLAVE

Melih Gökçek döneminde Başkent'te, üzerinde özel bir hastane bulunan parselin kullanımına, 'özel' ibaresi eklenerek bin 140 metrekare ilave inşaat alanı sağlandığı açığa çıktı. Yapılan usulsüzlük 2015 yılında eski Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın Gökçek'e yönelik, "Ankara'yı parsel parsel sattı" sözlerini akıllara getirdi.

2017'de, 23 yıl yürüttüğü Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevinden istifa ettirilen Melih Gökçek'in ardından açığa çıkan mevzuata aykırı imar değişikliklerine bir yenisi daha eklendi.

Başkent'te, üzerinde özel bir hastanenin bulunduğu parselin kullanımına, 'özel' ibaresi eklenerek bin 140 metrekare ilave inşaat alanı sağlandığı öğrenildi.

Ankara'nın Çankaya ilçesinde yer alan 5 bin 108 metrekarelik parselin 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planı değişikliği 2012 yılında onaylandı. Değişiklik kapsamında parsel, 'kentsel servis alanı' kullanımından, 'sağlık tesis alanı' kullanımına dönüştürüldü. Üzerinde özel bir hastanenin yer aldığı parselin kullanımına bir de 'özel' ibaresi eklendi. Bu ibare ile mevcut hastane binasının iki ve dokuzuncu katları emsal harici tutuldu. Parselin kullanımına eklenen, 'özel' ibaresinin ardından parselde bin 140 metrekare inşaat alanı artışı sağlandı. Kat emsali yolu ile hastanenin bulunduğu parselde sağlanan emsal artışı Çankaya Belediye Meclisi'nce reddedildi.

Çankaya Belediye Meclisi'nin reddettiği imar planı, 28 Kasım 2015 tarihinde Büyükşehir Belediye Meclisi'nin gündemine taşındı. Dönemin ABB Meclisi, Çankaya Belediye Meclisi'nin, 'ret' kararının düzeltilmesine ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliğinin nazım imar planına göre onaylanmasına karar verdi. Oy çokluğu ile alınan karar kapsamında parselde onaylı mimari projesi ile ruhsata aykırı olarak yapılan kısımların mevzuata aykırılığı ortadan kaldırıldı. Yapının zemin altındaki altı katı da emsal harici bırakıldı.

2015 yılında gerçekleştirilen tartışmalı imar planı değişikliği ABB Meclisi'nin gündemine getirildi. ABB Meclisi'nin CHP'li Üyesi Ertan Işık, 2015 yılında yapılan değişikliğinin incelenmesi gerektiğini söyledi. Işık, ABB Meclis Başkanlığı'na sunduğu araştırma önergesinde şu bazı soruların açığa kavuşturulmasını istedi:

- ▶ Bu değişiklik, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nin Belediyelerce değiştirilmesi mümkün olmayan tanımlar kısmındaki KAKS (Emsal) uygulamasına aykırı mıdır?
- ▶ Plan değişikliği ile, onaylı mimari projesindeki 0.00 kotu altı Emsal harici tutulmuş mudur?
- ▶ Emsal harici tutulmuş ise, 0.00 kotu altında kaç metrekare ilave inşaat alanı sağlanmıştır?

DOĞALGAZ MÜJDESİ VATANDAŞA DEĞİL YANDAŞA VERİLDİ

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, "doğalgaz müjdesi vatandaşa değil yandaşa verildi. Türkiye'nin eksenini değiştireceği iddia edilen müjde yandaşın şirketin cebini dolduracak" dedi.

CHP Enerji ve Altyapı Projelerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Karadeniz'de bulunan doğalgazın vatandaşın faturasına "indirim" ya da "ucuz doğalgaz" olarak yansımayacağını söyledi. Akın, iktidarın Meclis'e sunduğu Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'inci maddesi ile BOTAŞ'ın devre dışı bırakılacağını, EPDK'nın belirlediği fiyat ile iktidara yakın şirketlerin kazanç sağlayacaklarını ifade etti. Ahmet Akın, "Karadeniz'de bulunan 320 milyon metreküp doğalgazın müjdesi vatandaşa değil yandaşa verildi" diye konuştu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, iktidarın hazırladığı ve Meclis'e verdiği teklifin ayrıntılarını şöyle aktardı:

"Teklifin 7'inci maddesi dikkatlice incelendiğinde, doğalgazın vatandaşa ucuz olarak satılmasının değil, bu kaynağı yerinden çıkaracak, iletim ve dağıtım hatlarıyla ulaştırıp sonunda vatandaşa satacak olan şirket ya da şirketlerin cebine para koymak için hazırlık yapıldığını gösteriyor. BOTAŞ devre dışı bırakılacak. İletim şebekesini ve toptan gaz piyasasını by-pas eden şirketin kâr marjı da bu sayede yükselecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yandaş şirket daha yüksek fiyatla satabilecek. Vatandaş ucuz doğalgaz kullanmayı beklerken ne yazık ki cebinden çıkacak paralarla yandaş şirketlerin kasası dolacak. Doğalgaz kaynağı bulunduğu açıklanmasından sonra bizler 'fakatsız, amasız' mutlu olmuştuk. Çünkü milli kaynak, rezerve dönüştüğünde hepimize faydalı olacak. Müjde olarak duyurulan doğalgazla ilgili teklifi incelediğimizde doğalgazın vatandaşa ucuz olarak satılması değil, yerinden çıkaracak olan ve bunu BOTAŞ'ı devre dışı bırakarak iletişim ve dağıtım şirketlerin cebine para koymak istiyorlar. Milli kaynağımızı halka müjde diye duyurup yandaşın kazancını artırmaya çalışmak ancak ve ancak bu iktidarın aklına gelir."

'SKANDAL' TALEP

Büro Memur-Sen, bakanlıktan, 'Görevden alınanlar dava açamasın' isteminde bulundu.

Büro, Bankacılık ve Sigortacılık Hizmet Kolu'nda yetkili sendika olan Büro Memur-Sen, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan "skandal" olarak nitelendirilebilecek bir talepte bulundu. Sendika, görevden alınan müdürlerin yeniden göreve dönmelerini engellemek için dava açmalarının kısıtlanmasını istedi.

Memur-Sen'e bağlı Büro Memur-Sen, hizmet kolunda yetkili sendika olduğu için toplu sözleşme döneminde pazarlık masasına oturuyor. Şu anda yetkili olduğu için de o hizmet kolunda sadece Büro Memur-Sen'in talepleri masaya geliyor. Bu nedenle talepleri önemli. Sendika yönetimi geçen hafta bakanlıkla yaptığı toplantıda tartışma yaratacak bir talepte bulundu. Büro Memur-Sen Genel Başkanı Yusuf Yazgan ile sendika yönetimi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'u ziyaret etti. Görüşmede Büro Memur-Sen heyeti, çeşitli başlıklarda talep ve beklentilerini Bakan Selçuk'a ilettiler. Büro Memur-Sen, Bakan Selçuk'un sendikaların taleplerinin karşılanması adına gerekli çalışmaların yapılacağını vurguladığını duyurdu. Sendikaya göre Selçuk, sendikaların çalışma yaşamında önemli bir paydaş olduğunu da belirterek, başarılar diledi. Görüşmede Büro Memur-Sen heyeti, Bakan Selçuk'a SGK ve Türkiye İş Kurumu ile ilgili taleplerini yazılı olarak da ilettiler. Bu talepler içerisinde SGK ile ilgili bir talep dikkat çekti. Büro Memur-Sen, görevden alınan sosyal güvenlik il müdürlerinin davaları kazanınca bakanlığın belirlediği çalışma şartlarını "sabote" ettiklerini ileri sürdü. Sendika aynen şu talepte bulundu:

"Bakanlık oluru ile görevden alınan sosyal güvenlik il müdürleri kazandıkları dava sonucunda göreve başlamakta ancak çalışmalar yaparken intikam hissi ile davranmakta ve bakanlığın belirlediği çalışma şartlarını sabote etmektedirler. 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre atanan bakanlık il müdürleri gibi mevzuatta değişiklik yapılarak bakanlıklara bağlı kurum ve kuruluşların il müdürlerine de sözleşme şartı getirilerek dava açmanın kısıtlanması daha uygun olacaktır."

AFYONKARAHİSAR DEVLET HASTANESİ'NİN TEMELİ ÇÜRÜYOR

Afyon'da, 2012 yılında açılırken 5 yıldızlı bina olarak tanıtılan devlet hastanesinin, temelindeki çürüme bitmiyor. Bodrum kattan çıkan suyun 8 yıldır önlenemediği öğrenildi.

Afyon'da, 80 milyon TL maliyetle yaklaşık 8 yıl önce Türkiye'nin 8'inci akıllı hastanesi olarak gösterilen Afyonkarahisar Devlet Hastanesi binasının sorunları çözülemedi. 5 yıldızlı bina olarak lanse edilen 600 yataklı kapasiteli devlet hastanesinin yapımında, daha önceden eksik demir kullanıldığı belirtilmişti.

2012 yılında hizmete giren devlet hastanesinin bodrum katından ve zemin katından çıkan suyun bir türlü önlenemediği ve ameliyathane koridorlarının zemin kaplamalarında bozulmalar ve yırtılmalar meydana geldiği öğrenildi. Su basmasıyla ilgili yaptırılan bilirkişi incelemesinde zemindeki bozulmaların yapım hatasından kaynaklandığı belirlenmesi üzerine firma tarafından yeniden tamir edildiği, direnaj kanalı açılmasına rağmen bodrum kattan çıkan suyun bir türlü önlenemediği öğrenildi. Su basmaların sonucunda bodrum katta bulunan laboratuvarın bir üst kata taşındığı ve yan duvarların çatlayarak sobaların döküldüğü ifade edildi.

Uzmanları Dinlememişler

CHP Afyon İl Başkanı Yalçın Görgöz, "TMMOB'a bağlı odaları ziyaret ettiğimiz zaman oradaki mühendis arkadaşlar, Afyonkarahisar Devlet Hastanesi'nin o bölgeye yapılmasının uygun olmadığını söylediler. Hastanenin yapımı başlamadan önce yetkilileri bu konuda uyardıklarını ancak sözlerinin dinlenmediğini de belirttiler. Dönemin Afyonkarahisar Milletvekili olan ve eski Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu ise hastanenin dayanıklı olacağını ve 10 şiddetinde bile depreme dayanacağını söylemişti. Hastanenin geldiği durum ise ortada. Yaptıkları her işlem gibi Afyonkarahisar Devlet Hastanesi'nde yapboza döndü. İnşaatı yaptıktan sonra tamir etmeye çalışıyorlar ama onu da beceremiyorlar. Temelini sürekli su basıyor, motopomplarla su çekiliyor. Koskoca Afyonkarahisar Devlet Hastanesi'nin temeli çürüyor" dedi.

BAKANLIK BİNASINA 580 BİN TL

AKP'li Mamak Belediyesi, Milli Savunma Bakanlığı binasına binlerce liralık tadilat yaptı. AKP'li Belediye Başkanı Murat Köse, "Milyonlarca liralık bütçesi olan bakanlığın binasına neden tadilat yaptınız?" sorusuna, "Bakanlık talep etti, biz de yaptık" diye yanıt verdi.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Mamak Belediyesi'ne bağlı Fen İşleri Müdürlüğü, 11 Eylül tarihinde "Milli Savunma Bakanlığı Merkez Binası iç bahçe zemin kaplamalarının yenilenmesi ve çevre düzenlenmesi işi" için bir ihale düzenledi. 580 bin TL teklif veren şirketle 28 Eylül tarihinde sözleşme imzalandı.

Doğal Afet ve Salgın Hastalık Maddesi

İhale, acil durumlarda kullanılması gereken Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesindeki "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması" hükmünden yararlanılarak pazarlık usulüyle yapıldı.

AKP'li Mamak Belediye Başkanı Murat Köse, ihaleye ilişkin, "Milli Savunma Bakanlığı'ndan böyle bir talep geldi biz de bu talebi olumlu karşıladık. Kanunun bize verdiği yetkiyle belediye meclisimizden bu işin kararını alıp ihalesini yaptık. İhalenin ardından da çalışmalar başladı ve sanırım kısa süre sonra da tamamlanacak" diye konuştu.

"Milyonlarca liralık bütçesi olan Milli Savunma Bakanlığı binasına neden belediye bütçesinden tadilat yaptınız ?" sorusuna da AKP'li Köse, "Bütçe, milletimizin bütçesi. Bakanlığın bütçesi de belediyenin bütçesi de milletindir. Kamu kurumları zaman zaman belediyelerden böyle taleplerde bulunabilir" dedi.

İKİ YILDIR GİDERİLMİYEN USULSÜZLÜK

Her kentte devlete milyarlarca liralık farklı faturalar çıkaran şehir hastanelerinin sözleşmelerindeki farklı metinler konusunda Sayıştay bir kez daha uyardı. Bakanlık 2 yıl önce "düzeltilecek" demişti.

Sayıştay'ın 2018'deki uyarısına karşın Sağlık Bakanlığı'nın 2 yıldır, "hizmete giren şehir hastanelerine ilişkin sözleşmelerde, farklı nüshalarda farklı metinlerin yer alması"na dair durumu düzeltmediği ortaya çıktı. Sayıştay, 2019 raporunda, bakanlığı bir kez daha uyararak, "bu durumun hukuka aykırılık yaratacağına" dikkat çekti.

Sayıştay, Sağlık Bakanlığı 2018 yılı denetim raporunda, hizmete giren şehir hastanelerinin sözleşme nüshalarında farklılıklar bulunduğunu tespit etmişti. Yozgat Şehir Hastanesi'ne ait Sayıştay denetçilerine sunulan sözleşme nüshasında, masraflar ile giderlere ilişkin 66. madde ile uygulanacak hukuka ilişkin 67. maddenin yer almadığını, idareden temin edilen sözleşme nüshasında ise bu maddelere yer verildiğini belirlemişti. Denetçiler, hangi sözleşmenin uygulamada olduğu konusunda belirsizlik olduğunu tespit etmişti. Bunun yanında, şehir hastanesi sözleşmelerinde yapılacak değişikliklerin usulünü düzenleyen "Değişiklik Prosedürü" başlıklı sözleşmenin ekindeki maddenin, metinlerde yer almayan hükümlere atıflar yaptığı da tespit edildi. Sayıştay denetçileri, bu durumun hukuka aykırılık yaratacağını belirterek, şehir hastanesi sözleşmelerinin düzeltilmesi için bakanlığı uyardı.

'Düzeltiliyor' Demişti

Sağlık Bakanlığı ise Sayıştay'ın bu uyarısı karşısında, "sözleşme nüshalarındaki farklılıkların idarece incelendiğini ve tespit edilen eksikliklerin yüklenicilere bildirildiğini" belirtti. Bakanlık, ayrıca, "sözleşmelerde bulunan hatalı atıfların düzeltilmesine yönelik çalışmaların tamamlandığını ve sözleşmelerin bu doğrultuda revize edilmesine yönelik taraflar arasında müzakerelerin sürdüğünü" kaydetti. Ancak Sayıştay'ın 2019 yılı denetim raporları, bakanlığın açıklamasının "tersi durumuna" işaret etti. Raporda, sözleşmelerin hâlâ düzeltilmediği tespit edilirken, bakanlığa sözleşmelerin düzeltilmesi için yeniden uyarı yapıldı.

JANDARMA HESABINI BİLMİYOR

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yaptırılıp Jandarma Genel Komutanlığı birimlerine devredilen 178 milyon TL değerindeki binaların, Jandarma Genel Komutanlığı'nın hesaplarına kaydedilmediği ortaya çıktı.

Ayrıca Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı kantinler ve sosyal tesislere de Kamu İhale Yasası'na uyulmadan, usulsüz biçimde mal ve hizmet alımı yapıldığı anlaşıldı.

Jandarma Genel Komutanlığı'nın 2019 Sayıştay Denetim ve Düzenlilik Raporu açıklandı. Çok sayıda denetimsizlik bulgusunun yer aldığı raporda, dikkat çekenler şöyle:

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Jandarma Genel Komutanlığı'na ait taşınmaz mallar, yanlış hesaplara kaydedildi, bu da hesaplarda tutarsızlığa neden oldu. "Maddi Duran Varlıklar Hesabı", 11 milyar 842 milyon 213 bin 704 TL eksik olarak muhasebe kayıtlarında yer aldı.

- Jandarma Genel Komutanlığı'nca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları ve il özel idarelerine ödenek gönderilerek yaptırılan binaların, "Binalar Hesabına" kaydedilmediği görüldü. Jandarma Genel Komutanlığı'nın birimlerine devredilen 178 milyon 253 bin 341 TL tutarındaki taşınmazların, "kayıtsız" halde tutulduğu tespit edildi.

4 Milyon TL Kayıp

- Erzincan İl Jandarma Komutanlığı Kantin Başkanlığı'nın denetime sunulan mali tablolarda yer alan banka hesabı tutarları ile bankadan dış teyit amacıyla alınan banka hesap mutabakatları arasında uyumsuzluk tespit edildi. 2019 boyunca aylık banka mevcudu ve bilançodaki banka mevcudu hesaplanan kantinde; 4 milyon 72 bin TL'nin bilançoda yer almadığı ortaya çıktı.

- Ayrıca kantinler ile sosyal tesislere yapılacak mal ve hizmet alımlarında, Kamu İhale Yasası hükümlerinin uygulanmadığı, yasaca getirilen ve uyulması zorunlu olan usul ve esaslar dikkate alınmadı. Bazı şartname ve sözleşmelere "Kurumumuz Kamu İhale Kanunu Hükümlerine Tabi Değildir" şeklinde hükümler konularak ihtiyaçlar yasaya uygun biçimde değil, Jandarma Kantin Yönetmeliği hükümlerine göre temin edildi.

"KARARTILMAYA ÇALIŞILAN ÇOK BÜYÜK BİR AYIP VAR"

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (KGM) yayınladığı Türkiye'nin trafik ve ulaşım verilerine ait haritaya ilişkin, "2019 yılına ait bu haritada bilgiler gizlendi. Özel sektörün işlettiği bu otoyol, köprü ve tünellerden yılda kaç araç geçiyor, ne kadar garanti ödemesi yapılıyor, bilmiyoruz. Bu bilgiler özellikle yayınlanmıyor, saklanıyor. Çünkü karartılmaya çalışılan çok büyük bir ayıp var" dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (KGM) yayınladığı Türkiye'nin trafik ve ulaşım verilerine ait haritaya ilişkin, "2019 yılına ait bu haritada bilgiler gizlendi. Özel sektörün işlettiği bu otoyol, köprü ve tünellerden yılda kaç araç geçiyor, ne kadar garanti ödemesi yapılıyor, bilmiyoruz. Bu bilgiler özellikle yayınlanmıyor, saklanıyor. Çünkü karartılmaya çalışılan çok büyük bir ayıp var" dedi.

Akın, KGM'nin özel sektörün işlettiği otoyol, köprü ve tünellere ilişkin trafik ve ulaşım verilerinin gizlediğini söyledi.

KGM'nin her yıl Türkiye'nin trafik ve ulaşım verilerinin haritasını çıkarıp yayınladığını belirten Akın, yayınlanan 2019 yılına ait haritala bilgilerin gizlendiğini ileri sürdükten, "Özel sektörün işlettiği bu otoyol, köprü ve tünellerden yılda kaç araç geçiyor, ne kadar garanti ödemesi yapılıyor, bilmiyoruz. Bu bilgiler özellikle yayınlanmıyor, saklanıyor. Çünkü karartılmaya çalışılan çok büyük bir ayıp var" dedi.

"Karanlık Gerçek Ortaya Çıkacak"

Verileri halkın bilmesi gerektiğini vurgulayan Akın, "Halktan ayıplı mal, hizmet olduğu için gizliyorlar. Yap-İşlet-Devret kapsamında yapılan otoyollar, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Osmangazi Köprüsü ve Avrasya Tüneli'ne ait trafik ve ulaşım bilgilerini Türkiye'nin Trafik ve Ulaşım Haritası'na koymamışlar. Neden? Çünkü bu yol, köprü ve tünellere ait ulaşım verilerinin yayınlanması halinde karanlık gerçek ortaya çıkacak, o yüzden yayınlamıyorlar" diye konuştu.

"Doğru Yapılmış Olsa Halktan Gizlenir miydi?"

Akın, verilerin yayınlanmamasının nedenini şöyle anlattı:

"Halkın sırtına ne kadar yük yükledikleri çıkacak, o yüzden yayınlamıyorlar. Geleceğimizin nasıl ipotek altına alınmış olduğu ortaya çıkacak, vatandaşın cebine elini atan bir uygulamayı saklamak için yayınlamıyorlar, halktan kaçırırlar. Bu otoyollar, tüneller, köprüler ayıplı olmasa doğru yapılmış olsa halktan gizlenir miydi? Hayır, gizlenmezdi. Geçiş garantileri, geçenden dövize endeksli geçiş ücreti, geçmeyenden dövize hazine garantisi ödemesi bunların hepsi ayıplı. Üstelik bu aşırı pahalı yollardan, köprülerden ve tünellerden araçlar da geçmeyince utarılacak tabloyu yayınlamıyorlar."

YENİ TORBA YASAYLA MADEN ALANINDA NELER DEĞİŞECEK

Yasa teklifiyle, kamuya borçlu olan firmalardan kamu alacaklarını tahsil etmek yerine, bu firmaların madencilik faaliyetlerine devam edebilmelerine yönelik düzenlemeler söz konusu olup, yapılan kamu zararına yol açacaktır. Söz konusu firmaların kamuya olan borçlarının önemli kalemi "devlet hakkı"dır. Yıllar içerisinde sürekli düşürülen, esnekleştirilen mevzuda, ayrıcalık tanınmaktadır. Bu koşullar altında, söz konusu firmalardan kamu alacaklarının tahsili daha da imkansızlaşacaktır.

Taslağın 3. maddesindeki "Süresi içerisinde süre uzatım talebinde bulunulmuş olmak kaydı ile süre uzatım talebi değerlendirmesi tamamlanmayan ruhsat sahalarında 12 ayı geçmemek üzere Bakan onayı ile maden işletme faaliyetine izin verilebilmesi" yürürlüğe girerse, Kazdağlarında Alamos Gold, Afyon Emirdağ'da Kanada kökenli Eldorado Gold'un Türkiye uzantısı TÜPRAG maden çalışmalarını yürütebilecektir. Hali hazırda, Alamos Gold ruhsat süresi dolduğu için faaliyet yürütememekte, firmanın ruhsat uzatım başvurusu ise henüz sonuçlanmamıştır. Afyon Emirdağ'da da madencilik TÜPRAG madenin mevcut ruhsatı 16 Ekim'de sona eriyor. TÜPRAG isimli firmanın Uşak Kışladağ'daki madenindeki uygulamaları nedeniyle bir çok yurttaş tarafından yakınılmaktadır.

Ruhsat uzatım başvurusunda, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün (MAPEG) sahada inceleme yapip cevherin durumu vb. mevzuları inceleyip, ona göre ruhsat uzatımına karar vermesi gerekmektedir. Uygulamada bu değerlendirme süresi 1 yılı aşabilmektedir. Söz konusu yasa teklifi ile MAPEG'in süre uzatım başvurusu hakkındaki kararının yönü bilinmeden, firmalara ekstra 12 aylık çalışma süresi tanınacaktır. Söz konusu süre uzatım başvurusunun MAPEG tarafından reddedilmesi durumunda, firma 12 ay daha cevher çıkarma hakkına sahip olacaktır. Diğer yandan, süre uzatım başvurusu üzerine sahada yapılacak incelemelerde, madenci firmanın sahanın mevcut durumunu değiştirecek bir faaliyette bulunması, bir anlamda delil karartma çalışmasında bulunması gibi bir ihtimal de ortaya çıkacak, denetimin güvenilirliğine leke düşürecektir.

Ayrıca, rödovans sözleşmesi olmadan ruhsat alanı dışındaki mücavir sahalara tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetler sonucu meydana gelen taşmalar suç olmaktan çıkarılmak istenmektedir.

HATAY YANMADI, YAKILDI

Hatay Belen Sarımazı civarında 9 Ekim günü saat 10:15 itibariyle başlayan yangın Hatay'ın İskenderun, Belen ve Arsuz ilçelerini etkisi altına alacak biçimde yayılmış, yerleşim alanları yangın nedeniyle zarar görmüş, orman habitatındaki birçok orman canlısı yanarak yaşamını yitirmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre 300-400 hektarlık orman alanını kapsayan yangından, 7 daire, 11 müstakil ev, 14 iş yeri, 8 fabrika, 4 araç, 3 depo, 35 arı kovani ve 70 vatandaşımız etkilenmiştir.

Aynı Gün İçerisinde Başka Yangın İhbarları da Var

Hatay Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı'nın verdiği bilgilere göre, 9 Ekim 2020 tarihinde saat 10:00'da 112 numaralı telefon hattı üzerinden, Belen İssume Mahallesi Mevkiinde orman yangını olduğu ihbarı alınmıştır. Aynı zaman diliminde Şahinler tepesi, Şekere mahallesi, Belen İskenderun inişinde yolun iki tarafında, Samandağ ve Yayladağı ilçelerinden ormanlık ve makilik alanlarda çok sayıda yangın ihbarı alınmış ve müdahale edilmiştir.

Yangın kapsamında Hatay Büyükşehir Belediyesi İtfaiye ekipleri tarafından, Koru evleri mevkiinde 4 ev çatısı, 1 ev, 2 fabrika, simya koleji bahçesindeki ağaçlar, bir iş yeri deposu, İssume mevkiinde 15 ev, Doğapark evlerinde 5 ev, Deniz Kuvvetleri Telsiz Birliği kışla içi ağaçlık alan, Hacıahmetli ormanlık alan, İskenderun sanayi bölgesi içinde otluk alan, Kışla mahallesi tuğla fabrikası, Karahüseyinli mahallesinde ormanlık alanda ve yaklaşık 20 ev yangını söndürülmüştür.

Bakanlık Verileri Çelişkili

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 10 Ekim günü yaptığı iki ayrı açıklamada, birbiriyle uyuşmayan rakamlar verilerek yangının kontrol altına alındığı duyurulmuştur. Orman gücünün %10'unun Hatay'da kullanıldığını aktaran Bakan Pakmedirli, aynı gün yaptığı ilk açıklamasında 2 uçak, 6 helikopter, 130 arazöz, 10 dozer ve 500 personelle, ikinci açıklamasında ise 1 uçak, 5 helikopter, 188 arazöz, 25 iş makinesi ve 750 personel müdahale edildiğinden söz etmiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hava Muhalefeti Müdahaleyi Zorlaştırmıştır

Tarım ve Orman Bakanlığı ve Hatay Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı tarafından verilen bilgilerde, olay tarihindeki hava şartları, yangının şiddetini arttırdığı, yangına müdahale koşullarını zorlaştırdığı, hava koşulları nedeniyle Bakanlığa ait bir uçağın su alma kapaklarının arızalandığı bilgisi paylaşıldı.

Hatay Yakılıyor

Yangın sonrasında sosyal medyada, PKK'nın uzantısı olduğu anlaşılan "Ateşin Çocukları" isimli bir terör örgütünün yangını üstlendiğine dair paylaşımlar yer almıştır. Yangın sonrası 4 kişi gözaltına alınmış. Ancak hepsi de serbest bırakılmıştır. Yangının bir güvenlik zafiyetinin sonucu olduğu düşünülmektedir. İstihbarat teşkilatı muhalefet partilerini izleyeceğine terör örgütlerini takip etse bu tip sabotajlara da engel olunabilir. 2019 yılında çıkan 2688 yangından 1309'u faili meçhul kategorisindedir. Bu durum, ormanlık alanların sağlıklı izlenmediği, denetlenmediği; orman suçlarına karşı aktif mücadele edilmediği gibi şüpheleri doğurmaktadır. Yangına neden olan kişi ya da kişiler etkin olarak araştırılmalı ve haklarında kamu davası açılmamalıdır.

1 Ay içinde 2 Büyük Yangın

Anayasa'nın 169. Maddesi gereğince, bütün ormanların gözetimi devlete aittir. Hatay ilinde 1 aylık süre zarfında 2 büyük yangının çıkmış olması mutlak anlamda soruşturulması gereken bir durumdur. Aynı zamanda, yangın sebepleri araştırılırken, yangına neden olan denetimsizlik ve/veya ihmale ilişkin de soruşturma yapılmalıdır.

Diğer yandan, yangınlara müdahale kadar, yangını önleyici mekanizmaları güçlendirmek de önemlidir. Bu bağlamda yangın yönetim planları oluşturulmalıdır. Tarım ve Orman Bakanlığı'na ait resmi internet sitesi ve Orman Genel Müdürlüğü resmi internet sitesinde yaptığımız araştırmalarda; Hatay ilini de içine alan Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü'nün "orman yangını yönetim planına" erişilememiştir.

Mevsimlik İşçi İstihdamı Yangınla Mücadele İçin Yetersiz

Yangınla müdahalede, hava koşulları nedeniyle zorlu yaşanıldığı kurumlarca dile getirilmiştir. Orman yangınının hızlıca kontrol altına alınamamasındaki genel ihmali, orman yangınıyla ilgili görev alacak işçilerin, mevsimlik işçi olarak istihdam edilmesinden kaynaklanıyor. Yangınların en yoğun olduğu dönemde işe alınan personellerin, orman yangınına müdahale edebilmesi beklenmektedir. Oysa ki, tek görevi orman yangınlarıyla mücadele olan, yangın eğitimi almış, bu alanda uzmanlaşan kadrolu istihdam alanı açılmalıdır. Diğer yandan orman köylülerine yönelik eğitimler artırılmalıdır.

Öneriler

- 1.) Anayasanın 169. Maddesi gereğince, yanan orman yerlerinde, yeni orman yetiştirilmeli, bu alanlarda kesinlikle başka bir faaliyete izin verilmemeli, imara açılmamalı, yapılaşmaya izin verilmemelidir.
- 2.) Orman alanlarındaki denetimler artırılmalı, önleyici denetim mekanizmaları güçlendirilmelidir.
- 3.) Orman muhafaza memurlarının görev ve yetkileri genişletilmeli, ormanlardaki suçüstü hallere müdahale edebilme yetkileri artırılmalıdır.
- 4.) Görevi Orman yangınıyla mücadele olan, yangın eğitimi almış, bu alanda uzmanlaşan kadrolu istihdam alanı açılmalıdır. Orman köylülerine yönelik eğitimler artırılmalıdır.
- 5.) Yangının sorumluları etkin bir biçimde araştırılmalı, yargı makamları önüne çıkarılmalıdır.
- 6.) Orman yangınlarının makul sürede kontrol altına alınmasını sağlayacak ve daha geniş alanlara yayılmasını önleyecek stratejiler oluşturularak, buna yeterli ekipman ve personel bulundurulmalıdır. Bu yeterliliğe sahip olmayan özel firma ile yapılan sözleşme feshedilmeli ve orman denetimleri kamu eliyle yürütülmelidir.

CUMHURBAŞKANI SİT ALANINI İMARA AÇTI

Bodrum'un Ortakent Mahallesi'nde mülkiyeti hazineye ait iken özelleştirme kapsamına alınan 3. Derece sit alanı ve mera vasfı taşıyan 1 milyon 102 bin 306 metrekarelik bir alanla ilgili hazırlanan imar planları Cumhurbaşkanlığı'nın 20.08.2020 tarihli kararnamesiyle onaylandı. Söz konusu imar planlarında, konut alanı, otel, ticaret, turizm-ticaret-konut karışık, sağlık tesisi, içme suyu tesisi, atık su tesisi, cami, okul vb. kullanımlar öngörülmüştür.

Hukuken Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlar üzerinden İlçe Belediyesi ya da Çevre Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanıp onaylanabilecek planlar, Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanıp, onaylanmıştır.

Söz konusu arazi, geçmiş dönemde TOKİ'ye devredilmek istenmiş ancak yurttaşların yoğun muhalefeti nedeniyle vazgeçilmiştir.

32 Adet Jeotermal Sahası İhalesi İlan Edildi

7 Ekim'de yayımlanan Resmi Gazete'de, Muğla ili sınırlarında 32 Adet Jeotermal Saha (28 Arama, 4 İşletme) ihalesi ilan edilmiştir. Söz konusu sahalar, Muğla'nın Bodrum, Marmaris, Milas, Yatağan, Datça, Ortaca Dalyan, Menteşe, Seydikemer, Ula ilçeleri sınırlarında.

KORUMA STATÜLÜ KIYILAR MUÇEV'DE

Muğla Kıyılarında Koruma statüsü olan kısımlarda tek yetkili hale gelen MUÇEV, Ticari bir yapı olarak doğa koruma önceliği değil, kar güdüsüyle çalışan bir şirket gibi kıyıların yasadışı yetki kullanarak kiralamaya başlamıştır.

Kimsenin mülkü olmayan ancak Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan kıyı alanlarına ve sahillere halkın girişi engellenemez ve kısıtlanamaz. Muğla ilimiz yaklaşık 1500 km uzunlukta bir kıyı şeridinde sahip olup bu kıyıların büyük kısmı çeşitli doğa koruma statüleri ile koruma altındadır. Kıyıları, MUÇEV Turizm Ticaret Limited Şirketi ile Kamu yararı adı altında ticarileştirilmektedir.

MUÇEV'in Vakıf olduğuna dair Kamuoyunda bir algı yaratılmaya çalışılmaktadır. Muçev Tur.Tic.Ltd.Şti., Muğlaya Hizmet Vakfı ve Türkiye Çevre Koruma Vakfı ortaklığı ile 04.04.2014 tarihinde kurulmuş bir şirkettir. Sermayesinin %50 si Muğla'ya Hizmet Vakfına,% 50' si Türkiye Çevre Koruma Vakfına aittir.

Şirketin Müdürler Kurulu; Türkiye Çevre Koruma Vakfı adına ÇŞB Müsteşarı ve bir üye Muğla Hizmet Vakfı adına Muğla Valisi ve bir üyenin iştirakiyle toplam 4 kişiden oluşuyor. Elde edilen gelirler sermaye payları oranında eşit olarak dağıtılmaktadır.Bu gelirler ilgili vakıfların çevre koruma faaliyetlerine ve sosyal projelerine katkı sağlamaktadır deniyor.

Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanıyla, Özel çevre koruma bölgelerinde bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin idaresi hakkındaki yönetmelik gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve MUÇEV Tur.Tic.Ltd.Şit. arasında yapılan protokoller ile Fethiye Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesinde Ölüdeniz Kumburnu, Belcekız, Gemiler Koyu, Çalış Plajı, Şat Burnu Günübürlük alanları, Muğla İli Dalaman ilçesi Sarıgerme Sahilleri, Muğla İlçesi Akyaka Kadın Azmağı Günübürlük Alanı İskelesi ile Muğla İli Menteşe ilçesi Akbük Günübürlük alanlarının işletmeciliği şirket tarafından yapılmaktadır.

MUÇEV' in Ticaret Sicil Gazetesinde "...Bu amaçlara uygun olarak proje etüt,fizibilite çalışmaları yapmak,Kamu arazisi ve Gayri Menkul tahsisi yaptırmak,kiralamak,intifa (bir başkasına ait olan taşınır taşınmaz mallar üzerinde tam yararlanma ve kullanma) ve irtifak hakkı(taşınır taşınmaz malların kullanım hakkı) elde etmek..." ifadelerine yer verilmiştir. Yani bir şirket Kamu arazilerinin yönetimi konusunda kendini söz ve iktidar sahibi görmektedir.

Şirket Ana sözleşmesinde "Her türlü ihalelere girebilir, artırım ve eksiltme yapabilir, alınmış ihaleleri devralabilir, devredebilir her türlü sözleşmeleri yapabilir..." denilmektedir. Türk Ticaret Kanununa göre ana sözleşmede belirtilmeyen hiçbir faaliyet yapılamaz eğer öyle olmasaydı tahsis edilmiş kamu arazilerini bile kiraya verebilir, devir işlemi gerçekleştirebilirdi.

Anayasanın 43.maddesi, 3621 sayılı Kıyı Kanununun 5.maddesi gereğince, Devlet Tüzel Kişiliği adına davranan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının dahi kıyıları kiralama yetkisi yoktur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından şirket ana sözleşmesine göre Turizm şirketi olmasına rağmen madde kapsamında kamu yararına faaliyet gösteren, kar amacı güden bir şirket olarak görmektedir. Bu gerekçeyle; Fethiye'den-Datça'ya Muğla'nın çeşitli kıyılarının işletim hakkı MUÇEV'e verilmiştir. Muğla 2. İdare Mahkemesi, MUÇEV'in hakkında Bakan Kurulu'nca verilmiş kamu yararına faaliyet yürüten kuruluş statüsü olmadığını gerekçe göstererek, işlet protokolünü iptal etmiştir. Akyaka Kadın Azmağı'nın işletme hakkını MUÇEV'e veren protokol de Muğla 1.İdare Mahkemesi tarafından aynı gerekçeyle iptal edilmiştir.

MUÇEV'e kıyı kiralamalarının dayanağı gösterilen Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları İle Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Bulunan Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerlerin İdaresi Hakkında Yönetmelik'in 65. Maddesi Danıştay tarafından iptal edilmiş olmasına rağmen, yönetmelikte tekrar benzer düzenlemeler yapılmıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yönetmelik'in 65. maddesinin iptal edilmiş olması karşısında, MUÇEV ya da başka bir kurum, hiç kimseye kıyı alanı tahsisinin hukuki dayanağı kalmadığı görülmekte idi. 65. maddesinin kenar başlığı, 'Kıyı ve sahil şeritlerinde yapılacak düzenlemeler' idi. İptal edilenin yerine konulan yeni maddenin başlığı ise, "Kıyılarda yapılacak düzenlemeler" olmuştur. Söz konusu düzenlemeyle hukuk dolanılmış, sahil şeritlerinde mümkün olmasına karşı kıyılarda yasak olan uygulamalar; söz konusu başlıkla yasak olmaktan çıkarılmıştır.

CANLI HAYVAN İTHALATIYLA ÜRETİM BİTİRİLİYOR, HAYVANLARA EZİYET EDİLİYOR

4 Ekim 2020 günü 26 Bin angus, deniz yoluyla İskenderun Limak Porta getirilmiştir. Aynı gemi, 2018 yılında da 25 Bin angus ile Mersin Limanı'na yanaşmıştır. 13 Kasım 2019 tarihli Plan Bütçe Komisyonu'nda o işi bize bırakın diyen Bakan Pakdemirli "Besilik hayvan ithalatıyla ilgili de frene komple basmış durumdayız. 26 Ekim'den itibaren yeni kontrol belgesi vermiyoruz" şeklinde konuşmuştu. Canlı hayvanların sevkiyat süreçlerinde, hayvanlar eziiyet ve kötü muameleye maruz kalmakta, öldükleri için yolda denize atılabilmektedir.

Yerli üreticiler, besiciler yükselen maliyetler nedeniyle kriz yaşamaktadır. Canlı hayvan ithalatı nedeniyle, yerli hayvan ırkları tükenmekte, endüstriyel hayvancılık pik yapmakta, hayvanlar gemilerde eziiyet çekmekte/ölmekte, iklim krizi derinleşmektedir.

MADENLERİ İHALESİZ OLARAK PEŞKEŞ ÇEKECEKLER

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, iktidarın madencilik sektörünü "Maden Holding" adıyla tüzel kişilik altında Türkiye Varlık Fonu'na bağlamayı planladığını, bu planın da "yandaşa kaynak yaratmayı amaçladığını" söyledi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkan Yardımcısı ve Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, 23 Ocak 2020 tarihli Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanan ilanda Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) madencilik ve enerji alanında, "TVF Maden Ticaret Sanayi A.Ş." ile "TVF Enerji Ticaret Sanayi A.Ş." adında iki şirket kurulduğunu hatırlattı.

Anka haber ajansına konuşan CHP'li Akın, asıl amacın artık müşterisi olan özelleştirilecek kamuya ait olan madencilik kuruluşu kalmadığı için kamu-özel sektör işbirliği yöntemi ile yandaşa kaynak aktarmak olduğunu söyledi.

Denetim Sağlanamaz

TVF'nin kamusal denetimin dışında tutulduğu belirten Akın, kayıt dışı ve denetime tabi olmayan yerli ve yabancı yandaşlara ve sermayeye finans kaynağı oluşturması durumunda bunun denetlenemeyeceğini ifade etti. Halen madencilik ve enerji alanlarında faaliyet gösteren kamu kurumlarının ve bunların sahip olduğu ruhsatların da kısa bir zaman içinde ihalesiz ve bedelsiz olarak bu şirketlerin portföyüne geçmesi mümkün olacağını vurgulayan Akın şunları söyledi:

"Gelecekte Varlık Fonuna bağlı kurulan bu şirketler ve bunların ortaklıkları dışında madencilik ve enerji alanlarında kurumsal bir yapı kalmayabilir. Bu nedenle kamu adına faaliyet gösteren ve kamu gücünü kullanan kurumsal yapıların açık, şeffaf, hesap verebilir yapıda olması, bütün işlemlerinin mevzuat ve yargı denetimine tabii olması ve faaliyetlerinde öncelikle kamu yararını gözetmesi gerekirken bunun dışındaki arayış ve yapılanmaların hem iştiğal konusu sektörlerle hem de ülkemize bir yararı olmayacaktır."

ORMANIN ORTASINA DİNAMİT

DSİ tarafından yapılması planlanan bazalt ocağı için ÇED süreci başlatıldı. Tamamı orman arazisinde yer alan bölgede ne kadar ağaç kesileceği belirsiz.

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) 7. Bölge Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan bazalt ocağı için çevresel etki değerlendirme (ÇED) süreci başlatıldı. Samsun'un Çarşamba ilçesi Sindel mahallesinde yapılması planlanan bazalt ocağının proje bedeli 692 bin TL. Yerleşim yerine 250 metre uzaklıkta olan maden ocağında kilogramlarca toz meydana gelecek.

Patlatmalı açık ocak işletme yöntemi kullanılacak ocakta yıllık 500 bin ton üretim yapılacak. Ocakta ayda 9, yılda ortalama 90 adet patlama yapılacak. Patlatma güvenlik güçlerinin eşliğinde yapılacak.

Şirketin hazırladığı proje tanıtım dosyasında, ÇED alanının tamamının orman arazisi içerisinde yer aldığı ifade edilmesine rağmen alanda kaç adet ağaç keseceği belirtilmedi. Şirket sadece, cevher çıkarıldıktan sonra bölgede rehabilite çalışmaları yapacağını iddia etti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kilogramlarca Toz Meydana Gelecek

Yaklaşık olarak 24 bin ton bitkisel toprak sıyırılacak alanda binlerce kilogram toz meydana gelecek. Sadece bazalt alımı ve pasa depolama sırasında oluşacak toplam toz miktarı saatte 3 kilogramdan fazla.

Ayrıca proje dosyasında yer alan bilgilere göre, proje alanı, Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi'nin 1996 yılında hazırladığı Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'na göre 1. derece deprem kuşağı içinde yer almakta.

AKP'Lİ BELEDİYE GELİRİNİ DEVLETTEN SAKLAMISIZ

On milyonlarca liraya kiraladığı araçlarla gündeme gelen AKP'li Şehitkamil Belediyesi'nin, Kalkınma Ajansı'na ödemesi gereken katkı payını eksik yatırdığı ortaya çıktı.

Belediyenin 2012'den bugüne yaptığı eksik ödeme tutarı 5,4 milyon TL'yi bulmuş.

Antep, Adıyaman ve Kilis'in sorunlarına çözüm üretmek ve yenilikçi politikalar geliştirmek amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı kurulan İpekyolu Kalkınma Ajansı'na yönelik denetim, Antep Şehitkamil Belediyesi'nin usulsüzlüğünü de açığa çıkardı. Sayıştay denetçileri, Şehitkamil Belediyesi'nden ajansa vermediği 2008-2018 yıllarına ait kesin hesap cetvellerini talep etti. 2010-2019 arası pay borcu beyanlarının doğru olmadığı anlaşıldı.

Borca Faiz İşledi

Belediye, 2010 ve 2011 yıllarında gelirlerini 735 bin TL fazla beyan ederek faiziyle birlikte 1,3 milyon TL fazla katkı payı ödedi. Ancak 2019'a kadar yapılan her gelir beyanı, olması gerekenin çok altında kaldı. 2018 ve 2019 yıllarında ajansa yaptığı beyanda gelirini 2 milyon 944 bin TL daha az göstererek gereken katkı payını ödemedi.

Belediyesinin 31 Aralık 2019 itibarıyla ajansa faiziyle birlikte toplam borcu 5,4 milyon TL'ye ulaştı.

HİBRİT KAYYUMLAR MI GELİYOR?

Dr. Ali Mert TAŞCIER - Yerel Yönetim Uzmanı

2019 Yerel Seçimleri öncesi HDP'li belediye başkanlarının neredeyse tamamının, seçim sonrası ise önemli bir kısmının yerine kayyum atanması, CHP'li Urla Belediyesi'nde de aynı yöntemle başvurulması, son olarak Kars Belediye Başkanı'nın yerine atanması kayyum tartışmasını hep sıcak tuttu. Seçilmiş belediye başkanı yerine atanan kaymakam ya da valiler hem hukuki hem de siyasi tartışmaların odağına yerleşiyor. Pandemi nedeniyle ertelendiği ve yeni yasama yılında Meclis gündemine gelmesi beklenen yerel yönetimlere dair teklifin taslak halinde bekletildiği bilinmekte. Bu taslağın içeriğine dair alınan bilgi ve duyumlara dair çeşitli yazılar yazılıyor ama henüz net bir resmi açıklama yapılmadı. Taslağa dair edindiğimiz bilgilerden biri, teklife alınması için yeni bir tür kayyum önerildiği yönünde. Bu öneri teklifte yer aldığı takdirde, en tartışmalı maddelerden biri olacağını şimdiden söylemek olanaklı.

Hukuk Ne Diyor?

Belediye başkanının görevden alınması konusunda ana hüküm Anayasa'da yer almakta. 1982 Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127. maddesinin 4. fıkrası şöyle: "Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir."

Anayasal bu hüküm 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 47. maddesinde "Görevden uzaklaştırma" başlığıyla yer bulmuştur: "Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir."

Özetle bir belediye başkanı bu sıfatını ancak yargı kararıyla kaybedebilir. Ancak kayyum atamalarına konu olan düzenleme bu Anayasal hükme (hem de Anayasa ve yerel yönetim doktrinine aykırılığı ciddi tartışmalı biçimde) değil, 15 Ağustos 2016 tarihinde 674 sayılı KHK ile Belediye Kanunu'nun 45. maddesine yapılan ek fıkraya dayanmaktadır. "Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler" başlıklı mevcut maddeye yapılan eklemede "Ancak, belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması ya da kamu hizmetinden yasaklanması veya başkanlık sıfatı veya meclis üyeliğinin sona ermesi hallerinde 46 ncı maddedeki makamlarca belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesi görevlendirilir. Görevlendirilecek kişinin seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Görevden uzaklaştırılan veya tutuklanan belediye meclisi üyesinin istifa etmesi halinde de bu fıkra hükümleri uygulanır. Bu fıkra gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde bütçe ve muhasebe iş ve işlemleri valilik onayı ile defterdarlığa veya mal müdürlüğüne gördürülebilir. Bu belediyelerde belediye meclisi, başkanın çağrısı olmadıkça toplanamaz. Meclisin, encümenin ve komisyonların görev ve yetkileri 31 inci maddede belirtilen encümen üyeleri tarafından yürütülür..."

Bu konuda diğer önemli düzenleme, aynı yasanın "Belediye başkanı görevlendirilmesi" başlıklı 46. maddesi: "Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapıncaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır."

KHK ile eklenen hükme rağmen belediye başkanının yerine kayyum atanması, zorlama ve Anayasa'ya aykırılığı ciddi tartışmalı bir konu.

Hibrit Kayyumlar mı Geliyor

Bu yasal düzenleme, iktidarın elini rahatlatmada yetersiz olsa gerek ki yeni tip bir kayyum önerisinde bulunulmuş. Bu modele siyasi meşruiyet sağlayacak unsur ise çoktan belirlenmiş: Hizmette aksama. Mevcut Belediye Kanunu'nun 57. maddesi aynı konuyu düzenliyor ve "Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin İçişleri Bakanlığının talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda İçişleri Bakanı, hizmetlerde meydana gelecek aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediye başkanından ister.

Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

İçişleri Bakanlığının talebi üzerine sulh hukuk hâkimi tarafından alınan karara karşı ilgili belediyece asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir." diyor. Aynı maddede 674 sayılı KHK ile yapılan ekleme ise şiddet ve terör olayları durumunda valilik söz konusu hizmeti Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, il özel idaresi veya kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla yapar veya yaptırır. Hatta belediye malına el koyabilir.

İktidarın yaptığı öneride bu süreçlerin hızlanması amaçlanıyor ve bu amacı gerçekleştirmek için ne öneriliyor? Maalesef bu kısım ayrı bir sorun niteliğinde: Hizmette aksama vali tarafından bir komisyon tarafından tespit edilmesi durumunda vali, ilgili belediye veya bağlı idareye makul bir süre vererek hizmet ve yatırımın uygun şekilde gerçekleştirilmesini istiyor, bu süre içerisinde aksamanın giderilmemesi halinde vali; belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarını kullanarak aksaklığı gidermesi veya kamu kurum ve kuruluşlarına, kaymakamlıklara, mahalli idarelere yaptırabilmesi, bunu 4734 sayılı Kamu ihale Kanununun 22'nci maddesine göre yapılması, yapılacak harcama bedelinin vali talebiyle bütçeden aldıkları paylardan ilgili hizmeti yerine getiren kuruma gönderilmesi öneriliyor.

Başka bir ifadeyle hakim kararı kaldırılarak, valinin tamamen kendi takdir hakkıyla belediye başkanlığı fiilen vali ve kuracağı komisyona yaptırılacak.

Sonda söyleyeceğimizi başta belirtelim, bu düzenleme CHP'li belediyeler için. Zaten HDP'li belediyelerde kayyum var. Kayyum atanamayacak belediyelere hibrit kayyum getirilecek. Vali dilediği hizmet için aksama kararı alıp, ihale yapıp hizmeti yerine getirecek.

Organik Başkan Varken Hibrit Kayyum

Görüleceği üzere iktidar, "bizce bu hizmet yetersiz" diye keyfi yorumlanabilecek, somut ölçütlere dayanma gereği gerektirmeden işlem yapılabilecek bir düzenlemeye imza atılmasını düşünüyor. Bu konunun sakıncalı birkaç boyutu var:

1. Mevcut tartışmalı kayyum uygulamasına son verilmeden, üzerine Vali ve onun oluşturacağı bir komisyonun vereceği kararla belediyenin ve başkanının yetkilerinin gasp edilmesi, merkezi yönetimin vesayet denetimini, "sopa" niteliğine bürünecektir.
2. Yerel yönetim organları, "mahalli ve müşterek" hizmetleri görmek üzere, seçimle oluşur. Onun alternatifi de aynı nitelikleri taşımalıdır. Oysa getirilen yapı, seçilmişin yerine atanmışın, yerelin yerine merkezin ikamesidir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Böyle bir Demokles'in kılıcı düzenleme varken, ne kadar iyileştirme yaparsanız yapın belediyelerin elleri bağlanacaktır.

3. Bu açıkça yetki gaspıdır. Belediyeye yasayla verilmiş görevlerin, merkezi yönetimin taşradaki en üst temsilcisinin, belediyenin yerine geçerek ve tamamen belediye olanakları ile hizmeti yerine getirmesi, yerel yönetim doktrinine ve Anayasaya açıkça aykırıdır.

4. Getirilen "Hibrit kayyumdur". Valinin, komisyonun olduğu, kayyum ataması yerine iş yaptırma yöntemiyle yetkinin gasp edildiği, fiili bir durumun yaratıldığı hibrit kayyum sistemi, aynı anda KHK ile getirilen kayyumla varlığını koruyacaktır. Vali, belediye binasına gelip, başkanlık koltuğuna oturmasa da uzaktan, online eğitim gibi belediye başkanlığı yapacaktır. Pandemi sürecinden iktidarın öğrendiği umarım bu değildir.

5. Artık genel iktidar ile yerel iktidar birbirinden farklı siyasi partilerin egemenliğinde. Bu aslında demokrasinin cilvesi sayılmalı. Ancak iktidar Millet İttifakı belediyelerine iş yaptırmama üzerine bir strateji izliyor. Getirilmesi önerilen yapı, bu iş yaptırmama sistemini tamamlama amacı taşıyor. Merkezi iktidarın bilerek zayıflattığı bir hizmette istemeden yaşanan bir aksama, Vali başkanlığındaki komisyonca merkezi yönetimin gücüyle giderilebilir ve "Büyükşehir değil, valilik çalışıyor" gibi bir sloganla reklamı çok rahat yapılabilir. İstanbul-Bağcılar, İzmir-Seferihisar, Ankara-Kalecik, Mersin-Bozyazı, Aydın-Nazilli gibi büyükşehir ve ilçe hizmetlerinde ya da il belediyelerinde yaşatılacak aksaklık, özellikle seçim dönemlerinde Vali ve komisyonu tarafından hızla, sihirli değnek değmiş gibi çözülür mü? Burası Türkiye, olmaz diyemeyiz...

Bu konu hukuki, siyasi, idari açılardan daha çok su götürür. Taslak ve öneri aşamaları, aslında yasal düzenlemelerin en önemli aşamalarıdır. Konunun uzmanlarının, farklı siyasi partilerin ve sivil toplum görüşleri alınarak bir olgunluk sağlanabilir.

Umarız seçilmiş, organik belediye başkanları varken, hibrit kayyumlara başvurulmaz ve bu öneriler taslak aşamasında yok olur...

KATAR KRALİYET AİLESİ İÇİN YALOVA'DA SARAY YAPILYOR

Koç Yapı A.Ş., Katar Kraliyet Ailesi ile el sıkışarak, Yalova'da 10 bin metrekarelik bir saray kompleksine imza attıklarını duyurdu.

Proje ile ilgili bilgi veren Koç Yapı A.Ş., inşaatını devam ettiği ve yüzde 75'inin tamamlandığını belirttiği Yalova'daki saray kompleksi projesinin; 10 bin metrekare alan üzerine konumlandırıldığına ve meclis ile personel binalarından oluştuğunu dikkat çekti.

Şirket, Katar'ın "diplomatik ve en seçkin ailelerinden olduğunu" belirttiği Al-Thani ile el sıkıştığını duyurduğu projede; 3 bin metrekare meclis odaları, 3 bin metrekare konaklama alanları, 500 metrekare toplantı alanları ve açık alana sahip yeşil alanların yer aldığını bildirdi.

Şirket açıklamasında, projede tasarlanan yapıların her birinin "seçkinliği ve kalitesi" vurgulandı.

SUUDİ ARABİSTAN'DAN TÜRKİYE'YE 'ÖRTÜLÜ BOYKOT'

Suudi Arabistan, Türkiye'ye karşı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarına aykırı şekilde uyguladığı boykotu reddediyor. Ancak bizzat ülkenin Ticaret Odaları Başkanı tarafından desteklenen boykot, bugün Türkiye'deki bir çok sektörü riske atıyor.

Fas, Türkiye'den 1200 ürüne yüzde 90'a yönelik ek vergi getirdi. Emirliklerin Türkiye'ye uçuş boykotu sürüyor. Türkiye'ye karşı bölgedeki siyasi cepheleşme giderek topyekün bir ekonomik boykota dönüşüyor. FT'de yer alan habere göre İspanyol Mango, Türkiye'deki üreticilerine bir e-mail göndererek "Suudi Arabistan'a Türkiye'den gönderilen mallarda yaşanan gümrük gecikmeleri üzerine alternatifler üzerinde çalışıldığını" bildirdi.

İşadamları durumdan Türkiye'de üretip Körfez'e satış yapan tüm üreticilerin etkilendiğini söylüyor. Türk işdünyası liderleri geçtiğimiz günlerde Suudi Arabistan'a gümrüklerde Türk ürünlerine zorluk çıkarılmaması çağrısında bulunmuştu. Hükümetten boykotla ilgili henüz yapılmış bir açıklama yok

Suudi Arabistan, Türkiye'ye Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarına aykırı şekilde boykot uyguladığını resmi ağızından reddediyor. Ancak kısa süre önce ülkenin Ticaret Odaları Başkanı, Türkiye'de üretilen her türlü ürüne boykot çağrısı yapmıştı. Türkiye'nin 2019'da Suudi Arabistan'a ihracatı 3.2 milyar dolar. Türkiye'de 11 milyar dolarlık Suudi yatırımı bulunduğu tahmin ediliyor. Bu yatırımın yüzde 25'i gayrimenkul sektöründe. Türkiye'nin ise Suudi Arabistan'daki toplam yatırımı 643 milyon dolar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Fas Vergiyi Yüzde 90 Artırdı

Türkiye'ye yönelik ekonomik boykota son olarak Fas da katıldı. Türkiye ile var olan serbest ticaret anlaşmasını (STA) değiştirerek 1200 üründe yüzde 90'a ulaşan ek vergiler getirdi. Ek vergiler özellikle tekstil, deri ve otomotiv ürünlerinde geçerli olacak.

Türk Çalışanları Evlerine Gönderiyor

Birleşik Arap Emirlikleri'nde korona nedeniyle yapılan işten çıkarmalarda Türk çalışanlara 'öncelik verildiği' iddia ediliyor. Dubai, Avrupa'da 2. dalgayı yaşayan ülkelerle dahi uçuşları yeniden başlatırken corona virüsü bahane edilerek İstanbul ile havayolu trafiğini bir türlü yeniden açmıyor. Dubai'nin Türkiye'ye uçuş bojkotu ile ilgili haberimize henüz herhangi bir resmi açıklama gelmedi.

SUUDİ ARABİSTAN'DA 3 MİLYAR DOLARLIK KAYIP

Suudi Arabistan ile yaşanan kriz en çok müteahhitleri vuracak.

Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı Mithat Yenigün, "Müteahhitlerimiz geçen yıl Türkiye aleyhine oluşturulan algı neticesinde Ortadoğu'da en az 3 milyar dolarlık iş kaybı yaşadı" dedi.

Türk müteahhitlerin 2017 ve 2018'de Suudi Arabistan'da üstlendikleri yıllık yeni proje tutarı sırasıyla 2.1 milyar dolar ve 3 milyar dolardı. 2019'da bu rakam 559 milyon dolara indi. Bu yılın 9 ayında ise 21 milyon dolara düştü. Yenigün'ün verdiği bilgiye göre, bu yılın ilk 9 ayında Türk firmaları ülkede 21 milyon dolar bedelinde 4 proje üstlendi.

Yenigün, müteahhitlerin üstlendiği toplam proje tutarının, Suudi Arabistan'ın, Ortadoğu ülkeleri içinde (Irak'ın ardından) ikinci ve tüm pazarlar arasında da 6. ülke konumunda olduğuna dikkat çekiyor. Müteahhitler, Ortadoğu bölgesinde bugüne kadar 107.3 milyar dolar tutarında 2 bin 111 proje üstlendi. Yenigün, "İnşaat firmalarımız tarafından ülkede bugüne kadar toplam 23.9 milyar dolar tutarında 371 proje üstlenilmiş olup bu tutar yurtdışı müteahhitlik hizmetlerimizin yaklaşık yüzde 6'sını oluşturmaktadır" dedi.

Ancak iş dünyası çözüm beklerken hükümet ise uzun süredir sessiz.

HANI ÜLKE UÇUYORDU? YURTTAŞI KURU EKMEĞE MUHTAÇ EDEN UTANSIN

Türkiye ekonomisini ve Maliye Bakanını öve öve bitiremeyen Devlet Bahçeli yoksullar için 'askıda ekmeğe' kampanyası başlattı. Bahçeli'nin çağrısına büyük tepki geldi. İktidar kanadı sessiz.

AKP ve Tayyip Erdoğan'a koşulsuz destek veren ve başkanlık sistemine geçişle birlikte tüm sorunların çözüldüğünü iddia eden MHP lideri Devlet Bahçeli ülkede yaşanan yoksulluğu, işsizliği hatta açlığı kabul etmek zorunda kaldı. Çok değil iki hafta önce Maliye Bakanı Berat Albayrak'a yapılan eleştirilere adeta göğsünü siper eden, ekonomideki gidişatı yere göğe sığdıramayan Bahçeli'nin komşuya kuru ekmeğe verme çağrısı arasındaki tezat kamuoyunun gündemi oldu.

Bahçeli Ne Yapmak İstiyor?

Ülkede her şey iyi gidiyorsa, Türkiye'yi tüm dünya kiskanıyorsa, başkanlık sistemiyle birlikte tüm köklü sorunlar çözülmüşse milyonlar neden bir kuru ekmeğe muhtaç? Bizim sorduğumuz bu soru haklı olarak iki gündür kamuoyunun da gündeminde. Kuşkusuz Bahçeli böyle bir tepkiyi geleceğini tahmin etmişti. Hazırlanan afişlerden, MHP il-ilçe örgütleri ve Ülkü Ocakları'ndan gelen destek çağrılarında anlaşılan kampanya bir anda tasarlanıp karar verilmemiş. .Yani sonu başı, tepkiler düşünülerek atılan bir adım. Burası netleştiğine yanıt aradığımız aslı soru "neden böyle bir kampanya ve neden şimdi" oldu

Partiye yakın isimlerle görüşmelerimizden akla yatkın iki sonuç ortaya çıktı. Birincisi yoksulluğun çıplak gözle görünür olması ve örgütlerin artık buna gözünü kapayamaz hale gelmesi. Yoksullaşma ve işsizlik tüm ülkenin olduğu gibi MHP tabanının da temel sorunu. Üstelik ortak oldukları iktidarın nimetlerinden çok faydalanamıyorlar. Bu durum homurdanmaları artırdı. Parti merkezini harekete geçme konusunda itici güç oynadı. Tabi bir de CHP'li yerel yönetimlerin seçmenle giderek artan dirsek temasının da etkisi var.

İkincisi ise daha çok yaşanacak olası bir erken seçimle ilgili. AKP'ye verilen desteğin tüm günahlara ortak olma anlamına gelmesi istenmiyor. Aldığımız bilgilere göre bundan sonra da "dengeli" bir biçimde farklı tonlarda çıkışlar olacak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İktidar Ekmeğe Sesiz Kaldı

Erdoğan ve kabinesi ekonomi alanında hayal satmaya devam ederken ortağından gelen “askıda ekmek” kampanyasına iktidar cenahından ses gelmedi. MHP kampanyayı genişlettikçe Erdoğan’ın radarına girecek ve konu ile ilgili reaksiyonunu gösterecek. Meseleye hemen tepki göstermemesi konuya ilımlı yaklaşacağına da işareti olarak görülebilir.

Bahçeli başlattığı kampanya ile ortağının ekonomi politikalarına ciddi bir eleştiri sunmuş oldu. Anlaşılan o ki işsizlik ve yoksulluk artış hızına göre muhalefeti de artacak. Masum bir kampanya gibi görünse de ortakların önümüzdeki dönemde yaşayacakları sorunlara dair önemli ipuçları içeriyor.

HANGİ BAHÇELİ!

Bahçeli’nin “MHP sözünün eridir” iddiası, 7 yıl önceki konuşmasını akıllara getirdi

MHP lideri Devlet Bahçeli’nin partisinin bugünkü grup konuşmasında sarf ettiği “MHP sözünün eridir” ifadeleri, Bahçeli’nin geçmişte AKP’den hesap soracağına dair sözlerini akıllara getirdi: “Adalet ve Kalkınma Partisi’nden Yüce Divan’da hesap sormazsam namussuzum.”

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, bugün Meclis’te yaptığı grup konuşmasında, 2023’te yapılacağını savunduğu seçimlerde adaylarının AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olduğunu açıkladı.

Bahçeli, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi yaşayacaktır. MHP sözünün eridir. 2023’te cumhurbaşkanı adayımız Recep Tayyip Erdoğan’dır” dedi.

MHP liderinin partisi için “Sözünün eridir” ifadesini kullanması sosyal medyada tartışma yarattı ve akıllara Bahçeli’nin Cumhur İttifakı’na dahil olmadan önce AKP’den hesap soracağı yönündeki vaatleri getirdi.

‘Hesap Sormazsam Namussuzum’

Bu konuşmalarından birini, Aralık 2013’te yapan Bahçeli, “Adalet Ve Kalkınma Partisi’nden Yüce Divan’da hesap sormazsam namussuzum” ifadelerini kullanmıştı.

1 Aralık 2013 tarihinde Balıkesir Bandırma ilçesinde konuşan Bahçeli, konuşmasında şunları dile getirmişti:

“Türkiye’nin her tarafına ne mutlu Türkiye yazdırmazsam namussuzum. Çocuklarımıza andı tekrar öğretmezsem namussuzum. Bu ihaneti yapan Adalet ve Kalkınma Partisi’nden Yüce Divan’da hesap sormazsam namussuzum.”

ÇİFTE STANDART

‘Kongreler, barolara yasak, siyasi partilere serbest’ tepkisi

İçişleri Bakanlığı’nın sivil toplum ve meslek kuruluşlarının düzenleyeceği genel kurul ve etkinlikleri erteleme kararına karşın YSK siyasi partilerin kongrelerinin düzenlenmesine sakınca bulmadı. Birçok il ve ilçede yapılan kongrelerdeki kalabalık dikkat çekti.

Baro genel kurullarının ertelenmesine karşın siyasi partilerin kongrelerine izin verilmesi tartışmalara neden oldu. Koronavirüsün sadece baro genel kurullarını mı etkileyeceğini söyleyen baro başkanları, “çifte standarda” tepki gösterdi.

İstanbul Barosu Başkanı Mehmet Durakoğlu, “Bu teoriye göre siyasetle uğraşanları koronavirüs etkilemiyor olsa gerek. Bu durumun hukuki değerlendirmesi olamaz. Olsa olsa ironi olur” dedi.

‘Akıldışı Bir Yorum’

Ankara Barosu Başkanı Erinç Sağkan ise “Virüsün toplantı seçtiğini kabul etmek gibi akıldışı bir yorumun hukuk devletinde kabul edilebilmesi mümkün değil” diye konuştu.

Sağkan, Avukatlık Kanunu uyarınca baroların genel kurulları çiftli yıllarda ekim ayının ilk haftası yapılmasının yasal zorunluluk olduğuna dikkat çekti. Baro genel kurullarının hukuksuz bir şekilde ertelendiğini vurgulayan Sağkan şunları söyledi: “Ekim ayının 3’ünde çok sayıda baronun genel kurulu olmasına rağmen ayın 2’sinde İl Hıfzısıhha Kurulu’nun yetkisi olmadığı halde ve haliyle YSK’inde yetkisi olmaksızın hukuk dışı bir kararla barolar genel kurullarını yapamaz denildi. Bu konuda YSK bir karar vererek baroların eğer ki İl Hıfzısıhha Kurulu yapılamaz şeklinde bir karar verdiyse baro genel kurullarının yapılamayacağını ancak siyasi partilerin kongrelerini yapmasında bir sakınca bulunmadığına karar verdi. Şimdi bu kararın hukuken değerlendirmesini yapmak mümkün değil. Bu karar, aralık ayındaki TBB seçimine etki etmek için yapılan bir adım.”

AVRUPA'DAKİ TOPLAM YENİDOĞAN ÖLÜMLERİNİN YÜZDE 44'Ü TÜRKİYE'DE

Avrupa İstatistik Ofisi Eurostat verilerine göre 2010-2018 yılları arasında üye ve aday ülkeler genelinde 1 yaşını doldurmadan hayatını kaybeden bebek ölümlerinin yüzde 44'ü ülkemizde gerçekleşti. Avrupa'da kırdığımız tek rekor geri kalmışlığımızın göstergesi olan bebek ölümleri. 8 yılda Avrupa'da 1 yaş altı ölen çocuk sayısı **280 bin 551** iken, bu bebeklerin **123 bin 849'u** Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıydı.

Yenidoğan ölüm hızı Ülkemizde hala kaygı verici boyutlarda, 2010-2019 yıllarını kapsayan veriler incelendiğinde ülkemizde **bir yaşını doldurmadan hayatını kaybeden bebek sayısı 134 bin 741** olarak kayıtlara geçti. Başka bir ifadeyle **geçtiğimiz 10 senede her ay bin 122** yenidoğan 365 gün yaşayamadan yani 1 yaşını tamamlayamadan öldü.

Avrupa İstatistik Ofisi Eurostat'ın, Avrupa Birliği'ne istatistikî bilgiler sağlamak amacıyla yürüttüğü 2018 yılı anket çalışmasına göre Türkiye, yenidoğan ölüm hızı bakımından AB üyesi 27 ve aday 7 ülke arasında Kosova'nın ardından **binde 9,3'lük** ölüm oranıyla **2. sırada** yer alıyor.

2010-2018 yılları arasında üye ve aday ülkeler genelinde toplam **280 bin 551** çocuk **1 yaşını doldurmadan** hayatını kaybetti. Bu çocukların **123 bin 849'u** Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıydı. Başka bir ifadeyle 2010-2018 yılları arasında AB coğrafyasında meydana gelen bebek ölümlerinin **yüzde 44'ü** topraklarımızda gerçekleşti.

Geri Kalmışlık Göstergesiolarak "Bebek Ölümleri"

Siyasi müdahaleler sonucunda doğruluğu tartışmalı konuma gelen TÜİK verilerine göre düşme eğiliminde olduğu ileri sürülen **yenidoğan ölüm hızı** Türkiye'de halen kaygı verici boyutlarda.

2010-2019 yıllarını kapsayan veriler incelendiğinde ülkemizde **bir yaşını doldurmadan hayatını kaybeden bebek sayısı 134 bin 741** olarak kayıtlara geçti. Başka bir ifadeyle **geçtiğimiz 10 senede her ay bin 122** yenidoğan 365 gün yaşayamadan yani 1 yaşını tamamlayamadan öldü.

Bebek Ölümleri Tüm Ölümlerin Yüzde 3'üne Denk Geliyor

Türkiye'de 2010-2019 yılları arasında toplam **4 milyon 829** kişi çeşitli nedenlerle hayatını kaybetti. Geride kalan son 10 yılda 1 yaşını dolduramadan ölen **134 bin 741** bebeğin toplam ölüm vakaları içindeki oranı böylece **yüzde 3** olarak kayıtlara geçti.

Çocuk Ölümlerinin Yüzde 62'si Yenidoğan

2010-2019 yılları arasında 1-4 yaş arası **31 bin 704**, 5-9 yaş arası **18 bin 31**, 10-14 yaş arası **16 bin 695** ve 15-17 yaş arası **16 bin 975** çocuk hayatını kaybetti. Ne acıdır ki, son 10 senede hayatını kaybeden çocukların **yüzde 62'sini 1 yaşını dolduramadan ölen** çocuklar oluşturdu.

Her Hafta 207 Bebek Öldü

TÜİK verilerine göre 2010-2019 yılları arasında 1 yaşını dolduramadan ölen bebek sayısında **yüzde 29 azalma** olmasına karşın, **2019** yılında **10 bin 770** bebek **365 gün yaşayamadan** hayatını kaybetti.

Buna göre **günde 30, haftada 207** bebeğin hayatını kaybettiği 2019'da kayıt altına alınan **435 bin 941** ölüm vakasının **yüzde 2'sini** 1 yaşını dolduramadan aramızdan ayrılan bebekler oluşturdu.

Ölen Bebeklerin Yüzde 14'ü Bir Gün Bile Yaşayamadı

TÜİK 2010-2019 yılları arasında bir gün bile yaşayamadan ölen bebek sayısını **18 bin 193** olarak açıkladı. Bu veriye göre son 10 yılda hayatını kaybeden bebeklerin **yüzde 14'ü 1 gün bile** yaşayamadı.

Bir gün bile yaşayamadan ölen bebeklerin toplam çocuk ölümleri içindeki oranı da **yüzde 8** olarak kayıtlara geçti.

Kanatan Rakam: 218 Bin 146

Türkiye'de 2010-2019 yılları arasında 17 yaş ve altındaki toplam **218 bin 146** çocuk çeşitli nedenlerle hayatını kaybetti. Bir başka ifadeyle 17 yaş ve altı çocuk ölümlerinin toplam ölümler içindeki oranı da **yüzde 5** oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

	2019	2010-2019 Toplam
Ölüm Sayısı	435.941	4.000.829
17 Yaş ve Altı Ölen Çocuk Sayısı	17.138	218.146
1 Yaşını Dolduramadan Ölen Bebek Sayısı	10.770	134.741
1 Gün Bile Yaşayamadan Ölen Yenidoğan Sayısı	1.325	18.193

En Acı Derece: Avrupa’da İkinciyiz!

Öte taraftan açıklanan veriler hayatını kaybeden yenidoğan sayısının Avrupa standartlarının çok üzerinde seyrettiğini gösteriyor.

Avrupa İstatistik Ofisi ya da kısaca Eurostat’ın, Avrupa Birliği’ne istatistikî bilgiler sağlamak amacıyla yürüttüğü 2018 yılı anket çalışmasına göre Türkiye, yenidoğan ölüm hızı bakımından AB üyesi 27 ve aday 7 ülke arasında Kosova’nın ardından **binde 9,3’lük** ölüm oranıyla **2. sırada** yer alıyor. Öte taraftan Kosova’nın nüfusu ve ölüm sayıları dikkate alındığında Türkiye ilk sıraya yerleşiyor.

Avrupa’daki Toplam Bebek Ölümlerinin Yüzde 44’ü Türkiye’de

Avrupa İstatistik Ofisi Eurostat verilerine göre 2010-2018 yılları arasında üye ve aday ülkeler genelinde toplam **280 bin 551** çocuk **1 yaşını dolduramadan** hayatını kaybetti.

Bu çocukların **123 bin 849’u** Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıydı. Başka bir ifadeyle 2010-2018 yılları arasında AB coğrafyasında meydana gelen bebek ölümlerinin **yüzde 44’ü** topraklarımızda gerçekleşti.

Gelişmiş Ülkelerle Fark Kapanmıyor

2010-2018 yılı verileri incelendiğinde Türkiye’deki bebek ölümleri **Almanya, Fransa ve İtalya** gibi G8 ülkelerinde kayıt altına alınan yenidoğan ölümlerinin toplamının **2 katını** oluşturuyor. Söz konusu yıllarda Almanya, İtalya ve Fransa’da toplam **61 bin 28** yenidoğan ölümü kayıt altına alınırken, bu rakam Türkiye’de **123.849** oldu. Buna göre Türkiye’de **1 yaşını dolduramadan hayatını kaybeden çocuk** sayısı İtalya’dan **9**, Almanya’dan **6** ve Fransa’dan **5 kat** daha fazla oldu.

Sınır komşularımız olan Yunanistan ve Bulgaristan’a bakıldığında ise tablo daha da çarpıcı hale geliyor. Türkiye’de geride bıraktığımız 9 senede 365 gün yaşayamadan ölen çocukların sayısı Bulgaristan’a kıyasla **28**, Yunanistan’a kıyasla **40 kat** daha fazla oldu.

Yıl Olmuş 2018 Ama...

Eurostat verilerine göre 2018 yılında Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde toplam **14 bin 623 çocuk 1 yaşını dolduramadan hayatını kaybetti**. Her konuda Avrupa’nın gerisinde kalan Türkiye ne yazık ki söz konusu bebek ölümleri olunca Avrupa Birliği ülkelerinin önünde yer aldı. 2018 yılında **Türkiye’de gerçekleşen 11 bin 598** bebek ölümlü **tüm Avrupa Birliği ülkelerinde kayıt altına alınan bebek ölümlerinin yüzde 79’una** denk geldi. Öte taraftan AB verilerine Türkiye ve aday ülkelerin istatistikleri de eklenince, 2018 yılında Avrupa coğrafyasında 1 yaşını dolduramadan ölen çocukların sayısı **27 bin 165** olurken, bu çocukların **yüzde 43’ünü** yani **11 bin 598’ini** Türkiye Cumhuriyeti’nde doğanlar oluşturdu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AVRUPA'DA 1 YIL YAŞAYAMADAN ÖLEN BEBEKLER 2010-2018			
Türkiye	123.849	Arnavutluk	2.367
Fransa	26.343	Kosova	2.350
Almanya	21.647	Avusturya	2.349
Polonya	15.047	İrlanda	2.019
Romanya	14.545	Danimarka	1.911
İtalya	13.038	Kuzey Makedonya	1.851
İspanya	11.024	Bosna Hersek	1.772
Hollanda	5.620	Hırvatistan	1.515
Bulgaristan	4.474	Litvanya	1.095
Belçika	3.901	Finlandiya	1.050
Macaristan	3.601	Letonya	851
Sırbistan	3.393	Slovenya	406
Yunanistan	3.133	Estonya	326
Slovakya	2.731	Karadağ	249
Çekya	2.609	Malta	231
İsveç	2.466	Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	215
Portekiz	2.386	Lüksemburg	187

Bebek Ölümleri Gelişmiş Düzeyi İle Doğrudan İlişkilidir

TÜİK tarafından açıklanan veriler Türkiye’de bebek ölüm hızının halen çok yüksek seyrettiğini ve engellenemediğini gösteriyor. Oysa bir ülkenin gelişmiş olarak kabul edilebilmesi için kuşkusuz en önemli demografik göstergelerden birisi de gebeliğin son dönemlerini ve doğumun olduğu zamanı da kapsayan perinatal dönemde ve çocukluk çağında yaşanan ölüm hızlarıdır.

Özellikle bebek ölüm hızının düşmesi en öncelikli gelişmişlik göstergesidir. Zira bir ülkede bebek ölüm hızının minimuma indirilmesi o ülkenin ekonomik kalkınma düzeyini gösterdiği gibi sağlık sisteminin de güçlü olduğunun bir kanıtıdır. Bundandır ki, ekonomisi güçlü, sağlık sistemi gelişmiş devletler, tedavi kadar önleyici sağlık hizmetini de eksiksiz veren devletlerdir.

Piyasacı Anlayışsağlık Sistemini Çürütüyor

Bu bakımdan Türkiye’de bir türlü önlemeyen ve gelişmiş ülkeler seviyesine çekilemeyen bebek ölümleri; ekonominin kırılan, sağlık sisteminin ise piyasa taleplerine göre şekillendirildiğinin en acı bir kanıtıdır. Öte taraftan 18 yıldır ülkeyi yöneten anlayış, kendi ideolojik perspektifi doğrultusunda bir toplum yaratabilmek için bebek ölümlerini minimum düzeye indirecek olan sosyo-kültürel faktörleri yok saymaktadır.

Önlenemeyen Bebek Ölümleri Köhnemiş Siyasetin Göstergesidir

Ne yazık ki bugün Avrupa ortalamasının çok üzerinde seyreden hatta neredeyse 3 katını aşan bebek ölümleri; Türkiye’de aşı reddinin yaygınlaşması, kadınların çalışma hayatından ve sosyal yaşamdan dışlanması, devlette her alanda liyakatin terk edilmesi ile ülkeyi tek adam idaresinde parti devletine mahkum eden siyasal ve sosyal politikaların sonucudur.

Sosyal Devleti Dışlayan Kamu Politikaları Felakete Götürür

Oysa bebek ölüm hızının azaltılması için bebek ölümlerinin izlenmesi kadar ölüm nedenlerinin de doğru olarak belirlenmesi gereklidir. Kamucu anlayışı terk ederek, başta eğitim ve sağlık olmak üzere sosyal devlet anlayışını dışlayan, kamu politikalarını cemaatler üzerinden şekillendiren ve sürdüren AKP kabineleri ve tek adam rejimi koruyucu ve önleyici önlemleri almadığı gibi bebek ölüm hızını artıran toplumsal, ailevi, tıbbi ve kültürel faktörleri de görmezden gelmektedir.

İstatistiklerle Oynamak Çare Olamaz

Yoksulluğun en ağır düzeyde yaşandığı ve düşük gelirli yurttaşların sefalet düzenine mahkum edildiği Türkiye’de meydana gelen bebek ölümlerinin çok büyük bir bölümü önlenbilirdi. Ne yazık ki önlenmedi. İstatistikleri değiştirmek, verileri gizlemek yerine erken yaşta gebeliği önlemek ve küçük yaşta evlilikleri teşvik edenleri engellemek gerekiyordu. Yapılmadı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Çözüm?

Öncelikle sağlık alanını piyasanın emrine terk eden dönüşüm programı acilen terk edilmeli ve kamu kaynakları, kamu yararına kullanılmalıdır.

Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de bebek ölüm hızı gibi çok önemli bir göstereyi kamuoyuna şeffaf biçimde açıklamalı, TÜİK tarafından kamuya sunulan verilerdeki tutarsızlıklar giderilmeli ve istatistik yönetiminin ciddiyyetenden uzak yaklaşımından vazgeçilmelidir.

Özellikle işsizliğin ve fakirliğin ön plana çıktığı il ve ilçelerde hizmet veren hastanelerdeki yenidoğan ünitelerinde yoğun bakım kapasitesi artırılmalı, nitelikli personel istihdamıyla hemşire başına düşen bebek ve hasta sayısı azaltılmalıdır.

Kadına yönelik şiddeti körükleyen politikalarından vazgeçilmeli, kadını sosyal yaşamdan dışlayan uygulamalara derhal son verilmelidir. Küçük yaşta zorla evliliklere karşı adalet mekanizması asla taviz vermemeli, çocuk gebelikleri engellenmelidir.

Bu bakımdan kamuda kadın ve çocuk haklarını maksimum derecede koruyacak olan bir düzene geçilmeli, Kadın Bakanlığı kurulmalı ve TBMM bünyesinde çocuğun yüksek yararını gözetecek daimi bir Çocuk Hakları Komisyonu vakit geçirmeden kurulmalıdır.

EYLÜL AYI İŞ CİNAYETLERİ

Eylül ayında en az 177 işçi, 2020 yılının ilk dokuz ayında ise en az 1493 işçi çalışırken hayatını kaybetti.

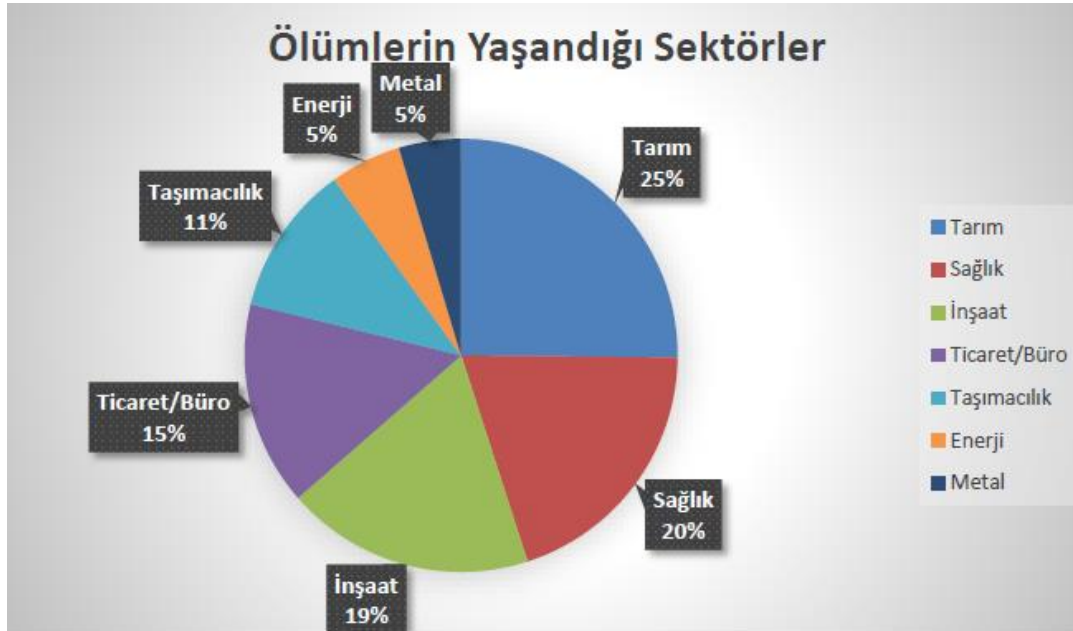
En çok ölüm sebepleri, 46 işçi koronavirüs, 38 işçi trafik/servis kazası, 25 işçi ezilme/göçük, 20 işçi kalp krizi ve 11 işçi yüksekten düşme nedeniyle hayatını kaybetti.

Eylül ayında hayatını kaybeden çocuk işçi sayısı 6.

Yine Eylül ayında hayatını kaybeden işçilerin 7'si kadın, 3'ü Suriyeli ve 2'si Afganistanlı olmak üzere 5'i göçmen işçilerden oluştu.

Hayatını kaybeden işçilerin sadece 4'ü sendika üyesiydi.

Ölümlerin en çok meydana geldiği işkolları: 38 işçi tarım, 30 işçi sağlık, 28 işçi inşaat, 23 işçi ticaret/büro, 17 işçi taşımacılık, 8 işçi enerji ve 7 işçi metal işkolunda çalışırken iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.

İlk resmi vakanın bildirildiği 11 Mart 2020 tarihinden Ekim ayının ilk haftasına kadar tespit edilebilen en 283 emekçi Covid-19 nedeni ile hayatını kaybetti.

Hatırlanacağı üzere SGK kendisine bağlı kurumlara gönderdiği genelge ile Covid-19'un iş ve meslek hastalığı sayılmayacağını belirtmişti.

ÇOCUKLAR ÖLÜYOR! EBA ARACI GÖTÜRMEKLE DE OLMUYOR

Çadırlarda, konteynerlerde yaşam savaşı veren tarım işçilerinin çocukları ölüyor, devlet seyrediyor. Son olarak Eskişehir’de 13 yaşındaki Gamze boğularak can verdi. Son dört günde biri bebek 2 çocuk öldü, 8 çocuk ise ölümden döndü.

Devlet yetkilileri mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarına EBA aracı götürüp şov peşinde koşarken, evlerinden kilometrelerce uzakta insanlık dışı koşullarda yaşayan çocuklar yanarak, boğularak can veriyor. Yalnızca son dört günde ailesi tarım işçisi olan 6 aylık bir bebek konteyner yangınında, 13 yaşında bir çocuk ise derede boğularak hayatını kaybetti. Yaşları 4 ile 16 arasında değişen 8 çocuk da kaldıkları çadırlarda ısınmaya çalışırken karbonmonoksit gazından zehirlendi.

10 Ekim: Urfa’dan patates hasadı için Sivas’a gelen mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, ısınmak için tenekede yaktıkları ateşi çadırın içerisine aldı ve bir süre sonra uyuyakaldı. Yaşları 4 ile 12 arasında değişen 4 kardeş, tenekeden sızan karbonmonoksit gazından zehirlendi. Çadırın dumanla dolduğunu gören diğer tarım işçileri çocukları hastaneye götürdü.

12 Ekim: Antalya’nın Serik ilçesinde bir serada çalışan Suriyeli anne ve baba, 6 aylık bebeklerini kaldıkları konteyner barakada bırakarak sabahın erken saatlerinde seraya gitti. Bir süre sonra barakada yangın çıktı. Yangını fark edenler durumu itfaiye ve sağlık ekiplerine bildirdi. Suriyeli anne ve baba da sesleri duyarak barakanın yanına geldi. Alevlerin arasına giren baba 6 aylık kızını dışarı çıkardı; ancak bebek kurtarılamadı.

13 Ekim: Kayseri’nin Develi ilçesinde çadırdaki kalan mevsimlik tarım işçisi bir aile, kömür sobasını yakıp uykuya daldı. Gece geç saatlerde iki işçi mide bulantısı ve baş dönmesi şikâyetiyle uyanıp sağlık ekiplerini aradı. İhbar üzerine çadıra gelen ekipler, yaptıkları kontrollerde çadırdaki kalan 4’ü çocuk 7 kişinin sobadan sızan karbonmonoksit gazından zehirlendiğini belirledi. Yaşları 9 ve 16 arasında değişen çocuklar ile aileleri hastaneye kaldırıldı.

14 Ekim: Mevsimlik tarım işçisi olarak ailesiyle Urfa’dan Eskişehir’e gelen 13 yaşındaki Gamze Kakız, Sakarya Nehri kıyısında ayağını yıkadığı sırada dengesini kaybederek suya düştü. Olayı görenlerin ihbarı üzerine bölgeye sağlık ve jandarma ekipleri sevk edildi. Ankara Emniyet Müdürlüğü Su Altı Grup Amirliği dalgıçlarınca yaklaşık bir saat süren çalışma sonucu sudan çıkarılan çocuğun cesedi hastane morguna kaldırıldı.

ÖĞRENCİSİ VE BİNASI OLMAYAN OKULLARA 13 SEKRETER ATAMIŞLAR

Sayıştay’ın Ordu Üniversitesi 2019 yılı denetim raporu üniversitedeki kadrolaşmanın vardığı boyutu ortaya çıkardı. Sekreter olarak atanan kişilerin, kısa süre sonra şube müdürü yapıldı tespit edildi

Sayıştay denetçilerinin Ordu Üniversitesi’nde yaptığı denetimlerde henüz faaliyete geçmemiş olan ve öğrencisi ve binası dahi bulunmayan Gököy ve Aybastı Meslek Yüksekokulları’na (MYO), 13 sekreter atandığı belirlendi.

Raporda konuyla ilgili şu tespitler yer aldı:

“İdare, atamalarda, Yüksekokulların fiziki şartlarının sağlanarak eğitim ve öğretime geçmesini amaçlasaydı; fiziki şartların sağlanması ile ilgili önemli görev ve sorumlulukları bulunan yüksekokul sekreteri kadrosunun, istikrarlı bir şekilde yönetilmesini tercih ederdi.

MYO'lara, faaliyete geçemedikleri dört yıllık süre zarfında 6-7 kez sekreter ataması yapıldığından ve bu durum, yönetim istikrarsızlığına sebebiyet verdiği için; atamalarda idarenin, söz konusu amaca uygun hareket etmediği, düşünülmektedir. Okulların, bu kadar uzun bir süre faaliyete geçmemesi de bunu desteklemektedir.”

Sınavdan Kurtulmak İçin

Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin 5, 7 ve 10'uncu maddeleri şube müdürlüğü kadrosuna atanacaklara, sınav şartı getirmişti. Yönetmeliği'n 20'nci maddesinin (d) bendine göre yüksekokul sekreteri olarak atanan bir personel ise, aynı maddenin (a) ve (b) bentleri uyarınca aynı düzeydeki ya da daha alt düzeydeki kadrolara atanma hakkını kazanabiliyor.

Sayıştay, olmayan okula sekreter olarak atanan kişilerin sınavsız bir şekilde şube müdürü olma hakkını elde etmesi için söz konusu yolun tercih edildiğini işaret etti. Raporda, “Zaten atananların, atandıkları görevde çalıştırılmaması, çoğunluğunun şube müdürü (10 kişi) olarak istihdam edilmesi ve atamaların kısa süreli olması, bu durumu işaret etmektedir. Bu itibarla; yapılan atamalarla, mevzuatın kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılması ve kötüye kullanılmaması hususunun gereğinin yerine getirilmediği, düşünülmektedir.” ifadeleri yer aldı.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ 'İŞGAL' EDİLMİŞ!

Bursa Uludağ Üniversitesi'nde yaşanan 'işgalci şirket skandalı' Sayıştay raporlarına yansdı.

2019 yılı Sayıştay raporlarının yayınlanması ile birlikte pek çok kamu kurumunda yaşanan çarpıcı usulsüzlükler de peş peşe ortaya çıkarken, Bursa Uludağ Üniversitesi'nde yaşanan bir skandal da pes dedirtti.

Üniversitenin kamu tüzel kişiliği adına kayıtlı parsellerin fiili durum yaratılarak işgal edildiği Sayıştay raporuna yansdı.

1997 Yılında Başlayan Usulsüzlük...

Sayıştay raporunda, 1997 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi'nin o dönemki rektörü (2015 yılında ölen Prof.Dr.Ayhan Kızıl) usulsüz biçimde Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü mülkiyetine ait Görükle 5412 parselde kayıtlı 20.000 m² gayrimenkul üzerinde Senato kararı ile -herhangi bir ihale yapmaksızın- yine o dönemde kendisinin vakıf başkanlığını yürüttüğü Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı'na 49 yıl süre ile üst hakkı tesis edildiği belirtiliyor.

Dönemin rektörü Prof.Dr. Ayhan Kızıl usulsüz biçimde ihalesiz olarak kendi başkanlığını yaptığı Uludağ Üniversitesi GüçlendirmeVakfı'na 49 yıllığına verilen bu arazi ile ilgili bir şirketle yine usulsüz biçimde,ihale yapmadan "Yap-İşlet-Devret" modeli ile bir sözleşme imzalıyor.

Sayıştay raporuna göre daha sonra, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı yönetim kurulunun, 16.02.2007 tarih ve 3 sayılı kararı ile mevzuata aykırı olarak adına tahsis edilen yerle ilgili şirket ile arasında yaptığı mevzuata aykırı sözleşmeden doğan "yetki, edinim ve yükümlülüklerini" Uludağ Üniversitesi Rektörlüğüne devrediyor.

Ancak, vakıfla özel şirket arasındaki üniversitenin bağlı olduğu mevzuat açısında butlan (yanlış,haksız) sözleşme, aynı şekilde devam ettiriliyor, ve üst hakkı 49 yıllığına usulsüz şekilde kendisine tesis edilen gayrimenkulde yapılan parselasyon çalışması neticesinde 5412 parsel aynı sınırları ihtiva ederek şu anki durumu ile birlikte Görükle Sakarya Mahallesi 5361 ada 101 parsel dönüşüyor ve usulsüz olarak bu alanı vakıftan kiralayan şirket adına tapuda tescil edilmiş –haliyle- devam ettiriliyor.

Sayıştay Şirket İçin "İşgalci" Diyor...

Sayıştay raporunda 1997 yılından bu güne kadar çeşitli sözleşme yenilemeleri ile devam eden bu duruma vurgu yapılırken arazinin kullanım hakkını alan şirketin "İŞGALCI" konumunda olduğu belirtiliyor.

Raporda bu durum ile ilgili "Üniversite ile Vakıf arasında mevzuata aykırı olarak kurulan ve devredilen üst hakkı sözleşmesi gereği, şirket tarafından işgal edilen 5361 ada ve 101 no'lu parselde ait alandan başka, mülkiyeti Bursa Uludağ Üniversitesi kamu tüzel kişiliği adına kayıtlı olan 63 ve 100 nolu parsellerin bir kısmının Rektörlük izni olmaksızın ve herhangi bir sözleşmeye dayanmaksızın şirket tarafından işgal edilmek suretiyle gayri yasal (bir fiili bir durum yaratılarak) kullanıldığı görülmüştür." ifadeleri yer alıyor...

Şirket Kendi Kafasına Göre Sınırlarını Genişletiyor!

Sayıştay raporunda Bursa Uludağ Üniversitesi'nden usulsüz biçimde arazi kullanım hakkı edindiği belirtilen şirketin bununla da yetinmeyerek sınırlarını genişlettiği ve işletme sahibi 3.şahıslar ile sözleşmeler imzalayarak bu arazi üzerindeki ticari işletmelerden haksız kazanç sağladığı da belirtiliyor.

Raporda bu durum ise "Hatta mevzuata aykırı olarak şirkete verilen ve kullandırılan bu parsel dışında, 100 ve 63 no.lu parsellerin şirket tarafından 3. Şahıslara kafeterya olarak kiraya verildiği ve şirketin bu parsellere ilişkin kira geliri elde ettiği, bundan başka; bir kır düğünü alanı, otopark, (otel binasından ayrı olarak) iki katlı bir bağımsız bina, -otel müstemilatı gibi olmakla birlikte 101 no.lu parselin sınırları dışında kalan- bir alışveriş merkezi bulunmaktadır. Yerinde inceleme esnasında bu alanlara ilişkin bir sözleşme veya bir izin ya da üniversite yönetimine ait bir karar olmadığı görülmüştür." ifadeleri ile yer almakta.

Yine Sayıştay raporu bu şirketin işgalci durumu ve sağladığı haksız kazanç ile ilgili üniversitenin bu güne dek hiç bir hukuki girişimde bulunmadığının altı çizilirken, üniversitede konu Sayıştay soruşturması ile araştırılmaya başlandıktan sonra konu ile ilgili üniversitenin 26/12/2019 tarihinde 2019/495 dosya numarası ile Bursa 11. Asliye Hukuk mahkemesinde "haksız müdahalenin men'i, durdurmaya ilişkin tedbir ve haksız yararlanmadan kaynaklı "ecrimisil ve tazminat talepli" dava açtığı belirtiliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sözleşme Oyunları...

Sayıştay raporunda ayrıca üniversite sınırlarındaki bir alanın “Yap-İşlet-Devret” şeklinde bir başka işletmeye verilemeyeceğinin de altı çiziliyor.

Bu işlemin de usulsüz biçimde gerçekleştiğini belirten Sayıştay raporunda bundan sonra oluşan devasa “Haksız kazanç” şu ifadeler ile vurgu yapılıyor:

“10 Şubat 2000 tarihli bu senato kararından yaklaşık bir ay önce 14 Ocak 2000 tarihinde,o dönem Rektörü kendi kendisiyle bir “Yap İşlet Devret” sözleşmesi imzalayarak Rektör olarak veren, Vakıf Başkanı olarak da kiralayan sıfatı ile) 20.000 m² yeri Vakfa devrettiği günden 14 gün önceyi kapsayacak şekilde (irtifak başlangıcı 01 Ocak 2000 tarihi olmak üzere)Vakıf ile şirket arasında 10 maddelik Yap-İşlet-Devret sözleşmesi yapılmıştır. Hükümsüz kalan eski sözleşme ile 6760 m² yeri Vakıf adına yine ihalesiz olarak 29 Mayıs 1997 tarihinde bir sözleşmeyle yıllık net 11.000 ABD Doları kira bedeli (her yıl dolar bazında %1 kira artışı) ile 35 yıllığına şirkete vermişken sözleşmenin 5. maddesi ile 2 katından daha fazla bir alanı yıllık sadece 1.000 Usd daha fazla bir bedelle “ Şirket üzerine bina yapılan taşınmazın kullanılmasından dolayı Vakfa hasıla kirası olarak yıllık 12.000 Usd ödemeyi kabul eder.

Ödeme yılda iki defa olmak üzere altı ayda bir yapılır ... her yıl bu bedel üzerinden %1 tutarında zam yapılması esastır ... denilmiştir. Buna göre de; 4 yıldızlı bir otel aylık sadece 1000-1200 \$ bedelle ve mevzuata aykırı olarak üniversite hastanesinin hemen yanında 20.000 m² den fazla alanı kullanmaktadır.”

Sayıştay raporunda söz konusu araziyi usulsüz biçimde kullanan şirketin haksız kazancına ” Üniversite arazisinde resmi olarak tespiti yapılmamış görece son derece geniş bir alanı son sözleşmedeki sınırlarını da aşarak kullanmış, kullandırmış, yapı yapmış,yaptırmış ve kiraya vermiş, bu yolla haksız kazanç elde etmiştir.” ifadeleri ile bir kez daha vurgu yapılmış

Kim Bu Ballı Şirket ve Otel?

Bursa Uludağ Üniversitesi’nden usulsüz biçimde 20 bin M2’lik bir alanın kullanım hakkını,yine usulsüz şekilde imzalanan “YAP-İŞLET-DEVRET” sözleşmesi ile alan,bununla da kalmayarak sözleşme yetkilerini de bu geniş arazi çeşitli 3.şahıslar ile işletme sözleşmesi imzalayarak kira bedeli ile haksız kazanç sağlayan ama en önemlisi 4 yıldızlı bir oteli usulsüz edindiği Bursa Uludağ Üniversitesi’nin arazisine kuran ve buraya sadece aylık 1200 Dolar ödeyen şirketin ismi ise Sayıştay raporunda geçmiyor.

Evet Bursa Uludağ Üniversitesi’nden usulsüz biçimde yapılan sözleşme ve devirler ile elde ettiği arazi kullanım hakkı ile Sayıştay raporunda “İşgalci” olarak nitelenerek bulunan, buraya devasa bir lüks otel diken, bu alandaki restaurant,kafe gibi çeşitli işletmelerden aylık on binlerce lira alan HOLIDAY INN Oteli yaptığı “Ballı kaymaklı” usule aykırı sözleşme ile 4 yıldızlı otel için ayda sadece 1200 Dolar ödeyerek işlerini devam ettiriyor.

İşletmeciler İle Holiday Inn Davalığı

Holiday Inn’e yıllardır yüzbinlerce lira kira ödeyen bazı işletmeler ise bu alanın Bursa Uludağ Üniversitesi’ne ait olduğunu ve kiralalarını Holiday Inn yerine üniversiteye ödemeleri gerektiğini öğrendiğinde şok oluyor ve Holiday Inn Oteli’ni mahkemeye veriyorlar...

Skandal büyüyünce zaten o esnada Sayıştay soruşturmasından geçen Uludağ Üniversitesi apar topar Sayıştay Raporunda da belirtildiği gibi 26/12/2019 tarihinde, 2019/495 dosya numarası ile Bursa 11. Asliye Hukuk mahkemesinde “haksız müdahalenin men’i, durdurmaya ilişkin tedbir ve haksız yararlanmadan kaynaklı “ecrimisil ve tazminat talepli” dava açıyor

ÜNİVERSİTEDEN TİCARİ AMAÇLI KİRALAMA

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, üniversiteye tahsisli taşınmazı ticari amaçla kiraya verdi. Yalnızca eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı kullanım için kiralama izni verilen alana kiracı, baz istasyonu dikti.

YÖK Denetleme Kurulu eski üyesi İbrahim Aydın’ının rektörlüğünü yaptığı Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nin, mülkiyetindeki araziye ticari olarak kullanılmak üzere kiraya verdiği belirlendi.

Ankara Valiliği ile Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 22 Ocak 2013’te protokol imzaladı. Protokol kapsamında üniversiteye tahsis edilen taşınmazların kiralananın önü açıldı. Ancak kiralanan taşınmazlar için “İnşaat yapılmaması” şartı koşuldu. Protokolde ayıca, taşınmazların yalnızca eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı kullanılmak üzere kiralanabileceği belirtildi. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara Valiliği ile yaptığı protokole çiğneyerek kiralama yaptı. Yalnızca eğitim sağlık ve sosyal amaçlı kullanılmak üzere kiraya verilmesine izin verilen taşınmazlardan birinin, bir telekomünikasyon şirketine ticari ve reklam amaçlı verildiği öğrenildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kiralama şartları arasında yer alan, “İnşaat yapılmaması” koşulu da hiçe sayıldı. Telekomünikasyon şirketli, kiraladığı alanın bir kısmını baz istasyonu olarak kullandı. Üniversite yönetimi, protokole aykırı kiralama işlemini, “Taşınmazlarının bir kısmının baz istasyonu olarak kiraya verilmesi, öğrencilerin iletişim sorununun çözülmesine yöneliktir” ifadeleri ile savundu.

VAKFA KELEPİR YURT

Erzurum Atatürk Üniversitesi’ne tahsis edilen arsa üzerinde yapılan ve 2016’da 113 bin lira kira alınan 7 katlı öğrenci yurdunun, 2017’de, yıllık 5 bin 210 liraya bir vakfa pazarlık usulü ile kiralandığı ortaya çıktı.

Vakfın adının açıklanmadığı Sayıştay raporuna göre, yurdun bazı tadilat ve eksiklikleri üniversite tarafından karşılanırken harcanan tutar 5 yıllık toplam kira bedelinin çok üstünde gerçekleşti. Söz konusu yurdun kiralandığı vakfın İnsan Vakfı olduğu öğrenildi.

Sayıştay’ın, Atatürk Üniversitesi 2019 yılı Denetim Raporu’na göre, mülkiyeti Hazine’ye ait olan bir arsa, 1992’de Atatürk Üniversitesi’ne tahsis edildi. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile 2010’da imzalanan ve üniversiteye 10 yıllığına yetki veren protokol ile de 7 katlı yurt yapıldı. Protokolde, yurdun kiraya verilebileceği ancak kira süresinin protokol süresini aşmayacağı belirtildi. Ama daha önce özel bir şirkete kiralanan ve 2016’da 113 bin lira kira alınan yurt, 2017-2022 yılları için pazarlık usulü ile bir vakfa kiralandı. Vakfın adının açıklanmadığı raporda, “Vakfa kiralama işleminde bina rayıcı değil, kira rayıcı bu miktar üzerinden dikkate alınmıştır. Böylece kira yaklaşık bedeli olarak çok düşük bir miktar ortaya çıkmış; yurt, yıllık 5 bin 210 TL üzerinden kiraya verilmiştir. Yine özel şartlara göre yurt mutfağı ile bulaşıkhanenin tadilatı, doğalgaz dönüşümü, seminer salonu ile içinin tefrişatı (50 masa ve 200 sandalye) üniversite tarafından karşılanmıştır. Yalnızca bu masraflar bile 5 yıllık toplam kira bedelinin çok üstünde” denildi.

Üniversite Sahiplendi

Rapora göre, kiralama sırasında oluşturulan birçok belgede de mülkiyeti Hazine’de olan taşınmazın fiili durumu olarak “üniversitenin özel mülkiyetinde” yazdığı tespit edildi. Raporda, “Anılan taşınmazın kiralama usulü, kanun ve yönetmeliklere aykırıdır. Hatalı bir süreç izlenerek yapılan bu kiralamanın sonlandırılarak yurt binasının kanun ve yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde öğrenci kullanımına sunulması gerekmekte” ifadeleri kullanıldı.

Mevlevihanede Faaliyetler Sürüyor

Yurdun görevlileri, yurdun 2017’de kiralandığını doğrularken, konuyla ilgili ulaşmaya çalıştığımız üniversite birimleri telefonlara yanıt vermedi. Yurdu kiralayanın ise İnsan Vakfı olduğu öğrenildi. Vakfın tarihçesinde, “İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır” hadisi şerifini kendine şiar edinen İnsan Vakfı, 1992 yılında kurulmuştur. İnsan ve Medeniyet Hareketi çatısı altındaki en eski kurum olan İnsan Vakfı, Bahariye Mevlevihanesi’nde faaliyetlerini sürdürmekte” ifadeleri yer alıyor. İnsan ve Medeniyet Hareketi’nin internet sitesinde ise “İnsan ve Medeniyet Hareketi’nin kökleri 70’li yıllarda Milli Türk Talebe Birliği ve Akıncılar Derneği etrafında bir araya gelen, bu topraklarda İslamın sesi olmayı kendine şiar edinmiş o yıllardaki üniversite gençliğidir” deniliyor.

SİYER VE HADİS DERSLERİ PROJESİ SAPTIRDI

Dershanelerin kapatılmasının ardından açılan 'Destekleme ve Yetiştirme Kursları' giderek amacından uzaklaştı. Yalnızca 5’inci ve 12’nci sınıf öğrencileri için planlanan ve “akademik gelişime destek” amacını taşıyan kurslara Siyer, Hadis ve Beden Eğitimi dersleri de eklenince maliyet ciddi yük haline geldi.

Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ve özel okullarda okuyan öğrenciler ile lise mezunu öğrencilerin “akademik gelişimlerine katkı sağlamak” amacıyla hayata geçirilen destekleme ve yetiştirme kursları, temel amacından giderek uzaklaştı. Açılan kurs sayısı ve ders türlerinin fazlalığı, eğitim bütçesi üzerinde ciddi bir yük haline geldi.

MEB, bu kursları Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın talimatı ile kapatılan dershanelere alternatif model olarak devreye sokmuştu.

Maliyetler Katlandı

Bakanlığın resmi verilerine göre, mevzuat kapsamında yalnızca beş ve 12’nci sınıf öğrencilerinin katılabildiği kurslar, uygulamada hemen her okulda açıldı. Öğrencilerin akademik gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan kurslarda Siyer, Hadis, Beden Eğitimi gibi dersler de açılınca maliyetler giderek katlandı. Mevzuata aykırı şekilde yedi, sekiz, 11 ve 12’nci sınıflar için açılan kurslardan bazıları; Müzik, Yaşayan Diller, Görsel Sanatlar alanlarında oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Siyer ve Hadis Kursu Talep Görmedi

Destekleme ve yetiştirme kursları adı altında açılan derslerin katılım durumuna ilişkin veriler ise öğrencilerin tercihini ortaya koydu. Öğrenciler en çok Matematik, Türkçe ve Fen Bilimleri derslerine yönelik kurslara katılırken, Siyer ve Hadis derslerinin kursları en az tercih edilen kurslar arasında yer aldı.

Destekleme ve yetiştirme kurslarında görev yapan öğretmenlere ödenen ders ücretlerinin genel müdürlüklere göre dağılımı da dikkati çekti. Akademik eğitim veren Fen, Sosyal Bilimler ve Anadolu gibi lise türlerini çatısı altında toplayan Ortaöğretim Genel Müdürlüğü 261 milyon TL kurs ücreti ödemesi yaptı. İmam hatipleri bünyesinde bulunduran Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün kurs ücreti ödemesinin ise 256 milyon TL olduğu bildirildi.

Kursların İçeriği Doldurulamadı

Eğitim uzmanı ve CHP Grubu Eğitim Danışmanı Ali Taştan, bu kursların amacına ulaşamadığının Sayıştay raporlarında açıkça görüldüğünü söyledi. Destekleme ve yetiştirme kurslarının her dönem başında yoğun olarak açıldığını, ancak bir kısmının dört hafta sonra devamsızlık nedeniyle kapandığını belirten Taştan, şunları kaydetti:

“Milli Eğitim Bakanlığı bu kursların programlarını ve içeriğini dolduramamıştır. Öğretmen ve öğrencilere gerekli olan dökümanlar yeterli değildir. Ayrıca tüm derslerden destekleme ve yetiştirme kursu açılması doğru değildir. İhtiyaç duyulan alanlar dışında kalan derslerle ilgili sadece etkinlik düzeyinde faaliyet yapılmalıdır. Matematik ve Fen Bilimleri derslerinin en fazla tercih edilmesinden bakanlık gerekli mesajı almış olmalıdır.”

6 YILDIR HIÇBİR İŞ YAPMAYAN ENSTİTÜ

Kurulduğu günden bu yana hiçbir iş yapmayan Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü Sayıştay raporunda

Sayıştay'ın Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2019 yılı denetim raporuna göre, 2014'te Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak kurulan Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü, 6 yıl boyunca hiçbir iş yapmadı.

Enstitünün kuruluş amacı, bozulan insan sağlığının düzeltilmesine ve korunmasına katkı sağlamak olarak belirlendi. Enstitüden bu amaç doğrultusunda araştırma ve geliştirme çalışmaları yapması beklenildi.

Buna karşın söz konusu enstitü, 2014-2017 yılları arasında hiçbir faaliyette bulunmadı. Kuruma bir başkan bile atanmadı. Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanı, 2017'de “vekâleten” enstitü başkanı olarak görevlendirildi.

Kuruma 2018-2019 dönemi için idari personel atandı. Enstitü, 2018-2019 döneminde sadece Sağlık Bakanlığı tarafından organize edilen iki toplantıda, Enstitü Başkanı tarafından vekâleten temsil edildi. Bunun dışında herhangi bir çalışması olmadı. Öte yandan enstitünün internet sayfasında da kurum çalışmaları ya da üyeleri hakkında herhangi bir bilgi yer almıyor.

KENDİ FAKİR 'GÖNLÜ ZENGİN'

Üniversitelerin ödenek üstü harcama tutarlarına göre sıralandığı listede 6,3 milyon TL ile ilk sırada yer alan Selçuk Üniversitesi'nin, yerleşkesindeki 20 bin 100 metrekaarelik alanı PTT'ye tahsis ettiği açığa çıktı.

Üniversiteye tahsisli taşınmazların kamu kurum ve kuruluşları ile dernek ve vakıflara ücretsiz tahsisi uygulamalarının bir yenisini daha belgelendi. Selçuk Üniversitesi'nin, mülkiyetindeki 20 bin 100 metrekaarelik alanı Konya PTT Başmüdürlüğü'ne süresiz ve ücretsiz olarak tahsis ettiği ortaya çıktı.

Sayıştay denetimleri ile açığa çıkan tahsis işleminin ardından üniversite ile PTT arasında herhangi bir kira sözleşmesi imzalanmadığı da anlaşıldı.

Yönetim Kurulu Karar Verdi

Sayıştay, 2019 yılı denetimleri kapsamında Selçuk Üniversitesi'nde incelemeler gerçekleştirdi. Üniversitenin PTT'ye ücretsiz ve süresiz olarak alan tahsis etmesi Sayıştay denetçilerinin incelemelerine takıldı. Tahsis işleminin Şubat 2011'de Yönetim Kurulu Kararı ile gerçekleştirildiği ve tahsis edilen alanın toplam büyüklüğünün 20 bin 100 metrekaare olduğu bildirildi.

Kira Sözleşmesi İmzalanmadı

Denetçiler, üniversitenin PTT Başmüdürlüğü'ne yaptığı bedelsiz ve süresiz tahsisin mevzuata uygun olmadığına dikkat çekti. Bir kiralama sözleşmesi olmaksızın böyle bir tahsis yapılması nedeniyle üniversitenin kira gelirinden

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

mahrum kaldığının da altını çizen denetçiler, “Devlet İhale Kanunu çerçevesinde üniversitenin mülkiyetinde bulunan bir taşınmazın PTT Başmüdürlüğü’ne ancak kira sözleşmesi ile kullanım hakkı sağlanması mümkündür” değerlendirmesinde bulundu.

6,3 Milyon TL Harcama

Sayıştay’ın 2019 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi’ne göre Selçuk Üniversitesi, bütçe büyüklüğünün milyonlarca lira üstünde harcama yaptı. Üniversitelerin ödenek üstü harcama tutarlarına göre sıralandığı listede ilk sırada yer alan Selçuk Üniversitesi, 2019 yılında 6,3 milyon TL harcadı.

EK DERS ÜCRETLERİ KESİLMELELİ

Covid-19 salgını nedeniyle 16 Mart 2020 tarihinde eğitime ara verilen okullarımızda 23 Mart sonrasında uzaktan eğitime geçilmiştir ve bu süreçte öğretmenlerimiz, salgın devam ederken öğrenme kaybı yaşanmasını önlemek için büyük çaba harcamışlardır.

2020-2021 eğitim öğretim yılı ise 31 Ağustos 2020 tarihinde başlamış, 21 Eylül 2020 tarihinden itibaren ise uzaktan ve/veya yüz yüze eğitim faaliyetleri başlamıştır. Ancak geçtiğimiz altı aylık süreçte çözülmeyen sorunların yanısıra, **geleceğimizi yetiştiren öğretmenlerimiz ek ders ücretleri konusunda kaygı yaşamaktadır.**

Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü ve Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamalar, öğretmenlerin ek ders ücretleri ile ilgili belirsizlikleri çözmekte; aksine **öğretmenlerin bu zor süreçte yaşadığı sorunları artırmaktadır.**

Uzaktan eğitim döneminde verilecek ek ders ücretlerinin canlı dersler ile sınırlandırılması, canlı dersler dışında sürekli öğrencileri ve veliler ile iletişim halinde olan, **eğitimin aksamaması için çabalayan öğretmenlerin hakkını gasp etmektir.** Rehber öğretmenlerin ek ders ücreti alması için gereken şartlarda bulunan “fiili görev yapması” ibaresinin uzaktan eğitimi kapsayıp kapsamadığı, öğretmenler için bir soru işaretidir.

Eğitim, geleceğimizi şekillendiren en önemli unsurdur ve demokrasimizin geleceği, toplumsal sorunların çözüme ulaşması, hoşgörü ortamının yerleşmesi, bilgi ve birikimlerimizle dünya ile rekabet edebilmemiz için eğitim, hayati bir öneme sahiptir. Öğretmenlerimizin ve eğitim sisteminin sorunları, bir kader değildir. Ancak bugün gelinen noktada, eğitim sistemindeki “sistemsizliğin” yanısıra, bunca soruna ve yaşadıkları zorluklara karşın evlatlarımızı yetiştirmek için Anadolu’nun dört bir yanında heyecanla görev yapan, çocuklarımızı ve geleceğimizi emanet ettiğimiz kıymetli öğretmenlerimiz borçlarla mücadele etmektedir.

Yaptıkları mesleğin saygınlığını yitirdiği kaygısının yanı sıra, geçim sıkıntısı kaynaklı psikolojik sorunlar yaşamakta ve gelecekte ümitlerini kesmektedir. **Geleceğimizi yetiştiren öğretmenler, yoksulluk sınırının yarısından az maaş almaktadır ve ailelerinin ve kendilerinin temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta güçlük çekmektedir.**

Salgın sürecinde sosyal devlet olmanın sorumluluğunu üstlenmeyip tüm sektörlerden milyonlarca çalışanı yalnız bırakan iktidar, geleceğimizi yetiştiren öğretmenleri de bu süreçte desteklemek yerine tasarruf etmek için ek ders ücretlerinde kesintiye gitme yolunu seçmiştir. Öğretmenlerin koşullarını iyileştirmek için neler yapılması gerektiğini konuşmak yerine bugün öğretmenlerin hakkı olan ek ders ücretlerindeki kesintiyi konuşuyoruz.

Uzaktan eğitim sürecinin tüm bilinmezliğine rağmen, öğrencilerinin eğitimden kopmaması, öğrenciler arasında eşitsizlikler yaşanmaması için çabalayan öğretmenlerin ek ders ücretleri üzerinden yaşadığı bu mağduriyet bir an önce çözülmelidir.

Bakanlık tarafından, yüz yüze eğitime geçilmesi beklenmeden, yönetici ve öğretmenlerin ders dağılımları yapılmalı, haftalık ders programları belirlenmeli ve ek ders onayları alınmalıdır. Öğretmenlerin ders/ek ders ücreti mağduriyeti bu şekilde önlenmelidir.

Yıllar	Öğretmen Maaşı (TL) 9/1 Derece	Öğretmen Maaşı ABD Doları	TL/ ABD Doları	Çeyrek Altın (Adet)	Çeyrek Altın (TL)
2009	1.302	874	1,49	15	87
2010	1.387	957	1,45	13	105
2011	1.592	838	1,90	9,5	167
2012	1.769	972	1,82	10	169
2013	1.894	919	2,06	13	147
2014	2.148	942	2,28	15	143
2015	2.339	772	3,03	14	168
2016	2.628	865	3,04	12	215

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2017	2.891	780	3,57	11	257
2018	3.320	541	6,14	9	356
2019	3.895	654	5,95	9	452
2020	4.270	557	7,66	5,5	756

Öğretmenlerin gelirlerinin yetersizliği, eğitimin niteliğini de düşürmektedir. Son 11 yıla ait öğretmen maaş tablosu, öğretmenlerimizin gelir yetersizliğinin bir göstergesidir. Bu nedenle **öğretmenlerin ek ders ücretlerinin kesilmesi değil, aksine özlük haklarında ve maaşlarında bir iyileştirmeye gidilmesi gerekmektedir.**

Güçlü bir gelecek ve Türkiye'nin dünyada hak ettiği yere ulaşması için **eğitim sisteminde yaşanan sorunları ve öğretmenlerin sorunlarını çözmemiz gerektiği** unutulmamalıdır.

UZAKTAN EĞİTİM DEĞERLENDİRMESİ

Anadolu Eğitim Sendikası üyesi 3592 öğretmen ile gerçekleşen ve uzaktan eğitim sürecinin değerlendirildiği anketinin sonuçlarına göre;

- Uzaktan eğitim süreci ve kademeli olarak geçilecek yüz yüze eğitim sürecinde detaylar hakkında bilgilendirildiğini ifade eden **öğretmenlerin oranı yalnızca yüzde 12,9.**
- Görev yaptıkları okulları dezenfektan, **hijyen malzemesi konusunda yeterli gören öğretmenlerin oranı yüzde 30,9.**
- Öğretmenlerin **yüzde 20,6'sı ise iken okullarında temizlik görevlisi olmadığını** söylüyor. Bu sonuç, okulların hijyen açısından yaşanan sorununu gösteriyor
- Uzaktan eğitim sürecinde hiçbir teknolojik destek almayan öğretmenlerden bu süreçte kendi bütçelerinden teknolojik **ihtiyaçlarını karşılayan öğretmenlerin oranı yüzde 40,5.**
- Halen teknolojik desteğe **ihtiyacı olan öğretmenlerin oranı ise yüzde 20,2.**
- Öğretmenlerin **yüzde 68,5'inin evinde kendinden başka uzaktan eğitime katılan** var.
- **Öğretmenlerin yüzde 78,8'i** EBA TV veya canlı ders saatlerinin planlanması ve uygulamasını öğrencilerin seviyelerine uygun bulmuyor.
- Uzaktan eğitimin öğrencilere **yararlı olduğunu düşünen öğretmen oranı ise yalnızca yüzde 9,1.**
- Canlı derslere katılımda öğrencilerin tamamının derse katıldığını belirten öğretmenlerin oranı **yüzde 6,1 iken**, öğretmenlerin **yüzde 59,2'si öğrencilerin çok azının** canlı derse katıldığını ifade ediyor.
- Öğrencilerin **yüzde 64,3'ü canlı dersleri tercih ediyor. EBA TV'yi tercih eden öğrenci oranı ise yüzde 35,7.**
- Canlı derslere katılımda, öğrencilerin **yüzde 79'u telefon, yüzde 7,6' sını tablet, yüzde 13,4'ü ise bilgisayar** kullanıyor.
- Eğitim aracı olmadığı için sınıfının **yarıdan fazlası derslere katılmayan öğretmenlerin oranı yüzde 39,4.**
- Evinde eğitim aracı ve internet erişimi olduğu düşünülün; ancak uzaktan canlı **eğitime katılmayan öğrenci oranı yüzde 24,2.**
- **Öğretmenlerin yüzde 10'u** ise uzaktan eğitim sürecinde eğitim-öğretim faaliyetleri dışında **düğün denetimi, fiyasyon vb. görevlerde** yöneticiler tarafından resen görevlendirilmiş.
- Öğretmenlerin **yüzde 13,7'si uzaktan eğitim canlı derslerini** aktif olarak veremiyor.
- Öğretmenlerin **yüzde 94'ü ise EBA canlı derslerin girişlerinde sıkıntı yaşıyor.**
- Öğretmenlerin **yüzde 60,3'ü velilerin uzaktan eğitime destek** verdiğini düşünüyor ve uzaktan eğitimde velilerin desteğine daha çok ihtiyaç olduğunu belirtiyor.
- Ankete katılan öğretmenlerden **yüzde 83,6'sı telafi eğitimi kapsamında ödenmeyen ek ders ücreti uygulamasını doğru bulmuyor.**

Tüm bu sonuçlar, Mart ayından bu yana sorunları çözülemeyen uzaktan eğitimde yaşananları doğrudan göstermektedir. Bu durumun telafisi yapılmaz ise hem okullaşma hem de öğrenme olumsuz etkilenecektir.

KÖTÜ MUAMELENİN CEZASI İHTAR!

Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde, yalnızca bir yılda hastalara kötü muamelede bulunduğu belirtilen 11 personel hakkında inceleme yapıldı. Hastane yönetimi ise kötü muamele uyguladığı ileri sürülen personel hakkında bir adli işlem başlatmayarak sadece 'ihtarda' bulundu.

Üyeleri AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından atanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) yetkileri, Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'ni ziyaret ederek dikkat çeken bir rapor hazırladı.

TİHEK'in Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyaret Raporu'nda, hastaları darp ettiği belirtilen hemşire, sağlık memuru ve temizlik görevlisi olarak çalışan personeller hakkında yapılan incelemelerin ardından hastane yönetimini tarafından sadece ihtarda bulunulduğu belirtildi. Raporda, personeller hakkında hiçbir adli işlem yapılmadığı aktarıldı.

Bir Yılda 11 Çalışan Hakkında İnceleme

Raporda, hastanede son bir yılda kötü muamelede bulunduğu iddia edilen 11 çalışanın olduğu belirtildi. Raporda, hakkında kötü muamele iddiasında bulunulan ve kusurlu olduğu tespit edilen çalışanlar hakkında yalnızca ihtarda bulunulduğu ve dört iddianın ise asılsız olduğunun belirlendiği ifade edildi.

TİHEK heyeti, işkence ve kötü muamele iddiaları söz konusu olduğunda derhal adli süreçlerin başlatılması, ayrıca, yapılan idari tahkikat sonucu böylesi muamelede bulunduğu tespit edilen personelin görevine son verilmesi veya iş akdinin sonlandırılması gerektiğini de vurguladı.

Darp Edilip Edilmediği Tespit Edilememiş

TİHEK üyelerinin görüştüğü bir hasta ise bir temizlik görevlisinin kendisini küfür ederek darp ettiğini ve şiddete maruz bırakıldığı için iyileşemediğini söyledi. Raporda bu olaya ilişkin, "Hastanın darp edildiğini söylediği yerdeki kamera görüntülerinde, hastanın servis girişinden yemekhaneye doğru gittiği ve o sırada yemekhanenin ortasında iki temizlik personeli olduğu görülmüştür. Hasta kamera açısı içerisine girmediği için hastanın yemekhane içerisindeki hareketleri görülememiştir. Açıklanan nedenlerle, hastanın darp edilip edilmediği tespit edilememiştir" dendi.

Psikiyatrist Ve Psikolog Sayısı da Yetersiz

Raporda, hastanenin personel durumuna ilişkin de "Hem hekim sayısının çok az olması hem de hekimlerin kurum dışında görevlendirilmesi sonucu özellikle psikiyatrist sayısının verilen görevler için yetersiz olduğu kanaatine varılmıştır" denilerek şu ifadeler yer verildi: "Hastanede 317 hasta olmasına rağmen, idari görevler yapanlar dahil, yalnızca 10 psikiyatrist ve 8 psikolog olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca psikiyatristler, hastane dışında pek çok görevi de yürütmektedir. Bu kapsamda, psikiyatrist ve psikolog sayısının yetersiz olduğu ve ivedi olarak artırılması gerektiği değerlendirilmektedir."

İLAÇ KARABORSAYA DÜŞTÜ REMDESİVİR BULUNMUYOR

Sağlık Bakanlığı'nın tedavi rehberinde güncelleme yapması gerektiğini belirten TTB Covid-19 İzleme Grubu Üyeleri, "Ciddi yan etkileri olduğu bilinen hidrosiklorokin tedaviden çıkarılarak, hafif olgularda Favipiravir, orta-ağır olgularda Remdesivir rehberine alınmalı" ifadelerini kullandı.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Covid-19 İzleme Grubu Üyeleri Prof. Dr. Özlem Kurt Azap ve Doç. Dr. Osman Elbek, Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı Covid-19 enfeksiyonuna yönelik hasta tedavi rehberinin değiştirilmesi gerektiğini bildirdi.

Azap, "Tedavi süreci gözden geçirilmelidir. Yapılan araştırmalarda tedavide yeri olmadığı belirtilen ve ciddi yan etkileri bilinen hidrosiklorokin tedaviden çıkarılarak, hafif olgularda favipiravir, orta-ağır olgularda remdesivir rehberine alınmalıdır" dedi. Elbek ise Covid-19'u ağır seyreden hastalardan sadece parası olanların karaborsada bulunan Remdesivir isimli ilaca ulaşabildiğine dikkati çekti.

Prof. Dr. Azap, sağlık hizmetlerine ulaşımında yaşanan ciddi sıkıntıların yanı sıra tedavi sürecinde de bir dizi sorun olduğunun altını çizerek şunları söyledi:

"Tedavi ile ilgili tartışmayı hidrosiklorokin ilacından başlatmak gerekiyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün uyarılarına karşın Sağlık Bakanlığı'nın resmi sitesinde yer alan ve en son 9 Eylül'de güncellenen hasta tedavi rehberinde de bu ilacın yer aldığını gördük. Bu ilacın tedaviye bir etkisinin olmadığı açığa çıktı.

Kullanımda olan favipiravir ilacının klinik çalışmalarda da olumlu sonuçları olduğu için kullanılması anlaşılabilir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Fakat artık dünya genelinde Remdesivir kullanılıyor. Klinik çalışmalarda bu ilaç öne çıktı. Özellikle orta ve ağır hastalarda kullanılan bu ilacın olumlu etkisi olduğu gözlemleniyor. Her hasta için değil ama ağır hastalar için bu ilacın rehberine girmesi gerekiyor.”

Parası Olmayanlar Tehdit Altında

Doç. Dr. Elbek ise dünyanın önemli dergilerinde yayımlanan çalışmalarda hidroklorokin ilacının hiç bir şekilde işe yaramadığının ortaya konulduğunu belirtti. Sağlık Bakanlığı'nın bu ilaç yerine remdesivir ilacını rehberine alması gerektiğinin altını çizen Elbek, şunları anlattı:

“Remdesivir ilacına erkenden başlandığı takdirde ağır hastalarda olumlu sonuç verdiği biliniyor. Ölüm oranının fazla olduğu ülkemizde de ağır hasta sayısı oldukça fazla. Bu gruba remdesivir ilacı şansını tanımak gerekiyor. Aksi takdirde karaborsa yaratılıyor. Bu durumda da parası olan ağır hastalar Remdesivir ilacına ulaşabiliyor, cebinde parası olmayanlar erişemiyor. Bu ilaç karaborsada değil Sağlık Bakanlığı'nın tedavi rehberinde yer almalıdır. Ağır Covid-19 hastaları bu ilaca erişebilmelidir.”

Pandeminin Merkezi Yeniden İstanbul

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın İstanbul'daki vaka sayısına ilişkin '1 ayda yüzde 50' arttı sözlerini uzmanlar değerlendirdi.

İstanbul'da önemli bir artış yaşandığının altını çizen İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Nilay Etiler, “Bakanın açıklamalarına bakılırsa pandeminin merkezi İstanbul'a tekrar kaymış oldu. Pandeminin başında da vakaların yüzde 60'ı İstanbul'da denmişti. Sonra ikinci artış başladığında daha çok Anadolu'da, yüzde 40'ı İstanbul'da dendi. Ama şuan yine vakaların yarısı İstanbul'da deniyor. Nisan Mayıs aylarına oranla vaka sayısı daha az bildiriliyor olmasına rağmen biz sahada daha yaygın vaka görüyoruz” ifadelerini kullandı.

Tedbir Alınmadı

Tedbir alınmadığı sürece artışın devam edeceğine dikkat çeken İstanbul Tabip Odası (İTO) Genel Sekreteri Prof. Dr. Osman Küçükosmaoğlu, “Bakan yaptığı açıklamasında vakaların arttığını söylüyor. Biz de sahadan vakaların arttığı yönünde bilgi alıyorduk. Tatil dönüşü İstanbul'da yaşanan nüfus artışıyla ek tedbirler alınmadı. Toplu taşıma vs. gibi ortamlardaki yoğunluk nedeniyle vaka artışı yaşanması zaten bekleniyordu. Vakaların, Haziran Temmuz ayındaki verilerin iki katı olduğunu söyleyebiliriz. Ve bu artış hızıyla Nisan aydaki sayıları tekrar görebiliriz” dedi.

HALK AŞI BEKLİYOR BAKANLIK SUSKUN

Koronavirüs salgınının etkilerinin derinden hissedileceği kış ayları öncesinde talebin artmasıyla grip aşısı tartışmaları sürüyor. 65 yaş üstü, kronik rahatsızlığı olan yurttaşın sonbahar öncesi grip aşısı olması gerektiği uyarıları yapılırken bu aşığı temin etmek isteyen Türk Eczacıları Birliği'ne (TEB) yanıt bile verilmediği ortaya çıktı.

CHP Ankara Milletvekili, Eczacı Gamze Taşcier, TEB'in grip aşısı için sorumluluk aldığını kaydederek, “TEB aşı firmalarıyla görüşmeler gerçekleştirmiş. Bu görüşmeler neticesinde de firmalarla 1,5 milyon doz aşı için anlaşmış. Hem de dolar bazında geçtiğimiz yıldan daha iyi bir fiyata bu anlaşmayı gerçekleştirmiş. Bu durumu Sağlık Bakanlığı'na yazılı olarak bildirmişler ve getirebileceklerini ifade etmişler ancak Bakanlıktan 15 gündür yanıt alamamışlar” dedi.

CHP'li Taşcier, Sağlık Bakanlığı'ndan bazı yetkililerin ise TEB'i Devlet Malzeme Ofisi'ne (DMO) yönlendirdiğini dile getirerek durumu 'ciddiyetsiz' olarak nitelendirdi ve ekledi:

“Hali hazırda Sağlık Bakanlığı'nın getirdiği ve getirmesi gereken bir sağlık ürünü olan aşı konusunda topun DMO'ya atılması aklın mantığın almayacağı bir durumdur. Acaba Sağlık Bakanlığı, grip aşısı getirmek istemiyor mu? Bu kadar umursamazlığın başka bir açıklaması olamaz.”

İhtiyaç 10 Milyon Aşı

Grip aşısına talebin, koronavirüs salgını nedeniyle geçtiğimiz yıllara oranla bir hayli yüksek seviyede olduğuna dikkat çeken TEB, “Tedarikçi firmalar tarafından yapılan açıklamalar ülkemize gönderilecek aşı miktarının talebi karşılamayacağını açıkça gösteriyor” uyarısında bulundu. Grip aşılarının 15 Ekim tarihinden sonra 1,5 milyon doz civarında geleceği bilgisini paylaşan TEB, açıklamasında şu ifadelere yer verdi: “Aşı sayısının yeterli olmaması durumunda eczanelerimizde kaosun yaşanacağı, eczacılarımız ile hastalarımızın karşı karşıya geleceği ve en önemlisi de halk sağlığının zarar göreceği ortada. Grip aşısı sayısının yetersizliğinin yanı sıra aşılarda dağılımı konusundaki yöntemin belirsizliği de bizleri kaygılandırmakta.”

SAYILARLA COVID-19

Gaye Usluer-CHP PM Üyesi

COVID-19 salgınında dünyada 9'uncu ay, Türkiye'de ise neredeyse 7'nci ay bitti. Salgın tüm dünyada fırtına estirmeye devam ediyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) haftalık grafiklerine baktığımızda, ülkeler bazında bazı farklılıklar olmakla birlikte, haziran öncesine göre hem hasta sayısında, hem de ölüm oranlarında artış dikkati çekmekte.

Salgında birinci dalga bitti mi? Bu yaşanan 2'nci dalga mı? Esasında bu soruların cevaplarının ne olduğu fazla önem taşıyor. Pandemilerde toplumsal bağışıklık oluşana kadar 9'uncu dalganın da görülebileceğini biliyoruz. Bu nedenle öncelikle şunu kabullenmeliyiz: Salgın devam ediyor.

Covid-19'a karşı etkin bir tedavi halen yok. Hâlâ kullanım onayı almış bir aşı yok. Kritik ve cevaplanması gereken soru şu: "Öyleyse ne yapmalıyız?"

Sürecin yorgunluk oluşturduğunu, kaygıyı ve umutsuzluğu artırdığını biliyoruz. Birçok ülkede bireysel önlemlere başkaldırı, protestolar var.

Her ülke, salgınla savaşta kendince bir yöntem oluşturmaya çalışıyor. Salgını kontrolle yönelik etkin yöntemin oluşturulmasında olmazsa olmaz koşul, salgın yönetiminin bilimsel temelli olması... Yol haritasını belirleyen ekonominin değil, insan sağlığının öncellenmesi...

Türkiye'de siyasi otorite tarafından umursanmayan bir husus daha var: O da salgın yönetiminin şeffaf yapılmıyor olması. Bunu yaptığınızda toplumsal güveni oluşturmuş oluyorsunuz. Doğru olmayan bilginin çoğalmasını engellemiş oluyorsunuz. Daha önemlisi toplumsal güveni oluşturuyorsunuz. Dünyada kabul edilen ortak fikir doğru veriler paylaşıldığında bireylerin bireysel önlemlere –maske, mesafe ve el hijyeni- uyumu artıyor.

Türkiye'de Salgın Nasıl Yönetildi?

11 Mart'ta ilk vaka bildirimine kadar olan sürede, yani 1 Ocak itibarıyla başlamış olan salgına hazırlık sürecinde yapılmış olan en iyi hamle konuya ilişkin Bilim Kurulu oluşturulmuş olması. Ancak bir aylık süreçte görüldü ki, salgın aslında Bilim Kurulu'nun tavsiye kararlarıyla değil, bizzat siyaset kurumunun olmasını istediği biçimde yönetilmeye çalışılıyor.

Sağlık Bakanı'nın iki gün önce televizyonlarda dile getirdiği, "sayısal skorlamadan kazanç sağlama" bizzat iktidar tarafından yapılmaya çalışıldı. Vaka ve ölüm sayıları için var olandan daha düşük rakamlar verilerek, bir anlamda düşük skorlama yapılarak, yüksek siyasal skor oluşturulmaya çalışıldı. Hedef kısa sürede sürecin şampiyonunu belirlemektir. Ama bugün salgının hâlâ devam ediyor olması, salgın yönetiminde ki başarısızlık skoru tersine çevirdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Türkiye’de başından itibaren vaka/ölüm sayılarına ilişkin güvensizlik oluşmasının nedenleri belli: Bir tarafta salgının bizzat içinde olan sağlık personelinin çalıştıkları hastanelere ait verdikleri vaka/ölüm sayıları var. Diğer tarafta siyaset kurumunun sunduğu rakamlar var. Çelişki, bilim insanlarını, meslek örgütlerini ve hekimleri güvensizliklerini dile getirmeye zorladı.

Somut örnekler vererek ve kendi akışı içinde sırayla devam edelim:

1) Test sorunları: DSÖ, salgını kontrol edebilmenin en önemli yolunun daha çok test yapmak olduğunu bildirdi. Türkiye’nin başından itibaren doğru test stratejisi olmadı. Hâlâ da yok. Covid-19’a ilişkin gerçek rakamların sadece PCR testi pozitif olanlarla açıklanamayacağı çok açık görülmektedir.

2) Hastalık bildirimine dair kodlama sorunları: DSÖ salgının başından itibaren Covid-19 hastalarının bildirimini için iki farklı kod sistemi önermişti. Sağlık Bakanlığı başından itibaren sadece PCR pozitif hastaların bildirimini yapmakta. Konuya ilişkin eleştirilere savunuları “sadece PCR testi pozitif vakaların kesin tanı” olduğu şeklindeydi. Resmi rakamlara sadece PCR testi pozitif olanların yansıtılmasının cevabını hâlâ almış değiliz.

3) Turkuaz renkli tablo ne diyor: Salgının başından itibaren her akşam Sağlık Bakanı tarafından açıklanan turkuaz tabloyu da tarihsel olarak 28 Temmuz öncesi ve 28 Temmuz sonrası olmak üzere iki başlıkta incelememiz önemli. Sağlık Bakanlığı hiçbir açıklama yapmadan 29 Temmuz itibarıyla tabloda bazı başlıkları değiştiriyor. Sadece sağlıkçılar değil, verileri dikkatle izleyen herkes şaşırıyor. Halen veri paylaşımı aynı şekilde devam ediyor. 29 Temmuz’dan beri soruyoruz: 28 Temmuz ve öncesinde turkuaz tablo ile bildirimlerinizde ‘vaka’ terimi kullanılırken, 29 Temmuz ve sonrasında neden ‘hasta’ terimi kullanmaya başladınız? Bir anlamda ‘vaka’ derken ne demek istiyordunuz? ‘Hasta’ diyerek neyi kast ediyorsunuz? Bir başka soru 28 Temmuz ve öncesinde “Toplam yoğun bakım hasta sayısı, Toplam entübe hasta sayısı” bildirimleri yapılırken, 29 Temmuz ve sonrasında bu bildirimlerin yapılmamasının nedeni nedir? Bu sorular neden duymazdan gelindi ve cevaplanmadı? Açıklanması zor.

En nihayetinde iki gün önce Sağlık Bakanı ‘hasta’ tanımı ile ‘vaka’ arasındaki farkı açıkladı: “Her vaka hasta değildir. Çünkü testi pozitif çıktığı halde hiçbir semptom göstermeyenler var ve büyük çoğunluğu bunlar oluşturuyor.”

Türkiye’de hastanın yakın çevresi dahil olmak üzere, temaslılara test yapılmamakta. Filyasyon yani temaslı takibinde sadece karantina uygulaması yapılmakta. Test yapılan kişilerin hemen hemen tamamı –VIP grubu hariç- hastaneye başvuran, semptomu olan kişiler. Hal böyleyken vaka /hasta ayrımı hangi bilimsel ölçüte göre yapılmakta? 29 Temmuz ve sonrasında bildirimlerde “yoğun bakım ve entübe hasta” rakamlarının verilmesinden neden vazgeçilmiştir?

Tüm bu sorulara doğru cevapların verilmesi zorunluluk... Neden mi? CHP Milletvekili Murat Emir, Sağlık Bakanlığı “Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemi Verileri” ni kamuoyuyla paylaştı. Bu veriler ile Sağlık Bakanlığının her gün açıkladığı resmi rakamları kıyasladığımızda gerçek vaka sayımızın bakanlığın bildirimlerinin 20 katı fazla olduğunu gördük.

Sağlık Bakanı, bu belgeler üzerinden uzun bir açıklama yapmak zorunda kaldı. Belgeler yalan diyemedi. Çok uzun bir konuşma yaptı. Ama sonunda anladık ki başından itibaren “verileri doğru açıklayın”, “verileri saklamayın” diyenler haklı çıktı.

Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere siyasal iktidar salgını yönetme biçiminden vaz geçmek zorunda. Her şeyden önce salgın yönetiminde direksiyonun başına bilim insanları geçmeli, yol haritası onlar tarafından belirlenmeli. Bilim insanları belirleyecek, siyaset kurumu uygulayacak...

Toplumsal dayanışma olmadan, salgın yönetilemez!

TABABET, TİCARET, SİYASET

Dr. Mustafa ADIGÜZEL

Pandemi insan yaşamını topyekün tehdit etmeye devam ederken, koronavirüs ülkelerin sağlık altyapılarını da test etmekte, hükümetlerin ise ekonomik kayıp-can kaybı ikileminde tercihlerini, insan odaklı, şeffaf yönetim anlayışında karnesini de ortaya dökmektedir.

Türkiye’de pandemi süreci bilimsel ve şeffaf bir yönetim anlayışı ile değil, Cumhuriyet’in yetiştirdiği nitelikli ve özverili sağlık personelleri ile yürümektedir. Sağlık Bakanı salgını değil, algıyı yönetmektedir. Bu nedenle her akşam malum “yalan saatinde” yine bir gün önceki verilerin neredeyse aynı söylemeye inatla devam ediyor.

Hükümetin pandemi yalanlarının altında üç temel sebep var:

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Birincisi, pandemi sürecinde yaptığı ciddi hataların ortaya çıkması. Ankara'da tek bir merkezde, neredeyse hiç test yapılmadan geçirilen 70 gün, umre dönüşleri, İran sınırındaki toplu geçişlere göz yumulması, Ayasofya açılışı, Kurban Bayramı gibi süreçlerin kötü sonuçlarının ortaya çıkmasını istemiyor.

İkincisi, vaka ve vefat sayılarındaki yükseklik anlaşıldığında, ekonomik yükü fazla olan tedbirlerin alınmasına yönelik toplumsal baskının gelmesini ve geçmişte de bu kadar can kaybının ekonomik önceliklerle yeterli önlem alınmamasından kaynaklandığının toplum tarafından anlaşılmasını istemiyor.

Üçüncüsü de, manipüle düşük vaka ve vefat oranları ile bu salgını da bir fırsata çevirip buradan bir başarı hikâyesi çıkarma girişimidir.

Aslında gerçek durum nedir?

Şu anda Türkiye'de Covid-19 günlük yeni vaka sayısı 15-17 bin bandındadır. Testlerin yüzde 15'i pozitif çıkmaktadır. Bakanlığın açıkladığı sayılar ise tam onda biri kadardır. Bakanın verdiği vefat sayıları da tamamen manipülatifdir. Bakan'ın Türkiye için 63 ölüm bildirdiği 15 Eylül günü sadece Ankara ve İstanbul'un vefat toplamı 64'dür. Aynı gün Ankara'nın vefat sayısı bin 59'a ulaşmıştır. Türkiye'de şu ana kadar 5 büyük kentin kayıtlı koronavirüs cenaze sayısı 9 bini geçmiştir. Ancak Bakan'ın açıkladığı tüm Türkiye genelindeki sayı 7 binlerdedir. Bakan'ın kendi ifadesi ile 140 bin karantina kaçağı varken ve bulaştırmacılık indeksi 1.0 üstünde iken, Bakan kendisi ile çalışmaktadır. İsveç'te evinde izlenen bir hastaya uçak gönderip bunu şova çevirmeye kalkan hükümet, buradaki on binlerce pozitif insanı aynı şekilde evine gönderirken, kendi arabıyla, kendi imkânlarıyla git demektedir. Sonra da, "Bunlar ortalıkta dolaşiyor" diye şikâyet etmektedir. Şu anda her apartmanda en az bir vaka vardır. Bu şekilde giderse yılbaşına kadar Covid-19 her eve girmiş olacaktır.

Sağlık Bakanı'na bu yanlış bilgileri söyleten Erdoğan'dır. Ama yalanı kim söylediği önemli değil; yalan, yalandır. Kişilerin yalan konuşması kendilerini bağlar. Ancak devlet adına söylenmesi utanç vericidir. Bilim Kurulu da hükümetin yalanlarına inandırıcılık katmak ve sürecin bilimsel yönetildiğine dair algı oluşturmak için kullanılmaktadır. Bu kuruldaki sadece dört üyenin çalıştığı hastanenin günlük vefat sayısı bile bakanın Türkiye için açıkladığı sayıdan yüksek iken ağzını açıp tek kelime etmiyorlar. 1980 darbesi sonrası Anayasa yapmak için oluşturulan Danışma Meclisi bile sıkıyönetim şartlarında bunlardan daha halka ve medyaya açıktılar. Salgının başında TBMM'de Sağlık Bakanı'na, Bilim Kurulu'na bir sözcü seçilmesini, alınan kararların siyasetin süzgecinden geçmeden insanlara ulaştırılmasını talep etmişim. Bunun neden yapılmadığını bugünlerde daha iyi anlıyoruz.

Hükümet resmen toplumu aldatıyor. Bu şekilde hem ekonomik kaygılar ile yeterli önlem almayarak, bu işe siyasi kazanımlar ve kayıplar penceresinden bakarak hem insanlara salgının boyutlarını gizleyip rehavete sevk ederek, hem de hasta insanları evlerinde kontrolsüz alanlara göndererek açıkça ölüme sebebiyet veriyor. Bu yönetim tarzı bu ucube sistemde bir tek kişinin nasıl bilimsel kuralları göz ardı edebildiğini, can kayıplarına yol açıp sonra da bunları yok sayabildiğini göstermektedir.

Hükümete yakın bazı iş insanı ve siyasiler ise bütün bu can pazarına rağmen salgını fırsata çevirmeye çalışıyor. Başlangıçta farklı sektördeki birçok fabrika hızlıca maske üreten işletmelere çevrilerek, serbest bölge kapsamına alınıp 1/1 kuralına uymadan özel ihracat izni verildi. Milyarlarca maskeyi tanesi 1 dolardan ihraç ettiler ve Türk insanı aylarca maske bulamadı. Sonra da kâğıttan, ped malzemedeki üretilmiş etkisiz maskeler gönderildi. Şu anda bile piyasada 300 firmadan 18 tanesi dışındakiler fason üretim yapıyorlar ve bu maalesef göz ardı ediliyor. Bu şekilde maske üretim ve tedarik zincirinde de hükümetin maskesi düşmüştür. Keza alkol ithalatı ve ihracatı da benzer bir durumdur.

Birçok sektör pandemiden ölümcül düzeyde etkilenmiştir. Yeterli destek verilmeyen ve hiç destek verilmeyen sektörler batmıştır. Birçok kapanan işyerinin tekrar açılması mümkün değildir. Onlarla birlikte milyonlarca kişi işsiz kalmıştır. Salgın nedeniyle kapatılan işyerlerinden bile geçici vergi alınmıştır. Hükümet geniş halk kesimlerine böyle cimri iken, hatta para toplamak için kampanya düzenlerken garanti dolar ödemeli yap işlet devret projelerinin ödemelerine devam etmekte, pandemi yandaşlara dokunmamaktadır.

Sağlık personeline başlangıçta balkondan alkış yapan siyasiler, şimdi Bahçeli örneğinde olduğu gibi sosyal medyadan tokat göstermektedirler. Sağlıkçılar artık tükenmişlik yaşamaktadır. Şu anda 30 bin sağlık çalışanı Covid'e yakalanmış, birçoğu hayatını kaybetmiştir. Ailelerinden uzakta, fazladan mesai yaparak hem salgına hem de vücutlarına karşı direnmeye çalışıyorlar. Covid halen meslek hastalığı sayılmıyor. Ek ödemeler çoğu yerde yapılmıyor.

Günlerce evine gidemeyen sağlık çalışanları, okulların ve kreşlerin kapalı olması nedeniyle evdeki çocuklarına bakmak için bile fazladan bakıcı parası ödemek durumunda kalıyor. Konaklama ve ulaşım problemleri var. Covid olan sağlık çalışanları bile karantina süresini bitirmeden göreve çağırılıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sağlık çalışanlarına ve yakınlarına düzenli test yapılmıyor. Sağlık personeli atamaları acilen yapılmalıdır ve doktorluktan emekli olanlardan uygun olanlar göreve çağrılmalıdır. Türkiye’de özel ve kamu tüm hastaneler salgınla mücadelede kapsama alınmalıdır. Vatandaşların hangi sigortaya tabi oldukları, yeşil kart, Emekli Sandığı, GSS bakılmaksızın, sadece TC kimlik kartı ile salgın için sağlık hizmeti alabilmelidir.

AB KOMİSYONU RAPORU’NDA TÜRKİYE’YE SERT ELEŞTİRİLER

AB Komisyonu Raporu’nda Türkiye’ye sert eleştiriler yöneltilirken, mülteciler konusunda övgüler düzüldü. Türkiye’nin AB tam üyeliğine ‘ortaklık’ vurgusu yapılması, üyelik perspektifinin rafa kalktığını gösteriyor!

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu'nun 2020 Genişleme Paketi kapsamında hazırlanan Türkiye Raporu kamuoyuna açıklandı. Raporda, Türkiye'nin göç ve iltica politikasında ilerleme kaydedildiği belirtilerek övgülere yer verilirken, ekonomik işleyiş, kurumsal bağımsızlık, hukukun üstünlüğü ile temel özgürlüklerin kısıtlanmasına yönelik olarak sert eleştiriler yer aldı.

AB Komisyonu'nun tam üyeliğe aday ülkeler Türkiye, Sırbistan, Karadağ, Kuzey Makedonya ve adaylık başvurusunda bulunan Bosna Hersek ile Kosova'ya ilişkin son değerlendirmelerinin yer aldığı 2020 Genişleme Paketi, AB Komisyonunun Komşuluk ve Genişlemeden sorumlu üyesi Oliver Verhalyi tarafından kamuoyuna açıklandı.

2018'de kaldırılan Olağanüstü Hal (OHAL) uygulamasının etkilerinin demokrasi ve temel hakları etkilemeyi sürdürdüğü belirtilen raporda, Avrupa Konseyi ve organlarının tavsiyelerinin yerine getirilmediği, tüm yetkilerin başkanlık düzeyinde toplanmaya devam ettiği savunuldu. Güvenlik ortamındaki iyileşmeye rağmen Güneydoğu'daki durumun büyük endişe kaynağı olduğu vurgulanan raporda, “Terörle mücadele hükümetin meşru hakkı olmakla beraber, hükümet aynı zamanda bu mücadelenin hukukun üstünlüğüne, insan haklarına ve temel özgürlüklere uygun olarak yürütülmesini sağlamakla yükümlüdür. Terörle mücadelede alınan önlemler bu kriterlerle orantılı olmalıdır” denildi.

Türkiye’nin göç ve iltica politikasında önemli ilerleme sağladığı belirtilen raporda, Türkiye'nin 2019 yılı boyunca Mart 2016 tarihli AB-Türkiye Mülteci Anlaşması'nın uygulanması konusundaki kararlılığını sürdürdüğü, Doğu Akdeniz güzergâhından göç dalgalarının etkin yönetilmesinde kilit rol oynadığı vurgulanarak göç politikası övüldü.

Raporda, “Türkiye, 3,6 milyonu aşkın kayıtlı Suriyeli mülteciye ve diğer ülkelerden gelen yaklaşık 370 bin kayıtlı mülteciye sağladığı benzeri görülmemiş insani yardım ve destek çalışmalarını sürdürmüştür. Böylelikle Türkiye dünyadaki en büyük mülteci topluluğunu ağırlayan ülke konumuna gelmiştir” ifadeleri yer aldı.

Türkiye'nin dış politikasının AB öncelikleriyle zıt düştüğü, Doğu Akdeniz bölgesindeki gerginliklerin daha da arttığı görüşünün yer aldığı raporda, üye ülkelerin egemenlik haklarına saygı gösterilmesi, gerginliğin azaltılmasına yönelik çabaların sürmesi şartıyla, AB-Türkiye siyasi ilişkilerinde pozitif bir aşamaya geçilebileceği görüşünün AB Konseyi tarafından 1 Ekim'de kabul edildiği hatırlatıldı.

Türkiye'deki piyasa ekonomisinin işleyişi konusunda değerlendirmelere de yer verilen AB Komisyonu raporunda, “Ekonominin işleyişi konusunda ciddi endişeler devam etmektedir” denildi. Merkez Bankası'nın bağımsızlığı, regülasyon kuruluşları ve düzenleyici-denetleyici kurulların özerkliği konusunda endişelerin arttığı, ekonomik kurumlara ve işleyişe siyasi müdahalelerin yoğunlaştığı görüşleri de raporda yer aldı.

Dışişleri Bakanlığı, AB Komisyonu Türkiye Raporu'na oldukça sert açıklamalarla tepki gösterirken 2020 yılı Türkiye Raporu'nun da önceki raporlar gibi, AB'nin önyargılı, yapıcılıktan uzak ve çifte standartlı yaklaşımını yansıttığı öne sürüldü.

Kanımcı AB komisyonu raporunda asıl dikkat çeken yaklaşım, Batı Balkan ülkelerinden ‘tam üyeliğe aday’ diye söz edilirken, Türkiye için ‘ortak’ ifadesinin kullanılması.

Sırbistan, Karadağ, Kosova, Bosna Hersek, Kuzey Makedonya gibi Batı Balkan ülkelerinden çok önce AB tam üyeliğine adaylığı onaylanarak kabul edilen ve müzakerelere başlayan Türkiye için kullanılan bu ifade aynı zamanda AB'nin gündeminde Türkiye'nin birliğe tam üyeliğinin artık yer almadığının açıkça dile getirilmesidir.

Komisyon, Türkiye için ‘ortak’ tanımlamasını kullanarak, öteden beri örtülü şekilde dile getirilen ‘tam üyelik yerine AB ile özel statüde ortaklık ilişkisine’ vurgu yapmakta, Türkiye'yi de bu statüye alıştırmaya çalışmaktadır.

Olası bir seçim ve iktidar değişikliğinde Türkiye-AB ilişkilerinin çok farklı bir boyuta taşınması mümkündür. O nedenle bir kısım eleştirilerinde haklılık payı olsa da AB Komisyonu'nun raporunda Türkiye için ‘ortak’ sıfatının kullanılması kabul edilemez! Müzakerelerde yeni fasılları açmayan, bu konuda Güney Kıbrıs, Yunanistan, Fransa'nın baskılarına ve vetolarına boyun eğen AB'nin kendisidir!

46 YIL SONRA KKTC'DE MARAŞ SAHİL ŞERİDİNİN AÇILMASI YENİ KRİZE YOL AÇTI!

KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde 1974 Barış Harekâtı'ndan bu yana BM gözetiminde kapalı olan Maraş'ta sahil şeridinin kısmen açılması kararı, uluslararası alanda ve KKTC içinde farklı tepkilere yol açtı!

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde Ankara'yı ziyaret eden KKTC Başbakanı Ersin Tatar ve CB Erdoğan tarafından yapılan ortak açıklamada 46 yıldır BM gözetiminde kapalı olan Maraş şehrinin sahil şeridinin açıldığı duyuruldu. KKTC iç siyasetinde oldukça sert tartışmalara neden olan bu karara uluslararası düzeyde de eleştiriler ve karardan dönülmesi çağrıları yapıldı.

Karar bir yanıla iktidarın KKTC seçimlerine müdahalesi ve Başbakan Tatar'ın adaylığına destek girişimi olarak yorumlandı. Başbakan Tatar başkanlığındaki koalisyon hükümetinin ortakları Ankara ziyaretinde açıklanan karardan hükümetin, KKTC Dışişleri Bakanlığı ve meclisinin de haberinin olmadığını dile getirerek hükümetten çekildiler ve hükümet düştü, hükümet krizi ortaya çıktı.

KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, kararın kendisine de haber verilmeksizin ve bilgisi dışında alındığını belirterek bunun KKTC seçimlerine ve içişlerine Türkiye'nin müdahalesi olduğunu söyledi. Cumhurbaşkanı Akıncı, ayrıca Türkiye yönetimi adına seçimlerde adaylıktan çekilmesinin kendisi ve ailesi adına hayırlı olacağı yönünde tehdit ve uyarı mesajının özel kalem aracılığıyla iletildiğini öne sürdü.

KKTC Yüksek Seçim Kurulu (YSK), Maraş sahilinin açılması ve Türkiye-KKTC arasında 2015 yılında açılışı yapılan ancak daha sonra patlayan boru hattının onarılarak seçimlerden hemen önce CB Erdoğan'ın katıldığı törenle yeniden açılmasının 'seçim yasakları' arasında yer aldığını içeren ve seçim propagandasında kullanılmasını men eden bir karar aldı!

KKTC seçimlerine müdahale iddialarından ziyade, söz konusu kararın uluslararası alanda KKTC ve Türkiye açısından yarattığı atmosfer dış politikadaki sorunlara bir yenisini daha eklemeye aday görünüyor. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK), kapalı Maraş'ın sahil şeridini halka açma kararı alan KKTC'ye bu konudaki BMGK kararlarının halen yürürlükte olduğunu anımsatarak karardan geri adım atılması çağrısı yaptı.

BMGK kararlarına saygı duyulması ve kararların uygulanması çağrısında da bulunan Konsey, Kıbrıs halkının istekleri doğrultusunda siyasi eşitliğe sahip iki toplumlu, iki bölgeyi bir federasyona dayalı, kalıcı, kapsamlı ve adil bir çözüme destek verdiğini bildirdi.

Rusya'dan da oldukça sert bir açıklama geldi ve KKTC ile Türkiye'nin aldığı kararın "kabul edilemez" olduğu belirtildi.

Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Türkiye'nin Maraş'ın açılmasına verdiği destekle Kuzey Kıbrıs Türkleri ile AB üyesi Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) arasındaki gerginliği körüklediğini öne sürerek, kararın BM arabuluculuğunda Kıbrıs'ta kararlaştırılan ateşkes anlaşmasının "ciddi bir ihlali" olduğunu belirtti. Kararın Türkiye ve GKRY arasında Doğu Akdeniz'de yaşanan doğal gaz anlaşmazlığına çözüm bulunmasına da yardımcı olmayacağını ifade eden Borrell, "Aksine, tansiyon yükselecek ve Doğu Akdeniz'deki zorlu durumda bir anlaşma sağlanmasını bizim için daha da zorlaştıracak" dedi.

Yunanistan ve GKRY, Türkiye ve KKTC'nin karardan geri adım atmamaları, BMGK kararlarını çiğnemeye devam etmeleri halinde konuyu AB Liderler Zirvesi'ne taşıyacaklarını açıkladılar.

Dışişleri Bakanlığı ise BMGK toplantısı sonrasında yapılan açıklamaya, AB ile Yunanistan ve GKRY'den gelen tepkilere karşı çıkarak, "Statükonun devamını savunmak, ne Kıbrıs Adası'nın ortak sahibi iki halka fayda sağlayacak, ne de Kıbrıs meselesinin çözümüne yardımcı olacaktır" açıklamasında bulundu.

Doğu Akdeniz'de yaşanan gerginliklerde sıklıkla KKTC'nin varlığının ve egemenliğinin tanınması konusunda dünyaya mesajlar veren, çıkışlarda bulunan iktidarın bizzat kendisinin KKTC'nin serbest seçimlerine, seçmen iradesine, KKTC'nin egemenliğine doğrudan müdahalede bulunmasının savunulacak hiçbir yanı yoktur.

Maraş'ın açılması 46 yıldır Rum-Yunan ikilisinin çözümsüzlüğe mahkûm etmeye çabaladığı Kıbrıs sorununun çözümü adına atılması gereken bir adımdı. Ancak zamanlama ve yöntem, haklı olunan bir konuda KKTC ve Türkiye'yi uluslararası alanda sıkıntılı bir pozisyona sokmuş, yalnız konuma getirmiştir!

İKTİDAR UYGUR TÜRKLERİ KONUSUNDA SAMİMİ OLMADIĞINI GÖSTERDİ!

Uygur Türkleri konusunda iktidarın içerde sergilediği yaklaşım ile uluslararası alanda Çin'e karşı yaklaşımındaki çelişkiler, Uygur sorununun da iç politika endekli olarak malzeme yapıldığını işaret etmektedir!

Çin'in Şıncan-Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Uygur Türklerine karşı sergilediği katı şiddet ve asimilasyon politikası tüm dünyanın tepkisini çekerken, iktidarın sergilediği tavır ve izlenen politika, bu sorunun iç politika malzemesi yapılarak, içeride siyasi nema için kullanıldığını, uluslararası alanda ise Çin ile karşı karşıya gelmeme yaklaşımının önde olduğunu göstermektedir. Uygur Türklerinin yaşadığı baskılara karşı son olarak dünya çapında yürütülen kampanya ile Çin yönetiminin baskı altına alınması, Uygur Türklerinin özgürlük ve temel insan haklarının tanınması konusundaki girişimde iktidar yer almadı, sessiz ve tavırsız kalma yoluna gitti. Geçtiğimiz hafta 39 ülke Çin yönetimine ortak bir mektup göndererek, Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında zorla tutulan Uygurların derhal serbest bırakılması, Uygurlara uygulanan asimilasyon politikalarının terk edilmesi çağrısında bulundu. Ancak mektupta imzası bulunan ülkeler arasında Türkiye yer almadı.

Çin Devlet Başkanı Şi Cin Ping'e gönderilen mektupta şu çağrıya yer verildi: "Bölgede giderek artan ağır insan hakları ihlallerine ilişkin raporları gördük. Sincan'daki insan hakları durumunu ele alarak, hiç bir ülkenin buradan gelen sığınmacıları geri göndermemelerini, sorunların yerinde tespiti için tam erişimin sağlanmasını istiyoruz."

İçeride sıklıkla Uygur Türklerine yönelik söylemlerde bulunan, bu konuyu iç politikası malzemesi olarak kullanmakta sakınca görmeyen iktidarın imzacılar arasında yer almaması, sorunun siyasi nema amacıyla kullandığının işaretidir. Çin ile mevcut ekonomik ilişkiler, Çin şirketlerinin Türkiye'deki yatırımları, dış ticarete Çin'in ithalatta ilk sırada yer alması kanımca bu açıdan iktidarı frenleyen unsurların başında gelmektedir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Başkanlığındaki Türkiye Varlık Fonu'nun geçen yıl Çin piyasalarından 1 milyar Euro borçlanmasının ardından, şimdi milyar dolarlık ikinci bir borçlanma için uluslararası bankaları yetkilendirmesi göz önünde tutulduğunda imzacılar arasında yer alınmamasının gerekçesi de açığa çıkmaktadır!

RUSYA, AZERBAJCAN - ERMENİSTAN ARASINDAKİ ÇATIŞMALARDA DEVREYE GİRDİ!

Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki çatışmalarda Rusya'nın devreye girmesiyle ateşkesin sağlanması müzakerelerin başlaması açısından önemli bir gelişme. Ancak nihai nokta, Ermenistan'ın işgal ettiği topraklardan çekilmesidir!

Ermenistan ile Azerbaycan Dışişleri Bakanlarının Rusya'nın devreye girmesiyle Moskova'da Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov arabuluculuğunda gerçekleştirdikleri görüşmeden ateşkesin çıkması olumlu bir gelişme olarak görülebilirse de tarafların sonrasında yaptığı açıklamalar ateşkesin kalıcılığı konusunda tereddütleri artırmaktadır. Görüşmelere aracılık eden Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, 'esirlerin ve cenazelerinin takas edilmesi için ateşkes ilan edildiğini' ve Azerbaycan ile Ermenistan'ın görüşmelere başlayacağını söyledi. Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın ısrarla Türkiye'yi itham eden açıklamalarla uluslararası kamuoyunu, AB ülkelerini ve Rusya'yı etkileme çabalarını sürdürdüğü gözlenirken, Suriye'den cihatçı paralı milislerin Azerbaycan yanında çatışmak üzere götürüldüğü iddialarını Türkiye aleyhine yaymaya ağırlık vermesi ve Rusya ile İran'ın da bu iddialar doğrultusunda açıklamalar yapması dikkat çekici!

Dışişleri Bakanlığı'ndan ateşkesle ilişkin yapılan yazılı açıklamada "Türkiye başından beri ancak Azerbaycan'ın evet diyeceği çözümleri destekleyeceğini vurgulamıştır. Bu anlayışla sahada ve masada Can Azerbaycan'ın yanında olmaya devam edecektir" denildi.

İktidarın her koşulda ve her türlü desteği vereceğini ilan ettiği Azerbaycan için kanımca en büyük destek diplomasi açısından müzakere masasında sağlanabilecektir. Ne var ki iktidarın söylemleri ve izlediği strateji Türkiye'nin çözüm masasında yer alma şansını zayıflatmaktadır. Ayrıca Rusya'nın doğrudan 'arka bahçesi' olarak gördüğü Güney Kafkasya'da Türkiye'nin etkinliğine müsaade etme tavrının zor olduğunu, iki ülkenin karşı karşıya gelmesi ihtimalinin yüksek olduğunu öngörmek yanlış bir tespit olmaz.

Dağlık Karabağ konusunda daha ılımlı, soğukkanlı, çözüm endekli bir strateji ve diplomasi, askeri caydırıcılıkla da desteklenerek daha olumlu ve lehte sonuçların elde edilmesinde kazanım sağlayacaktır. İktidarın bu çerçevede yaklaşım oluşturması gerek Azerbaycan'ın gerekse çözüm masasında Türkiye'nin yer almasının lehine bir zemin yaratacaktır.